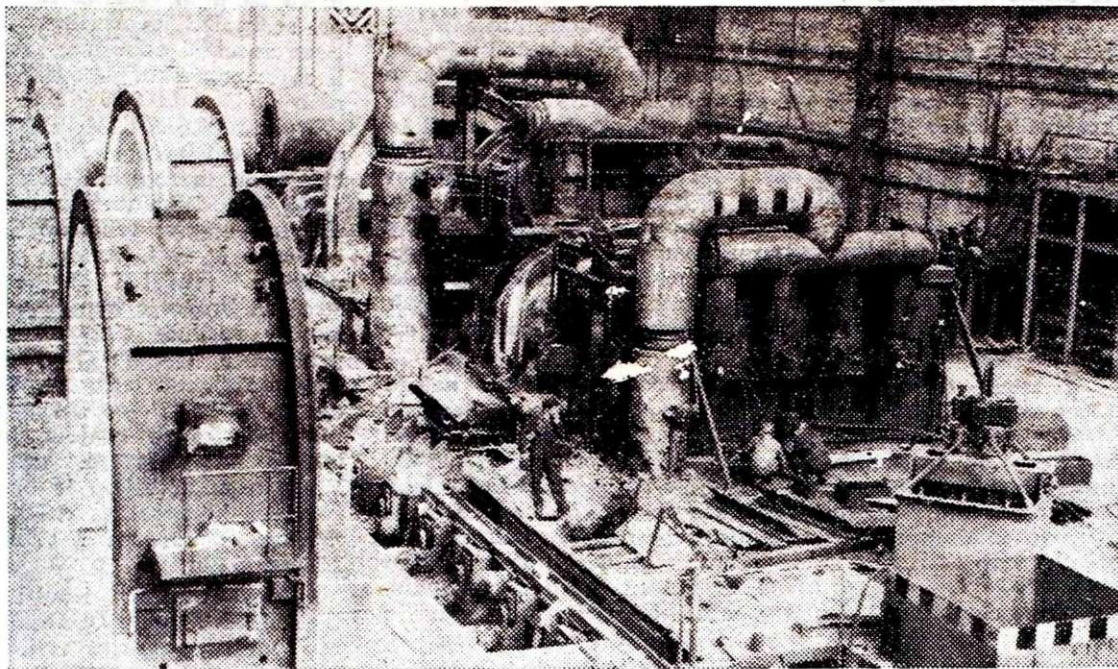

Jesenice, 9. julija 1971

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZELEZARNE JESENICE

— Ureda redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ZELEZARNE Ljubljana — Zelezarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

V valjarni žice (na sliki med remontom) so v juniju presegli mesečni plan

Prva seja novoizvoljene komisije za racionalizacije - novatorstvo v talilnicah

V novi mandatni dobi sta imeli seji že komisija za racionalizacije in novatorstvo pri svetih DE v predelovalnih obratih in vzdrževanju, prvo sejo pa je imela tudi komisija pri svetu DE talilnic. Dosedanji predsednik komisije Jože Osvald je uvo doma predal novemu predsedniku Alojzu Rusu ves razpoložljivi material o dosedanjem delu in se zahvalil za izkazano pomoč šefu delovne enote diplom. inž. Stanku

Čopu in ostalim obratovodjem ter dosedanjim članom komisije.

Omenil je tudi, da je komisija pri svetu DE talilnic v prvi mandatni dobi od leta 1969 do 1971 obravnavala 29 izvedenih in v oceno predloženih predlogov. Petnajst tehničnih izboljšav je bilo dokončno ocenjenih, avtorjem pa je bilo izplačanih 9.240,00 N dinarjev odškodnin. Štirinajst predlogov pa je komisija zaradi večje vred-

nosti s priporočilom odstopila v dokončno oceno in na graditev pristojnemu odboru pri DS.

Na prvi konstituentni seji so člani komisije obravnavali in razpravljali o šestih izboljšavah. Dokončno in pozitivno sta bila ocenjena in nagrajena dva izboljševalna predloga v skupni višini 1.350,00 N dinarjev.

S 750,00 N dinarjev je bil nagrajen izboljševalni predlog št. 1979 avtorja Staneta TORKARJA, vodje strojnega vzdrževanja na plavžih, za tehnično izboljšavo, s katero je avtor izboljšal tesnila na zasunih za surovi plavžni plin na čistilcih plina pred vstopom v sam čistilec.

Ugodno je bil ocenjen in nagrajen s 600,00 N din tudi predlog št. 1983 avtorja Marjana PETRIČA, delovodja VEN v šamotarni, ki je namestil časovne releje na Paucker stiskalnici v šamotarni s čimer je olajšal delo tam zaposlenim in preprečil ali zmanjšal številne poškodbe.

Štirih obravnavanih tehničnih izboljšav niso ocenili in nagradili, ker primanjkuje potrebnih podatkov in ocen ali priporočil ter izračunov prihrankov in koristi. Ti predlogi bodo dokončno ocenjeni in avtorji nagrajeni na eni izmed prvih prihodnjih sej.

Vsem avtorjem to pot pozitivno ocenjenih in nagrajenih tehničnih izboljšav iskreno čestitamo k doseženim uspehom in priznanim ter izplačanim odškodninam.

Odobrenih 14.209 din nagrad in odškodnin

V prvi mandatni dobi 1969—1971, je imel odbor za izume in racionalizacije pri DS pod vodstvom inž. Janeza Faletiča v letu 1969, šest sej, leta 1970 pet in v letošnjem letu dve seji. Skupaj trinajst sej, na katerih so člani odbora, strokovnjaki in izvedenci za posamezna proizvodna in organizacijska področja razpravljali in iskali pota za poživitev iznajditeljske in novatorske dejavnosti v naši gospodarski organizaciji. Dve seji sta bili izključno namenjeni organizacijski utrditvi odbora za izume in racionalizacije, na ostalih enajstih sejah pa so člani odbora razpravljali in ocenjevali tehnične izboljšave.

V prvi mandatni dobi je odbor za izume in racionalizacije pri DS Zelezarne pozitivno ocenil 28 izboljševalnih predlogov in uspešnim avtorjem priznal in izplačal 76.244,25 N dinarjev spodbudnih odškodnin. Med najbolj uspešne in prizadevne nagrajene avtorje so se vpisali: Karl Nagode, Anton Kobler, Igor Logar, Zdravko Črv, Nazif Ljuta, Anton Grošelj, Franc Ravnikar, Leopold Brudar, Janez Peternel, Andrej Hlebanja, Anton Sitar, Edi Dobravec, Edi Kavčič, Stane Torkar, Florijan Mlakar in številni inženirji, ki so uvedli nove delovne ali tehnološke postopke v naši proizvodnji.

Odbor se je trudil, da bi izpopolnil in prilagodil novim pogojem zastareli in neustrezni pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih iz leta 1969, ki vsekakor ne vpliva spodbudno na večjo inovacijsko aktivnost članov kolektiva. Iz objektivnih in upravičenih razlogov odboru in službi ni uspelo izdelati primernih priznanj in diplom za najbolj uspešne in prizadevne avtorje novatorskih ali racionalizatorskih predlogov. Ti dve zadolžitvi mora novi odbor čim prej uresničiti.

Odboru in službi za novatorstvo in racionalizacijo pa je uspelo skupaj z oddelkom (Nadalj. na 2. str.)

V valjarni žice so presegli mesečni plan

V valjarni žice so v juniju prvič odkar obratujejo dosegli oziroma celo rahlo presegli mesečne planske obveznosti. Od planirane količine 7500 ton, so izvaljali 7551 ton žice, od tega rekordno količino patentirne žice in sicer 2.084 ton.

Doseženi rezultat je posledica dobrega dela tako proizvajalcev kot vzdrževalcev in vseh, ki v proizvodnem procesu sodelujejo. Sodelavcem iz valjarne žice k doseženemu rezultatu čestitamo in jim želimo čimveč uspeha tudi v bodoče.

Nova peč za pridobivanje praška za avtomatsko varjenje poizkusno obratuje

V elektrodnem oddelku je bila zgrajena nova peč za pridobivanje praška za avtomatsko varjenje. Te dni so začeli s poizkusno proizvodnjo, dnevna proizvodnja pa naj bi znašala štiri tone praška. Vodja oddelka tovariš Kosmač, nam je povedal, da bosta pri peči zaposlena po dva delavca na izmeno. V teh dneh bodo odpravili še nekatere začetne težave, nato pa začeli z redno proizvodnjo. Zaenkrat bodo prašek za avtomatsko varjenje v

glavnem proizvajali za potrebe naših ladjedelnic oziroma za domače naročnike. Celotna naprava je domača, sama peč je bila prej v elektrojeklarni in so jo sedaj preuredili za pridobivanje praška za avtomatsko varjenje. Tovariš Kosmač je še dodal, da sta del naprav dobavili podjetji Mlinostroj iz Domžal ter Libela iz Celja. Pri montaži so sodelovali delavci Hidromontaže iz Maribora in podjetje ELIM z Jesenic.

Opozorilo članom delovne skupnosti!

V tej številki ZELEZARJA objavljamo v posebni prilogi OSNUTEK SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV, ki ga daje skupna komisija za grupacijo črne in barvne metalurgije v javno razpravo naši delovni skupnosti. O osnutku sporazuma je v četrtek, 8. julija 1971 razpravljala odbor za dohodek in nagrajevanje, v petek, 9. julija 1971 bodo o osnutku razpravljali na skupnem sestanku predsedniki svetov delovnih enot, predsedniki komisij za nagrajevanje v delovnih enotah, šefi delovnih enot in obratovodje, ki bodo nato nosilci razprav v vodji delovnih skupin v času od 12. do 14. julija 1971.

Sestanki delovnih skupin, na katerih bodo člani delovne skupnosti Zelezarne lahko izražali svoje pripombe, mnenja, predloge in stališča ali postavljali vprašanja po nejasnih postavkah, bodo v času od 15. do 25. julija 1971. Zato priporočamo članom delovne skupnosti, da prilogo tokrat ne zavržejo, ampak jo spravijo do omenjenih sestankov. To je nova oblika sporazumevanja med tovarnami določene grupacije ali panoge, to je dogovarjanje na široki osnovi o tem, koliko ustvarjenega dohodka glede na težino dela, kvalifikacijo, pogoje dela in podobno, lahko porabimo za naše osebne dohodke. Zato je prav, da v javni razpravi sodeluje vsa delovna skupnost, kajti le tako bo to pravi, resnični družbeni dogovor.

Zveza komunistov potrebuje ustvarjalne in sposobne člane

Tako razprave na volilni konferenci ZKS Železarne, kot na zadnji seji konference ZK sprejeti sklepi, pomenijo zelo jasno in konkretno opredelitev nalog in vloge organizacije ZK in njenih članov v Železarni ter na območju kjer člani živijo. Sprejeti sklepi naj bi pomenili prehod iz sedanje defenzive v ofenzivo, pomenili naj bi reformo organizacije ZK v podjetju. V sklepih pa zelo jasno in nedvoumno izžareva tudi misel, da ZK v tovarni ne more biti samo usmerjevalka, ampak se mora in ima pravico se vmešavati in posegati v dogajanja povsod tam, kjer je to potrebno. S tem pa je tudi razločno povedano vsem, ki so postali člani ZK zaradi raznih osebnih interesov, da se bodo morali iz organizacije umakniti, če ne bodo sposobni zavestno in zavzeto uresničevati sklepe in politiko ZK. Če ne bodo sposobni vzdržati v borbi za samoupravno socialistično družbo, če bodo z javnim delovanjem v praksi nasprotovali razvijanju socialističnih družbenih odnosov na temeljih samoupravljanja. Iz organizacije pa se bodo morali umakniti tudi vsi tisti, ki ne bodo sposobni »z lastnimi moralnimi vrlinami, družbenim ravnanjem in osebnim zgledom, besedo in dejanji pomagati pri uveljavljanju družbenih norm in socialistične solidarnosti med delovnimi ljudmi, skladno s cilji in načeli naše socialistične družbe.« Sklepi pa tudi jasno potrjujejo, da je ZK vedno bila in bo kadrovska organizacija, da to ni množična politična organizacija, ampak organizacija ustvarjalnih in sposobnih članov. Takih članov, ki bodo sposobni sprejemati pravilne sklepe in se za njihovo uresničevanje tudi dosledno borili in ki bodo sposobni pravilno usmerjati ves naš razvoj. Kaj pomeni taka enotna in revolucionarna organizacija nam dokazuje uspešnost zgodovinske odločitve pred drugo svetovno vojno, ko je 12.000 članov partije in 30.000 članov SKOJ uspešno začelo in izvedlo ljudsko revolucijo. Moč in enotnost organizacije je očitna pri uspešnem reševanju nacionalnega vprašanja, zgodovinskemu odporu kominformu in v obnovi ter izgradnji domovine.

To pomeni, da bodo komunisti morali biti prisotni in prizadeti pri vseh družbenopolitičnih dogajanjih tam kjer delajo in živijo. Reagirati na vse negativne pojave oziroma se vmešavati povsod tam, kjer se pojavljajo protislovja in nasprotja ter jih s svojo ustvarjalnostjo pomagati premagovati. Za to pa so potrebna večja kritičnost in samokritičnost ter enotna idejnopolitična izhodišča. Seveda pa se bodo komunisti morali idejnopolitično oboroževati oziroma vzgajati in usposabljaati, predvsem pa zavestno premagovati še vse preveč prisotno nezainteresiranost in indiferentnost. Premagovati pa tudi kritikantstvo, ki ga predvsem počenjajo posamezni člani, ki prek ZK niso uspeli uresničiti svojih osebnih ambicij. Ob vsem tem pa moramo tudi jasno povedati vsem članom ZK kje je njihovo mesto, kje lahko kot komunisti delujejo in uveljavljajo napredna stališča pri oblikovanju samoupravne socialistične družbe. Še več ne samo povedati, temveč od vsakega posameznika člana tudi zahtevati, da aktivno deluje na katerikoli področju družbenopolitičnega življenja in dela ter o tem voditi tudi računa o njegovi resnični aktivnosti oziroma uspešnosti organa, organizacije ali društva kjer deluje in o pravilni idejnopolitični usmerjenosti. Z drugimi besedami po-

vedano, učinkovitost omenjenih sklepov se mora odražati v delu sindikata, ZMS, v poglobljenem vsebinskem delu samoupravnih organov, v SZDL prek katere moramo nadalje razvijati neposredno socialistično demokracijo, v raznih društvih in organizacijah, ki delujejo na kultiviranju našega življenja in humanizacije naših odnosov ter v raznih drugih organizacijah in organih, ki tako ali drugače vplivajo na delo in življenje delovnega človeka, oblikovanje socialistične zavesti in idejne usmerjenosti.

Če iz teh ugotovitev povzemamo nekaj konkretnih zaključkov, potem se lahko ustavimo že pri delu na primer krajevnih organizacij SZDL, kot nosilk neposredne demokracije. Razen tega, da vse organizacije več ali manj životarijo, na nekaterih krajevnih območjih po večmesečnih pripravah niso mogli izvesti krajevnih konferenc SZDL zaradi kadrovskih težav, čeprav na območju stanuje nekaj deset ali celo stotin članov ZK. Deveti kongres ZKJ (marca 1969) je takole opredelil naloge: »Dolžnost članov Zveze komunistov je, da v Socialistični zvezi s svojo idejno-politično aktivnostjo zagotavljajo progresivna stališča, da odpirajo perspektive za rešitev problemov, da krepijo enotnost delovnih ljudi na pozicijah samoupravljalnega socializma in s tem utrjuje stabilnost našega družbenega sistema.«

V istem dokumentu nadalje lahko preberemo naloge komunistov v Zvezi sindikatov: »Komunisti lahko uveljavljajo vodilne idejno-politične sile naše družbe, če se v delovnih kolektivih in sindikatih z močjo argumentov, z večjo aktivnostjo in z osebnim zgledom bojujejo za vsestranske — tako neposredne kot dolgoročne interese delavskega razreda in za njegovo sodobnejše organiziranje v nosilca socialističnih samoupravnih odnosov.« Zelo konkretno pa deveti kongres ZKS opredeljuje tudi naloge komunistov med mladino: »Komunisti morajo podpirati družbenopolitično aktivnost mladine in si stalno prizadevati, da se mladi tesneje povežejo z revolucionarno ideologijo in politiko Zveze komunistov. Z neposrednim delom med mladimi jih morajo komunisti vse širše in neposredneje vključiti v široko fronto naprednih družbenih sil, ki se bojujejo za nadaljni razvoj samoupravnega socializma.« Najbrž je ob vsem tem karkoli dodajati odveč, kajti naloge so jasne, jasno pa je tudi to, da vse tri za primer vzete organizacije ne delujejo tako kot bi morale.

S tem pa še niso izčrpana vsa področja delovanja komunistov, ki so prav tako konkretno opredeljena v gradivu devetega kongresa ZKJ in drugih partijskih dokumentih. Če bi aktivnost članov ZK presojali po njihovem številu, potem bi upravičeno trdili, da je na vseh teh področjih življenja in dela v tovarni in na področju kjer živijo prisoten njihov vpliv. Praksa pa nam žal kaže največkrat nasprotno. Na mnogih področjih srečujemo ene in iste komuniste, medtem, ko je še precej takih, ki samo s članarino dokazujejo pripadnost organizaciji. Če hočemo in to moramo, narediti reformo v organizaciji in doseči kakovosten premik, potem se bodo organizacije ZK morale konkretno, v smislu sprejetih sklepov na zadnji seji konference ZK Železarne spogledati tudi s temi vprašanji.

nično izboljšavo št. 1971 »Izboljšava na strojnih delih, usmerjevalnih letvah pri dviznih mizah v valjarni debele pločevine 2400«. S to odlično izvedeno tehnično izboljšavo sta avtorja občutno zmanjšala porabo vzvodov, znižala proizvodne in vzdrževalne stroške ter zmanjšala zastoje na progi. Na predlog komisije za izum in racionalizacije pri svetu DE javorniških valjarn so člani odbora priznali avtorjema skupno odškodnino v višini 1.000,00 N din.

Franc TERSEGLAV je skupaj s sodelavcem Jožetom MAČKOM in Alojzom OZEBKOM iz oddelka varilne žice, uspešno izvedel tehnično izboljšavo št. 1984. Avtorji so uspešno predelali krtačni stroj za brušenje kontaktnih koncev varilnih elektrod za proizvodnjo dolžine 700 mm. Z dopolnjenim strojem so omogočili kvaliteto izdelave elektrod, ki so cenjene in iskane na domačem trgu. Vsem trem avtorjem je bila priznana in izplačana enkratna skupna odškodnina v višini 2.200,00 N din.

Avtorju tehnične izboljšave št. 1982 Janezu CUZNARJU, vodji strugarne valjev, je uspelo s svojimi sodelavci po večletnih poizkusih usposobiti dva bluming valja, ki sta bila pozneje še štirinajstkrat vgrajena. Predlog niso mogli obravnavati kot racionalizacijo, ker je bilo delo izvršeno teamsko z več sodelavci. Na osnovi prikazanih in potrjenih prihrankov in koristi pa je bila avtorju priznana odškodnina v višini 2.000,00 N dinarjev za dobro opravljeno delo v katerega je vložil veliko teoretičnega strokovno tehničnega znanja.

Metalurški tehnik Slavko BIZILJ in dipl. inž. Franc MLAKAR obratovodja oddelka varilne žice, sta skupaj ob pomoči in sodelovanju Milana VOVKA izdelala novo bazično, oplaščeno elektrodo EVB 50, ki je po oceni pristojnih in odgovornih strokovnjakov nov proizvod naše železarne, za katere je tudi povpraševanje na trgu. V razvojnem času so z avtorji sodelovali tudi druge službe in strokovnjaki, vsekakor pa je dosežek lep in velik prispevek k sanaciji in stabilizaciji naše gospodarske organizacije. Predlog se nikakor ne more priznati kot izum ali novatorstvo, pač pa so avtorjem priznali enkratno skupno priznavalnino v višini 7.000,00 N din (Bizilj in Mlakar po 3.000,00, Milan Vovk pa prejme 1.000,00).

To pot pozitivno ocenjeni izboljševalni predlogi so prav gotovo velik in lep doprinos avtorjev k večji rentabilnosti podjetja. Vsem nagrajenim avtorjem se zahvalujemo za njihov velik delovni in ustvarjalni polet, ki ga s svojim znanjem vlagajo v naše nemoteno, ceneno in poboljšano obratovanje. Iskreno jim čestitamo k doseženim uspehom in priznanim ter izplačanim spodbudnim odškodninam.

Martinarji za dan borca

Sindikalni odbor martinarne je v soboto zvečer v kulturnem domu na Hrušici organiziral prireditev s katero se je spomnil borcev NOV, ki so zaposleni v martinarni, ob njihovem prazniku. Na prireditvi je bilo zbranih okrog 200 članov kolektiva martinarne in njihovih svojcev, vabilu pa so se odzvali tudi predsednik tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne Franc Kobentar, sekretar občinske konference ZKS Jesenice Pavel Lotrič, inž. Stanko Čop — šef DE talilnice, inž. Franc Kalan — obratovodja martinarne in drugi.

Člane kolektiva in goste je pozdravil predsednik sindikalnega odbora tovariš Bauman. Delegacija je odšla k spomeniku talcev na Belem polju in tam položila venec. Za tem so razdelili borcem

NOV, zaposlenim v martinarni, plakete — priznanja.

Kratkemu kulturnemu programu, v katerem so sodelovali recitatorji ter pevski zbor Jeklar, je sledilo tovariško srečanje.

Na Hrušici je bilo organizirano ob tej priliki tudi tekmovanje v streljanju in balinanju in sicer med ekipami martinarne in Hrušice.

Pobuda sindikalnega odbora martinarne, da se je spomnil borcev NOV in jim ob njihovem prazniku priredil lepo kulturno družabno prireditev je vsekakor hvale vredna in bi bilo prav, če bi postala stalna oblika dela tudi v prihodnje. Martinarje in njihovo sindikalno organizacijo naj bi posnemali tudi drugi sindikalni odbori v Železarni in tako kot so letos martinarji, čestitali borcem NOV ob 4. juliju, njihovim prazniku.

Odobrenih 14.209 din...

(Nadalj. s 1. strani)

za organizacijo dela pri sektorju za ekonomiko izdelati organizacijski predpis za prijavljanje, ocenjevanje in nagrajevanje KNOW — how predlogov in predpis za objavljanje razpisov najbolj perečih nalog in problemov. V pripravi in obdelavi pa je tudi pravilnik za uvedbo sklada inž. Lamberta Panza za podeljevanje odškodnin, plaket in diplom za najvišje dosežke na področju iznajdljivosti, novatorstva in racionalizacije v Železarni. Dosedanji odbor za izume in racionalizacije je zapustil novemu odboru bogate izkušnje in odgovorne naloge.

Na prvi primopredajni konstituantni seji, so bili določeni strokovni poročevalci za posamezne proizvodne grupe in sicer dipl. inž. Franc Gasser in Stane Mencinger za strojno in elektro vzdrževanje, za VEN Edo Kavčič, za valjarno Branko Resman, za regulacijsko tehniko in avtomatizacijo dipl. inž. Feliks Bešter, za talilnice in

predelovalne obrate pa se bo strokovni izvedenec, poročevalc določil in zadolžil pozneje na eni izmed prvih prihodnjih sej odbora.

Na prvi seji odbora za izume in racionalizacije je bilo pozitivno ocenjenih in nagrajenih s 14.209,00 N dinarji pet v zadnjem času izvedenih in v oceno predloženih izboljševalnih predlogov, le en predlog je bil dokončno zavrnjen in predložen pravni službi v dokončno obravnavo.

Predlog št. 1962 »Vgraditev lopute v zgornji del jaška za okujino pred tehtnico v valjarni Bela, bluming«, avtorja, inž. metalurgije, dninskega asistenta Viktorja RAKOVCA, je bil pozitivno ocenjen in na predlog pristojne komisije pri svetu DE valjarna Bela, avtorju priznana enkratna spodbudna odškodnina v višini 2.009,00 N din.

Asistent za vzdrževanje Jože ZIDAR je skupaj z delovodjem vzdrževanja v valjarnah Venčeslavom LAPAJNETOM domiselno izvedel teh-

Program skupne in blagovne proizvodnje ter odprave

za junij 1971

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizv.			Odprava
	program	izvrš.	%	program	izvrš.	%	
Plavž	12.700	11.193	88.1				
SM jeklarna	26.460	24.379	92.1				
El jeklarna	15.300	14.884	97.3				
Livarne	157	157	100.—	50	72	144.—	72
Samotarna	1.510	1.540	102.—	300	369	123.1	369
TALILNICE:	56.127	52.153	92.9	350	441	126.1	441
Bluming-štelcel	43.300	46.716	107.9	7.400	8.516	115.1	7.644
HOP	1.200	1.310	109.1	1.190	1.310	110.1	1.442
Valj. žice	7.500	7.551	100.7	1.000	882	88.3	873
VALJARNE BELA:	52.000	55.577	106.9	9.590	10.708	111.7	9.959
Lahke proge	2.050	2.304	112.4		288		295
Valj. 2400	9.230	8.248	89.4	9.170	8.141	88.8	8.065
Jeklovlek	1.685	1.690	100.3	1.685	1.690	100.3	1.592
VALJ. JAVORNIK:	12.965	12.242	94.4	10.855	10.119	93.2	9.952
Hladna valj.	2.400	2.203	91.8	2.370	2.194	92.6	2.221
Žičarna	5.000	4.768	95.4	3.390	3.306	97.5	3.281
Žebeljarna	880	818	92.9	875	815	93.1	881
Elektrode	1.150	1.142	99.3	1.145	1.134	99.0	1.018
Prašek	100	90	90.2	100	90	90.2	83
PREDEL. OBRATI:	9.530	9.021	94.7	7.880	7.539	95.7	7.484
SKUPAJ:	130.622	128.993	98.8	28.675	28.807	100.5	27.836
Tuja predel.	500	798	159.6	500	798	159.6	798
ŽELEZARNA:	131.122	129.791	99.—	29.175	29.605	101.5	28.634

Proizvodnje za dom je bilo planirane 233 ton, izvršene pa 188 ton.

DRUŽBENI PLAN SKUPNE IN BLAGOVNE PROIZVODNJE TER ODPREME ZA I. POLLETJE 1971

Del. enota	Skupna proizvodnja			Blagovna proizvodnja			Oprava
	plan	izvrš.	%	plan	izvrš.	%	
Plavž	76.800	64.607	84.1				
SM jeklarna	158.600	150.085	94.6				
El jeklarna	91.800	83.898	91.4				
Livarne	790	904	114.4	300	329	109.6	329
Samotarna	9.930	9.067	91.3	1.740	2.904	166.9	2.904
TALILNICE:	337.920	308.561	91.3	2.040	3.233	158.5	3.233
Bluming-štelcel	258.400	261.366	101.1	43.710	44.685	102.2	43.775
HOP	3.920	6.967	177.7	3.870	6.967	180.0	6.995
Valj. žice	50.400	46.427	92.1	14.860	11.255	75.7	11.240
VALJARNA BELA:	312.720	314.760	100.7	62.440	62.907	100.7	62.010
Lahke proge	13.600	19.784	145.5		4.068		4.067
Valjarna 2400	50.280	46.258	92.0	49.950	45.852	91.8	45.704
Jeklovlek	9.999	8.995	90.0	9.999	8.995	90.0	8.978
VALJ. JAVORNIK:	73.879	75.037	101.6	59.949	58.915	98.3	58.749
Hladna valjarna	15.230	13.766	90.4	15.190	13.613	89.6	13.829
Žičarna	32.260	29.537	91.6	22.040	20.480	92.9	20.416
Žebeljarna	5.960	5.028	84.4	5.860	4.995	85.2	5.065
Elektrode	5.377	6.019	111.9	5.347	5.986	112.0	6.214
Prašek	520	349	67.0	520	349	67.0	336
PREDEL. OBRATI:	59.347	54.699	92.2	48.957	45.423	92.8	45.860
SKUPAJ:	783.866	753.057	96.1	173.386	170.478	98.3	169.852
Tuja predel.	4.418	2.104	47.6	4.418	2.096	47.4	2.096
ŽELEZARNA:	788.284	755.161	95.8	177.804	172.574	97.1	171.948

Planirane proizvodnje za dom je bilo 920 ton, izvršene pa 1067 ton.

Meseca junija smo količinsko in finančno zadovoljili planu, ki smo ga postavili v začetku meseca. Občasne deviacije v kvaliteti mazuta (s sorazmerno visokim odstotkom S), pomanjkanju starega železa in nepravilnim štartu rezalnih kapacitet v III. hali, nam je uspelo odstraniti v taki meri, da ni

katastrofalno vplivalo na izvršitev plana. Uvajamo nove kvalitete ali pa kapacitete v naše delo: stroj za plamensko čiščenje površine za slabe in blume, štartali pa smo tudi z novo konti žarilno pečjo v hladni valjarni za potrebe dinamo trakov. Res je, da se bo to poznalo na našem delu šele postopoma,

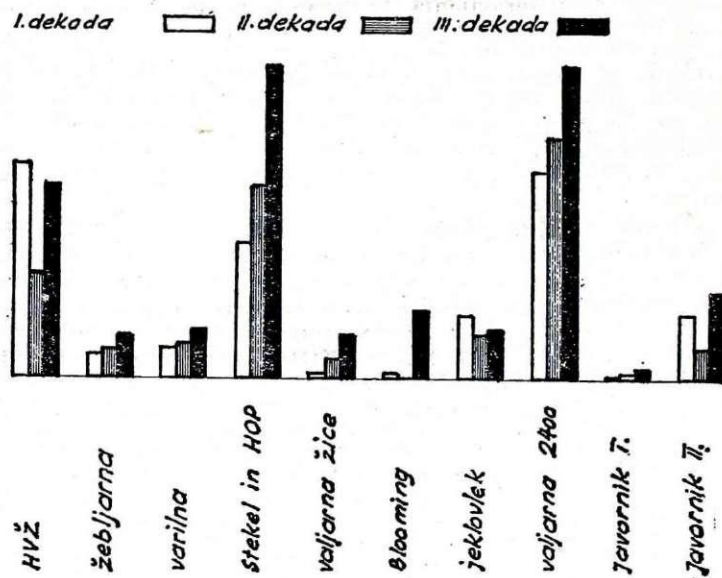
vendar pa nam to zagotavlja boljšo površino in več dinamo hladno valjanih trakov. Nadalje nam povečane čistilne kapacitete zagotavljajo, oziroma omogočajo vli-vanje jekla od vrha. Točno je, da za to tehnologijo še nismo pripravljeni in da imamo trenutno težave s površino polproizvodov pri vli-

nju na lijak. Toda takšne občasne težave se nam pojavljajo zmeraj, vzporedno pa moramo študirati vlivanje od vrha, kar je cenejše.

TALILNICE: Na plavžu I smo slabo štartali v začetku meseca, ker so jo morali ustaviti zaradi čiščenja nasledlin. Na normalno proizvodnjo je prišla šele ob zaključku prvega tedna in je potem ves mesec delala prek 200 ton dnevno. Veliko slabša je bila proizvodnja plavža II, ki je samo enkrat preko-račil 200 ton. Priprave za iz-

vedbo remonta na tem plavžu že potekajo in računamo, da ga bomo ustavili v oktobru. Deficit surovega železa v I. polletju znaša 12.200 ton, kar pomeni zaostanek skoraj enomesečne proizvodnje. Pri jeklu imamo večji minus v SM jeklarni kot v el. jeklarni. Skupno pa nam manjka 14.900 ton jekla. Seveda bi ta številka, če bi bila izvršena, imela svojo pravo vrednost le, če bi bluming, kot edini odjemalec surovega jekla, uspel predelati tako visoke količine.

(Nadalj. na 4. str.)

PREGLED O ENAKOMERNOSTI ODPRAVE KONČNIH IZDELKOV PO DEKADAH ZA JUNIJ 1971

V mesecu juniju je bila zelo enakomerna odprava izdelkov v obratih: HVŽ, jeklovlek, žebeljarna in varilna žica.

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

DEZURNA SLUŽBA

	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 10. julija: inž. Emil AŽMAN, teh. sl. novogr.	809	957
NEDELJA, 11. julija: inž. Vladimir SENCAR, valj. Bela	850	81892
PONEDELJEK, 12. julija: inž. Janez BIDOVEC, TPD	240	790/44
TOREK, 13. julija: Teodor OKROŽNIK, gradb. vzdrž.	599	937
SREDA, 14. julija: inž. Miroslav NOČ, vodstvo vzdrž.	873	754
ČETRTEK, 15. julija: Anton GROŠELJ, teh. sl. novogr.	848	790/17
PETEK, 16. julija: inž. Karel RAVNIK, elektrojeklarna	433	790/27

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure zjutraj do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

ORDINACIJE ZDRAVNIKOV OBRATNE AMBULANTE ŽELEZARNE JESENICE v juliju 1971:

	dopoldan	popoldan
6.—9. 7.	I. in III. OA dr. Čeh Milan	II. OA —
	IV. OA — dr. Semrov-Novak S.	dr. Dražić
12.—16. 7.	I. in III. OA — dr. Čeh Milan	II. OA —
	IV. OA — dr. Semrov-Novak S.	dr. Dražić
19.—23. 7.	I. in III. OA — dr. Čeh Milan	II. OA —
	IV. OA — dr. Semrov-Novak S.	dr. Dražić
26.—30. 7.	I. OA — dr. Čeh Milan	III. OA —
	II. OA — dr. Vilman Zora	dr. Vilman Stanek

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

O mladinskem aktivu strojnih delavnic govorita Milan Čop in Jože Jekler

V prejšnji številki Železarja smo imeli možnost vsaj delno spoznati obratni aktiv ZM elektrodne oddelka in njegovega predsednika Francija Legata, za svojo naslednjo »žrtev« pa sem izbral Milana ČOPA iz konstrukcijske delavnice. Milan mi je kar dosti povedal o svojem aktivu strojne delavnice, razgovoru pa se je, žal malo prepozno, priključil še Jože JEKLER, ki je povedal tudi nekaj besed o njihovih športnikih.

Razgovor z Milanom sem pričel nekako takole:

»Milan, Ti si predsednik...«

»Nisem!«

»Kaj pa si potem?«

»Malo bi počakal, pa bi ti takoj razložil kako je s to rečjo. Torej, pri nas že dve leti nimamo predsednika, ker pa jaz morda malo bolj spremljam dogodke okoli mladinske organizacije (Milan je namreč član predsedstva TK ZM Železarne), sem nekako »zadolžen« za vodenje aktiva.«

Priznati moram, da tega še sam nisem vedel. Preveč nerodno mi tudi ni bilo, saj sem vseeno našel »pravega« človeka, zato sem vprašanje voljenega predsednika prepustil drugim, sam pa sem vrtal naprej.

»To, da nimate predsednika ni ravno prav, kako pa se ti sam znajdeš v tej stvari oziroma vlogi predsednika?«

»Po pravici povedano nič kaj dobro. Na istem sem kot general brez vojske, saj tudi aktiv ni nič kaj »živ«.

»To sicer ni prav težko ugotoviti pa vendar je pred leti tudi ta aktiv dokaj dobro deloval. Kakšne spremembe so nastale pri vas, da je vse manj ali bolj »izumrlo?«

»Res je kar praviš. Pred leti je bil mladinski aktiv strojnih delavnic dokaj aktiven in prizadeven, vendar se je od tedaj dosti spremenilo. Ko je prejšnji predsednik odšel na drugo delovno mesto, je prostor predsednika pustil prazen. Vse bi bilo v redu, ko bi takrat kdo hotel prevzeti odgovorno nalogo... Mesto pa je ostalo prazno in tudi precej tistih, ki so takrat pridno delovali, so se porazgubili. K nam, to se pravi v strojne delavnice pa dotoka mladih ni toliko, da bi se aktiv dal sproti in uspešno obnavljati.«

»Torej lahko po tvojih besedah sklepam, da tudi svojega programa delovanja nimate?«

»Res je. Programa nimamo, akcije mladih železarjev pa v glavnem le bolj pasivno spremljamo, kar je glede na tako stanje aktiva tudi razumljivo. Posamezniki se udeležujejo pač samo tam, kjer najdejo svoje trenutno zadovoljstvo in zanimanje. Mislim, da lahko omenim le nekaj delovnih akcij, o čem drugem, razen o športu, pa bi se že težko kaj reklo.«

»Ni veliko. Kaj pa na vse to pravijo samoupravni organi in družbenopolitične organizacije v obratu?«

»Kjer ni dima, tudi ognja ni! z drugimi besedami: glede na to, da aktiv obstaja v glavnem le formalno, tudi o kakšnem sodelovanju ali dogovarjanju ne more biti govora. Po drugi strani pa se mi dozdeva, da bi tudi formirani bolj težko dosegali svoje cilje. Nekateri posamezniki so se že zavzemali za ustanovitev in enakopravno vlogo mladih z ostalimi organizacijami v obratu pa je bilo do sedaj vse zaman. Verjetno smo dosti krivi tudi mladi sami, mislim pa, da ne bom preveč rekel, če trdim, da tudi starejši nimajo ravno očetovskega odnosa do mladih, zato gre vse skupaj še težje kot bi lahko šlo.«

»Pa vendar, saj so mladi tudi v samoupravnih organih obrata. Kakšno besedo pa imate tam?«

»Sicer je res, da je v samoupravnih organih tudi nekaj mladih, ki pa so žal že v zgornji polovici starostne meje za mladince. Mimogrede naj ob tem omenim še akcijo predsedstva TK ZM Železarne, ki je pred volitvami izdelala tudi nekaj predlogov za kandidiranje mladih v samoupravne organe. Nekaj zrelih predlogov je bilo namenjenih tudi za naš obrat, vendar jih ni nihče upošteval.«

Situacija ni nič kaj razveseljiva in niti malo mi ni bilo žal, da sem tokrat lahko govoril z Milanom. Kot kaže je namreč čas, da se začne resno reševati vsaj tisto, kar se rešiti še da. Prepričan sem, da bodo mladi s svoje strani naredili svoje, vsi skupaj pa lahko upamo, da bodo isto storili tudi drugi.

No in med tem časom se je med vrati pokazal tudi Jože Jekler, ki sem ga omenil že v začetku, ter prisluhnil zadnjemu delu razgovora z Milanom Čopom. Ko je opazil, da sva bolj malo govorila o športu, je takoj dodal, da tega ne bi smela kar tako prezreti. V kratkem in prijetnem pogovoru, ki se je nato razvil mi je Jože povedal, da zaposleni v strojnih delavnicah kar precej zapuščajo svojo »staro« sredino in odhajajo drugam. Med temi pa je bilo tudi že dosti športnikov, ki so strojnim delavnicam

prinesli marsikatero zmago. Sicer pa naj bi se o dokaj lepih športnih uspehih strojnih delavnic še lep čas govorilo, saj je pri njih šport tako med mladimi kot tudi starejšimi zanimanje številka ena. Kjer pa je množičnost, so tudi uspehi.

Verjetno bi še katero rekli, ko ne bi tako Milana kot Jožeta klicalo delo. Ostal sem sam in spomnil sem se, da tudi mene čaka delo oziroma nestrpno urednik.

Ernest

Nezadovoljni s skupim in netočnim obveščanjem

V soboto, 26. junija, je bila v Ljubljani programska in volilna seja republiške konference ZMS. Udeležili so se člani republiške konference starega in novega sklica ter nekateri vidni družbenopolitični delavci republike.

V nekaterih sredstvih javnega obveščanja smo lahko prebrali, da je bila konferenca v nedeljo, da so se udeležili vidni družbenopolitični delavci (navedena imena) ter kdo je bil izvoljen za predsednika in kdo za sekretarja republiške konference ZMS. To pa je bilo tudi vse.

Čeprav: čeprav so vsebinske in organizacijske priprave na omenjeno sejo RK ZMS trajale nekaj mesecev, čeprav so v njih sodelovale vse občinske konference ZMS.

Naj povem, da smo z obveščanjem o delu Zveze mladine nasploh nezadovoljni, kar smo že večkrat poudarili in tudi napisali. Lani pa je o tisku in informiranju razpravljala tudi republiška konferenca. Tudi v naši občinski organizaciji smo to že večkrat poudarili, pa še vedno ne moremo biti zadovoljni, pohvalimo pa lahko uredništvo Železarja in lokalni radio, ki vseskozi spremljata naše delo, uspehe in težave in občane sproti in točno obveščata.

Nemalokrat smo začudeni in jezni, ko prenekateri časopisi pišejo in pišejo o pevcih, popevkah, Peytonu, raznih lepoticah, za važnejše novice pa ni prostora ali časa. Naj za primer navedem samo nadvse skopo obveščanje večjih glasil o prireditvah v letošnjem mesecu mladosti. Predsedstvo občinske konference ZMS je o tem razpravljalo in bilo soglasno v oceni, da je bilo obveščanje izredno skopo, četudi smo poslali vsem glasilom sporočila o vseh prireditvah.

Čutim se dolžnega, da bralce, posebej mlade, seznanim s potekom volilne in programske seje republiške konference ZMS.

Po običajnih poročilih predsednika, sekretarja, nadzornega odbora, se je začela živahna razprava, ki je v celoti podprla predlog programa republiške konference, ki ga je predlagalo predsedstvo. Predvsem so mladi poudarili zahtevo po večji učinkovitosti svoje organizacije, po boljši organiziranosti in potrebi po družbenem in ekonomskem izobraževanju tako v republiškem kot v občinskih merilih.

Že v oceni dosedanjega dela republiške organizacije mladih je bilo jasno povedano, da mladi razmišljamo, ocenjujemo in se tudi, kolikor je to sploh možno, vključujemo v vsa družbena dogajanja. Nemalokrat pa jih pre-slabo poznamo ali pa nimamo prav nikakršne možnosti, da bi nanje vplivali. Predvsem pa opažamo, da tudi na tistih področjih, kjer enotno in organizirano delujemo, ni opaziti bistvenih sprememb, vsaj mladi z njimi nismo zadovoljni.

Na seji konference smo razpravljali tudi o ustavnih spremembah, o stabilizaciji, o mednarodnih dogajanjih, o vseljudskem odporu, tudi o... še in še problemih in vprašanjih, ki mlade ne le zanimajo, temveč se ob njih tudi angažirajo. O tem ni bilo nikjer nič zapisanega.

Novoizvoljeni predsednik republiške konference ZMS, Živko Pregl, je med drugim dejal:

Prepričani smo, da je mogoče še bolj politično mobilizirati slovensko mlado generacijo. Na ta način bomo tudi presegli med mladimi dokaj razširjen odklonilen odnos do politike. Prav je, da mladi imamo svoj odnos do politike, slabo pa je, če ne vemo, katera politika je slaba in katera dobra.

V drugem delu seje so člani republiške konference izvolili predsedstvo in nadzorni odbor. Novo republiško mladinsko predsedstvo šteje kar petintrideset članov, kar naj bi omogočilo čim širše in demokratično delovanje ter vpliv občinskih mladinskih organizacij na delo in odločitve republiške konference.

V predsedstvo sta bila izvoljena tudi Božidar LAKOTA iz Mojstrane, sicer študent filozofske fakultete v Ljubljani in Zlato VOGRIČ, sekretar občinske konference ZMS Jesenice, v nadzorni odbor republiške konference pa je bil izvoljen tudi profesor Srečko KRC, predsednik občinske konference ZMS Jesenice.

Milan

Izvršitev plana...

(Nadaljevanje s 3. str.)

VALJARNE BELA: Mesečni

in polletni rezultat dela je ugoden v bluming valjarni, razveseljiv pa zlasti v oddelku HOP. Če bomo nadaljevali s tem tempom proizvodnje hladno oblikovanih profilov, potem bo količina 15.000 ton dosegljiva. Na tako veliko povečanje pa niso računali tudi največji optimisti, ko so postavljali plan. Vrednost rezultata je še večja, če vemo, na kako strošenihih agregatih iz cevarne oblikujemo te izdelke. Dvošobni sektor v III. hali nam je pomagal zmanjševati količino nerazrezanih slabov, ki so rezultat povečane poprečne debeline debele pločevine (in s tem tudi teže slaba), ter novega načina programiranja. Končni učinek se mora odraziti v manjših zastankih in nedrobljenih pozicijah v valjarni debele pločevine. Še druge rezultate dosegamo s postopnim uvajanjem mehanizacije. V Železarni imamo trenutno 6 čistilnih strojev za polproizvode: 3 CM stroje, od katerih je eden namenjen čiščenju slabov in 3 Rau stroje, ki so specializirani za blume, le eden se lahko po potrebi uporabi za slabe. Na Javorniku smo prej imeli 16 rafam brusilnih strojev, na katerih je delalo 48 ljudi na dveh izmenah. Koliko fizičnega dela je odpadlo in koliko večjo proizvodnjo dosežemo na enem stroju! Trenutno dela poprečno še 7 rafam strojev, upajmo pa, da bomo lahko kmalu zapisali, da smo ustavili tudi zadnji rafam stroj.

VALJARNE JAVORNIK:

Remont srednje proge v zadnji dekadni ni zavrli izvršitve plana lahkih prog. Program se odvija normalno in ni težav v preskrbovanju jeklovleka. Valjarna 2400 je večkrat obratovala samo z eno pečjo, ker nismo useli pripraviti dovolj vložka v III. hali. Upajmo, da bo ta velika nadloga odpadla, ko bo vpe-ljan flemarski stroj. Jeklovlek je dosegel eno največjih proizvodnih doslej. 1000 ton zaostalih količin sicer ne bo uspel nadoknaditi do konca leta, ker je struktura dimenzij takšna, da je poprčen presek veliko izpod planiranega.

PREDELOVALNI OBRATI:

Hladna valjarna ponovno dobiva trakove iz ČSSR. Za žičarno smo uspeli zvaljati kar 1800 ton patentirane žice, kar je sicer zadovoljivo, vendar zaradi remonta valjarne žice tudi ostalih kvalitet in dimenzij ni bilo v zadovoljivi količini. Elektrodni odelek je s 5986 tonami blagovne proizvodnje elektrod dokazal, da bomo letos lahko dosegli količino 12.500 ton pri povečanem delu do konca leta.

— ec

Samoupravni organi v preteklem tednu

Seja sveta DE predelovalnih obratov

Seje sveta DE predelovalnih obratov, ki je bila 25. junija, se je udeležilo 15 članov sveta DE. Na dnevnem redu so bila poročila treh komisij, člani sveta DE pa so na predlog predsednika Roka Globočnika dodali še četrto točko v zvezi z normativom za žebeljarno in hladno valjarno.

Najprej je tovariš Sodja podal poročilo komisije za proizvodnjo in sicer za meseca april in maj. Poročilo sta v razpravi dopolnila obratovodja hladne valjarne inž. Mesarič ter šef delovne enote inž. Vičar. Obratovodja hladne valjarne je omenil, da hladna valjarna v preteklem mesecu ni dosegla proizvodnega načrta, vzroke za to pa je treba iskati pri zastojih na Siemag valjčnem stroju in na velikem Demagu. Okvare so imeli tudi na žerjavih.

Inž. Vičar je posredoval še problematiko oskrbe s hladno valjanimi trakovi, ki jih dobivamo v glavnem iz železarne Sisak in CSSR. Težave

so imeli tudi v žičarni zaradi pomanjkanja vložka. Vzroki so znani, saj je morala valjarna žice opraviti remont mesec dni prej kot so planirali. Poleg žice, ki jo dobivajo iz valjarne žice, je v vseh štirih obratih občutno primanjkovalo tudi delavcev. Za to so v zadnjem času sprejeli na delo tudi 30 delavk, ki jih uvajajo na delovna mesta v žebeljarno, kjer so se delovni pogoji bistveno izboljšali.

Predsednik Globočnik meni, da zaposlovanje žensk v žebeljarni predstavlja napredek, vendar pa triizmensko delo verjetno ne bodo mogli obdržati.

Tovariš Mlakar je poročal o delu komisije za nagajevanje, ki je na svoji prvi seji obravnavala dosežene osebne dohodke v delovni enoti. Tovariš Mlakar je dodal k poročilu še to, da delavci v zadnjem času v vedno večji meri zahtevajo ustrezna pojasnila glede nagajevanja in osebnih dohodkov, ki so prenizki. Da bi delavcem lahko dali ustrezna pojasnila predlaga, da se mesečno enkrat sestanejo vsi predsedniki komisij za medsebojne odnose ter člani komisije za nagajevanje. V razpravi, ki se je nanašala na problematiko nagajevanja, so poleg predsednika Globočnika sodelovali tudi tovariš Kavalarič, inž. Vičar in Pestotnik. Po krajši razpravi so sprejeli sklep, da naj bi za vsa ključna delovna mesta v železarni poizkusili najti ustrezno stimula-

cijo, da bi za ta delovna mesta zainteresirali delavce.

Inž. Dušan Prešeren je svet DE poročal o delu komisije za nagajevanje. Komisija se je v zadnjih treh mesecih sestala dvakrat in obravnavala več predlogov, ki so jih posredovali novatorji in racionalizatorji. Člani sveta DE so bili z dosedanjim delom komisije za racionalizatorstvo in novatorstvo zadovoljni, vendar pa so bili mnenja, da bi v obratih lahko z manjšimi racionalizacijami lahko še marsikaj izboljšali in odpravili marsikateri problem.

V dodatni točki dnevnega reda je šef delovne enote inž. Vičar poročal o spremembah normativov v žebeljarni in hladni valjarni. Spremembe je svet DE v potrditev posredoval sektor za ekonomiko podjetja. V žebeljarni poizkusno obratuje nova naprava za pakiranje žičnikov. Obratovodstvo žebeljarn je vložilo zahtevo za

odobritev treh delovnih mest, ker pa obratovanje naprave še ni normalizirano, ni bilo možno izdelati časovne analize zaposlenosti osebja, je bilo v dogovoru z obratovodjem in vodstvom DE predlagano, da naj svet DE odobri dve ključni delovni mesti.

Zaradi izredno težkih pogojev pri krožnih škarjah Siemag in krožnih škarjah št. 3 je treba dodati še druge rezalce. Da pa ne bi normativ delavcev povečevali, obratovodstvo hladne valjarne predlaga istočasno ukinitve normativ kurjačev generatorjev ter zmanjšanje normativ lužilcev nerjaveče žice in lužilcev nerjavečih trakov. Za nova delovna mesta bodo narejeni opisi dela, ki jih bodo predložili komisiji za kategorizacijo v ocenitev. Svet delovne enote je predlagane spremembe normativov za žebeljarno in hladno valjarno potrdil brez pripomb in bodo začele veljati s 1. julijem.

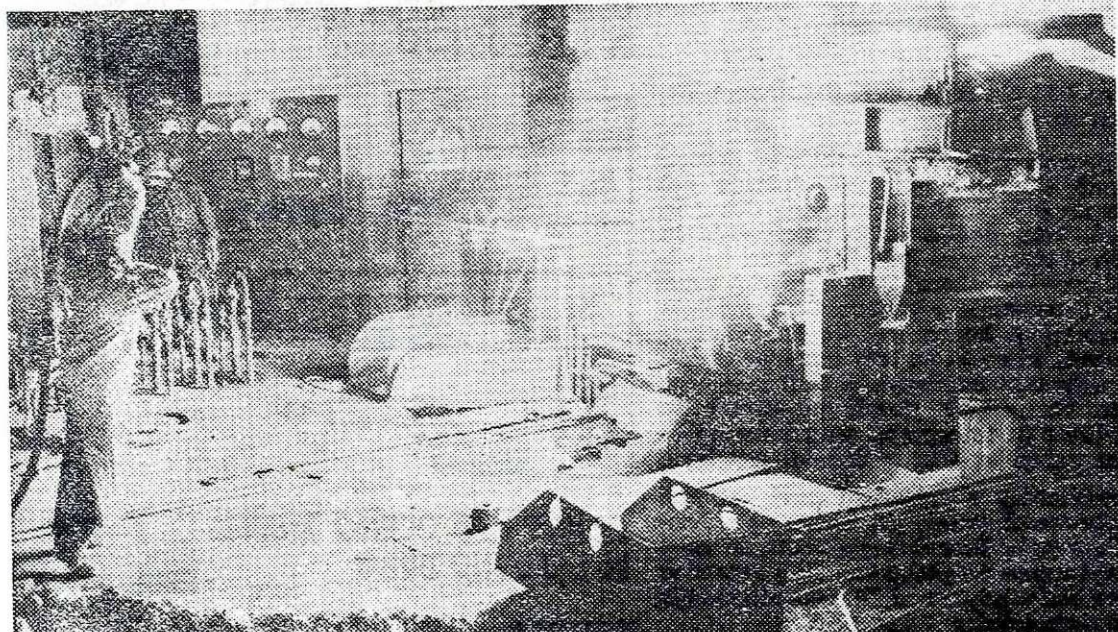
2. seja odbora življenjske pogoje in rekreacijo

PREDLOG ZA IZDELAVO SREDNJEROČNEGA PROGRAMA RAZVOJA KULTURNO-PROSVETNE IN ŠPORTNE REKREATIVNE DEJAVNOSTI V OBČINI

Na 2. seji odbora za življenjske pogoje in rekreacijo, ki jo je predsednik odbora Janez Kavčič sklical v petek, 2. julija so obravnavali razne prošnje društev in posameznikov oziroma organizacij, bodisi za izredne dopuste ali za denarno podporo pri njihovi dejavnosti. Po svojih možnostih, predvsem glede na razpoložljiva sredstva in kvoto, določeno za izredno plačane dopuste, so jih rešili nekatere pozitivno, druge pa so zavrnili. Med vlogami se pojavlja vedno več takšnih vlog, s katerimi posamezna društva ali organizacije prosijo za denarno podporo za širjenje in napredovanje njihove dejavnosti. Predsednik

gre pri tem za podporo pri gradnji raznih objektov in podobno.

Po razpravi, ki se je odvijala v tem smislu so nato sklenili, da bodo priporočili občinskemu organu, naj bi za našo občino izdelali srednjeročni program razvoja kulturno-prosvetne in športne rekreativne dejavnosti po prioriteti, v katerega pa je treba vključiti vse delovne organizacije naše občine. Menili so, da bi tako lahko začeli združeno reševati probleme te dejavnosti in sistematično po vrsti, pa naj si začnemo pri pokriti športni dvorani, pokritem bazenu, razstavnem paviljonu pa končamo pri teniškem igrišču na Mlačah pri Mojstrani. Tako bi lahko združili sredstva in napore in bi v določenem obdobju lahko dosegli znatno več kot mnogi leta doslej.

Vpihavanje kisika na osemtonski BBC električni peči

Sestanki delovnih skupin

3. 6. — TKR — URBANČ — PREIZKUŠEVALNICA HVŽ — Najprej so razpravljali o spremembah in ustavnih dopolnilih nato pa predlagali, da se sodelavki Anici Mejač dodeli nagrada. Opravlja delo drugega preizkuševalca in je prizadeta, ter naloge vestno in uspešno izpolnjuje.

25. 6. — VALJARNA ŽICE — JUSTIN — Razpravljali so o povečanju valjarskih zastojev in slabših tolerancah žice ter se odločili za nekatere ukrepe. V zvezi s tolerancami so še omenili, da je treba upoštevati izgubo dveh dobrih valjavcev na končni progi, tako da mora v primeru dopusta ali bolezni, katerega od preostalih treh delavcev, zamenjati valjavec iz druge proge. V drugi točki dnevnega reda so obravnavali tudi ostalo problematiko. Znova so opozorili, da kopalnica še vedno ni urejena, prezračevalno napravo na 20-tonskem žerjavu je treba čimprej urediti. Tudi malice in čaja ne dobivajo v obrat, zlasti ne čaja na popoldanski in nočni izmeni. Zahtevajo toliko dni več dopusta, kolikor dni delajo ob praznikih, ko so drugi prosti. Imeli so še nekaj

pripomb glede menjave ogradij na progi 250 Ø. Stranske vijake in matice je treba pregledati že v delavnici, ne pa ugotavljati napak potem ko so ogradija že vgrajena.

15. 6. — VEN — TUŠAR — DELAVNICA ELEKTRO STROJEV — Vodja oddelka je prisotnim delavcem pojasnil način kako so formirane nove skupine oziroma specifične zadolžitve obstoječih skupin. Omenjen je bil tečaj za nekvalificirane, da bi si tako pridobili kvalifikacijo ter možnost napredovanja, ustrezno s prakso.

Vprašujejo, zakaj ni rešen problem KV II navijalk zaradi premestitve v višjo plačilno skupino, z ozirom na kvalifikacijo in zahtevnost dela. Nadalje vprašujejo zakaj so skupinovodje DES v deveti skupini z ozirom na skupine, ki jih imajo ostali skupinovodje v VEN. Zanima jih, zakaj še ni odgovora na skupno vprašanje delavcev skupine Tušar, niti od sveta delovne enote, niti od samoupravnih organov glede ponovnega rangiranja delovnih mest v DES.

18. 6. — JAVORNIK I — UDIR — ČISTILNICA — K informaciji obratovodstva o doseženih rezul-

tatih za mesec maj niso imeli pripomb. Vprašujejo zakaj delavce, ki so na rafamah zaposleni že več let, ne premestijo, čeprav je bilo to obljubljeno. Kljub težkemu delu in ker je delo tudi zdravju škodljivo, še vedno nimajo otežkočenega dodatka in dodatka na prah. Omenjali so primer sodelavca Teraža, ki so ga zaradi bolezni premestili z Jesenic na Javornik toda k rafama strojem, kjer so pogoji še slabši. Vprašujejo zakaj mu niso dodelili drugega delovnega mesta. Higijenski prostori in garderobe so v slabem stanju in je potrebno popravilo. Znova so opozorili na disciplino, zlasti še na prihajanje ter odhajanje z dela.

14. 6. — MARTINARNA — BAUMAN — LUVNA JAMA — Z namenom, da bi bili bolje obveščeni o povečanju osnovnih tarifnih postavk, je bilo delovni skupini obrazloženo, kaj vse je upoštevano pod osnovo in sicer nedeljsko in nočno delo. Prav tako ne drži trditev, da bi bile tarifne postavke povečane vsem enako. V zvezi z obratno problematiko je bilo postavljeno vprašanje slabega dela peči, zato je tudi slaba proizvodnja. V vročih letnih mesecih bodo še težje dosegali plan zaradi dopustov in velike odsotnosti ljudi. Člani delovne skupine so zelo kritično obravnavali tudi vprašanje zaprašnosti, ki v veliki meri nastaja tudi za to, ker v elektrojeklarni ne upoštevajo dogovora, da ne smejo vpihivati kisika v peči kadar je nizki tlak. To vprašanje bo treba čimprej urediti.

Nekaj rezultatov preizkusa znanja za vodje delovnih skupin

ZAKAJ IZOBRAŽEVANJE

Pred nedavnim smo pisali o izredni pomembnosti delovodij za uspešno delo v proizvodnji. Ugotovili smo, da nimajo ti ključni kadri v svoji vsakodnevni praksi opravka le s stroji in tehnologijo, ampak še več z ljudmi. Delo z ljudmi pa zahteva znanje, ki ga verjetno v šolah niso dobili in zato smo se odločili, da jim posredujemo nekaj izbranega gradiva o vodenju sestankov in vodenju nasploh, medosebnih odnosih in internih samoupravnih predpisih s področja sestankov delovnih skupin.

KRATEK POTEK AKCIJE

Sestavili smo skripta, ki so jih vodje delovnih skupin in pripravniki za ta mesta individualno preštudirali, nakar so imeli sestavljenci skripta skupinske razgovore, na katerih so z vodji delovnih skupin prediskutirali in razčistili nejasnosti. Zatem je bil sestavljen preizkus oz. test znanja, ki je zajemal izključno le vsebino, navedeno v skriptah. S tem je bilo preizkušenih 261 vodij delovnih skupin, kar predstavlja povsem zadovoljivo 92 % udeležbo.

PRIKAZANO ZNANJE V CELOTI

Dosežek na celotnem testu je bil »normalno« porazdeljen: to pomeni, da je bilo največ delovodij poprečnih in tem manj takih, kolikor bolj so se približevali skrajno nizkim ali skrajno visokim rezultatom. Takšen izid nam pove, da je bila težavnost vprašanj kar primerna in da so se delovodje nanje v poprečju zadovoljivo pripravili. Z drugimi besedami: rezultati so v nekem smislu potrditev uspešnosti akcije.

S posebnim statističnim postopkom smo vse udeležence oz. njihove rezultate razvrstili v 11 kategorij. Kasneje smo to lestvico skrčili na popularnih 5 ocen od odlične do nezadostne, predvsem zaradi tega, ker je večini tak način še iz šolskih časov najbolj domač in razumljiv. Bolj podrobno pokaže dobljene rezultate naslednja tabela:

Št. točk	Št. vodij	Ocena	Št. vodij	% vodij
do 9	2			
10-12	13	1	15	5,7
13-15	21			
16-18	28	2	49	18,8
19-22	45			
23-26	51	3	140	53,7
27-30	44			
31-34	26			
35-38	20	4	46	17,6
39-40	6			
41 in več	5	5	11	4,2
	261		261	100,0

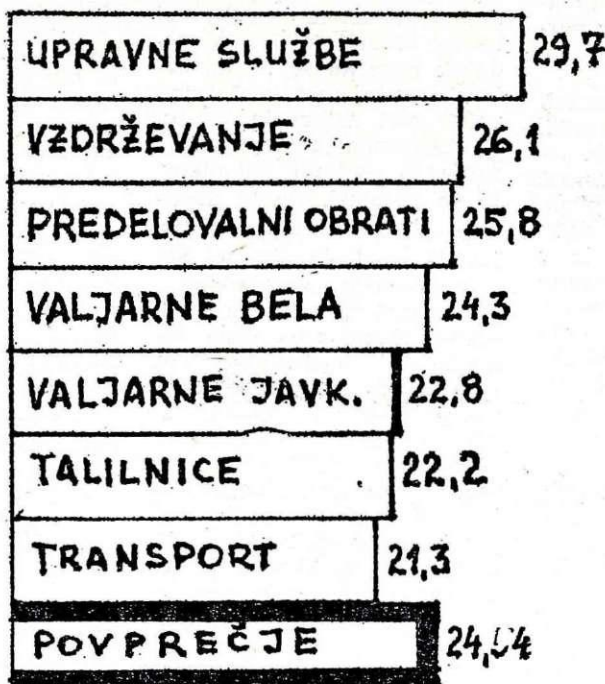
Maksimalno se je dalo doseči 58,5 točk, medtem ko znaša poprečen rezultat 24,54 točke.

NAJBOLJŠE O »SAMOUPRAVLJANJU«, NAJSLABŠE O »MEDSEBOJNIH ODNOSIH«

Vsebinska skript in testa je bila razdeljena na štiri relativno ločena področja, zato smo lahko primerjali rezultate vsakega področja posebej. Izkazalo se je, da so vodje delovnih skupin najbolj uspeli na področju »samoupravljanje« in »vodenje in nadzor«, slabše »vodenje sestankov« in najslabše na poglavju »medsebojni odnosi«. Kako naj si to razložimo? Predpostavljamo lahko, da so predvsem nekaj znanja o samoupravljanju prinesli iz prakse, torej pred samim učenjem iz skript, kar je v celoti izoblikovalo boljši rezultat. Za področje »vodenje in nadzor« pa se nam zdi, da je bilo delovodjem zaradi zanimivosti, novosti in precejšnje praktične uporabnosti principov in napotkov nekoliko bolj pri srcu kot ostala poglavja. Na poglavju »medsebojni odnosi« pa so verjetno delovodje najslabše uspeli zato, ker so bila vprašanja pretežka.

REZULTATI PO DELOVNIH ENOTAH

Delovne enote se medsebojno pomembno razlikujejo po doseženih rezultatih, kar nam nazorno kaže naslednji grafikon:

(Op.: energetski obrati so zaradi majhnega števila vodij izpuščeni)

Najvišje poprečno število točk (29,7) so dosegli vodje delovnih skupin v upravnih službah: več kot polovico jih je namreč doseglo prav dober in odličen uspeh. Tem sledijo vodje vzdrževanja in predelovalnih obratov, med katerimi so vsi uspešno zaključili preizkus, skoraj 70 % z dobrim uspehom. Za njimi so vodje z valjarn Bela, medtem ko so na spodnjem koncu lestvice kandidati iz valjarn Javornik, ki so še najbolj »enotna« grupa, saj nimajo nobenega odličnega, a tudi nobenega nezadostnega. Na zadnjih mestih po enotah so delovodje talilnic in transporta, med katerimi se lahko le dva pohvalita s prav dobrim uspehom.

Takšno razvrstitev v precejšnji meri verjetno pogojuje izobrazbeni sestav, pri čemer so večina na boljšem prav tiste delovne enote, ki so v poprečju bolje uspeli na preizkusu. Bolj natančno nas z izobrazbeno strukturo vodij delovnih skupin seznanja naslednja tabela:

Šol. izob. Obrati	do 4 razr.	5-7 razr.	8 razr.	MIŠ, obrtna	Delov. mojstr.	Srednja in več	Skupaj
Talilnice	8	15	5	13	12	25	78
Valj. Bela	—	4	—	7	4	9	24
Valj. Javornik	—	7	1	10	2	4	24
Predelovalni	—	7	5	9	10	5	36
Vzdrževalni	—	4	2	34	10	10	60
Energetski	—	—	—	4	—	2	6
Transport	1	2	2	9	—	—	14
Uprav. službe	—	1	5	2	2	9	19
SKUPAJ	9	40	20	88	40	64	261

Vidna so tale odstopanja:

— Največ delovodij s popolno oz. nepopolno osemletko imajo talilnice (35,8 %), daleč najmanj pa vzdrževanje (10,6 %).

— V talilnicah je tudi med proizvodnimi obrati najmanj vodij s poklicno oz. obrtno šolo (16,6 %); nasprotno pa imajo vzdrževalci kar 56,8 % vodij s poklicno ali obrtno šolo.

— Med vodji z mojstrsko oz. delovodsko šolo izstopajo predelovalni obrati (27,8 %), medtem ko so precej na slabšem s kadri na delovodskih me-

stih, ki imajo srednjo ali višjo izobrazbo (13,9 %).

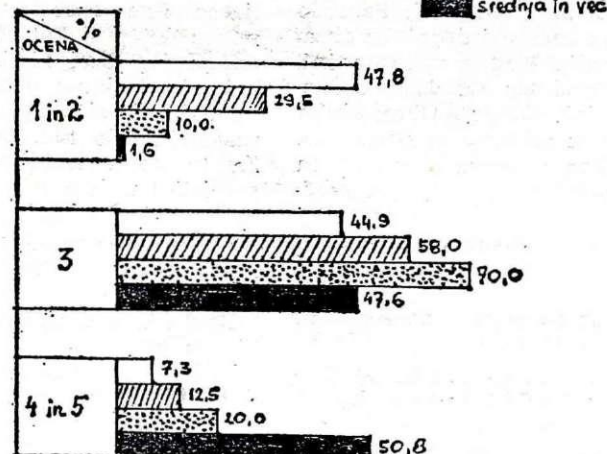
V celoti lahko rečemo, da je najugodnejša izobrazbena struktura vodij delovnih skupin v vzdrževalnih obratih in valjarnah Bela.

Glede na starost in delovno dobo pa v železarni med delovnimi enotami ni pomembnih razlik.

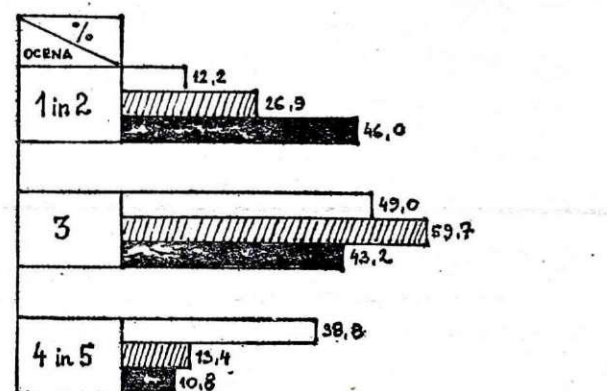
VIŠJI PO IZOBRAZBI, MLAJŠI PO LETIH IN STAŽU — BOLJŠI REZULTATI

Seveda direktna vzročna povezanost, ki nam jo ponuja gornji naslov, ni nujna, je pa verjetna. Najbolj nazorno bomo prikazali odnose oz. povezanosti z naslednjimi tremi grafikoni, na katerih si lahko vsakdo s pozornejšim pregledom predoči vse razlike oz. zveze, ki ga zanimajo:

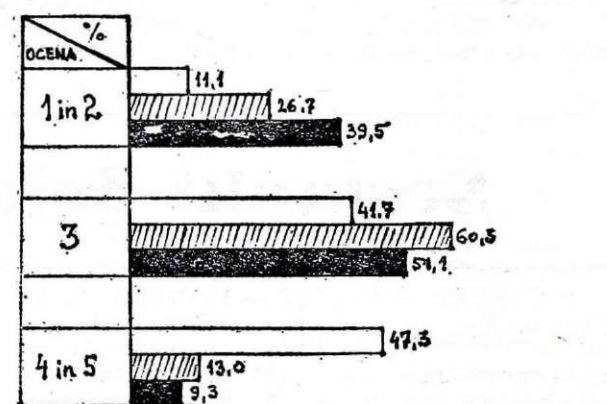
ODNOS MED OCENO ZNANJA IN ŠOLSKO IZOBRAZBO

ODNOS MED OCENO ZNANJA IN STAROSTJO

ODNOS MED OCENO ZNANJA IN DELOVNO DOBO

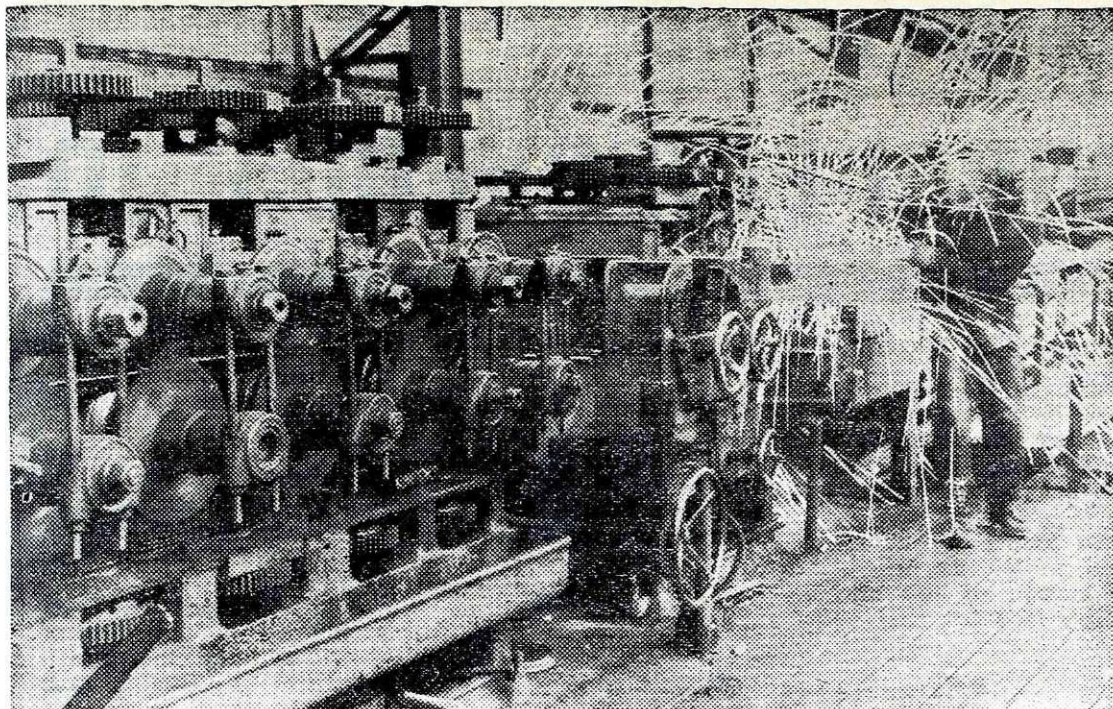

Zato navajamo le nekatere značilnosti:

Šolska izobrazba — ocena znanja. Čim višja je ocena, tem več je delovodij z višjo izobrazbo in tem manj delovodij z nižjo izobrazbo. Če si za ilustracijo ogledamo le osebe z delovodsko šolo, označeno s pikčastim poljem, vidimo, da jih je kar 70 % zaključilo preizkus znanja z dobrim uspehom, 20 % s prav dobrim in odličnim uspehom, medtem ko jih je dobilo ocene 1 in 2 le 10 %.

Starost — ocena znanja. Čim mlajši so delovodje, tem boljše rezultate so dosegli. Za ilustracijo: samo 10,8 % vodij v starosti 50 do 59 let (označenih s črnim poljem), je uspelo narediti s prav dobrim in odlično, oceno 3 je dobilo 43,2 %, oceno 1 in 2 pa kar 46 % starejših delovodij.

(Nadalj. na 10. str.)

Sodelavci v oddelku HOP so v juniju dosegli planske obveznosti s 109,1 %

Analiza finančnega rezultata za maj in kumulativno za pet mesecev 1971

REALIZACIJA V MAJU

Družbeni plan eksterne realizacije za mesec maj leta 1971 je znašal 29.578 ton v vrednosti 79.923.980 dinarjev in s povprečno prodajno ceno 2.702 din/tono. Dejansko smo v mesecu maju dosegli 28.664 ton prodaje proizvodov osnovne dejavnosti v skupni vrednosti 100.368.856 dinarjev in s povprečno ceno 3.502 din/

tono. Ker tudi v maju ni bil dosežen količinski plan proizvodnje, se je negativna razlika, ki je bila ustvarjena v prvih štirih mesecih, še povečala. Druga značilnost pa je, da se je rast prodajne cene že skoraj zaustavila. Količinska realizacija je v maju za 914 ton ali za 3,1 % izpod planirane, vrednostna realizacija pa je za 20.444.876 di-

narjev ali za 25,6 % nad planirano. Poprečna prodajna cena je za 800 din/tono ali za 29,6 % nad planirano. Dejanska prodajna cena v maju je sicer nižja od aprilske (maj 3.502 din/tono, april 3.521 din/tono), vendar je bila tudi planirana zaradi remonta valjarne 2400 v aprilu 2.754 din/tono, v maju pa samo 2.702 din/tono.

Vrsta realizacije	april 1971			maj 1971		
	količ.	vrednost	din/t	količ.	vrednost	din/t
realizacija osnov. dejavnosti	26.138	90.974.882	3.481	27.231	93.132.951	3.420
šamotarna	178	145.771	819	821	596.922	727
livarna	30	189.592	6.320	18	109.587	6.088
izvoz osnov. dejavnosti	966	2.225.656	2.304	584	2.329.559	3.989
izvoz livarne	13	130.721	10.055	10	79.200	7.920
Skupaj prodaja osnovne dejavnosti	27.325	93.666.622	3.428	28.664	96.248.219	3.358
žlindrina opeka	—	—	—	(248)	37.932	—
kisik, aceten, dušik	(43)	35.464	—	(65)	54.008	—
storitve tujim	—	1.594.538	—	—	1.686.689	—
izvoz — usluge in odpadki	—	13.263	—	—	23.135	—
invest. v lastni režiji	—	191.637	—	—	—	—
prodaja odpadkov	—	576.951	—	—	695.583	—
prodaja mat. R 3	—	142.039	—	—	1.623.290	—
Skupaj ostalo	—	2.553.892	—	—	4.120.637	—
Skupaj eksterna realizacija	27.325	96.220.514	3.521	28.664	100.368.856	3.502

Kumulativa januar — maj

Plan eksterne realizacije za prvih pet mesecev leta 1971 je znašal 146.916 ton v vrednosti 400.150.260 dinarjev in s povprečno ceno 2.724 din/tono. Dejansko smo prodali 142.435 ton proizvodov osnovne dejavnosti. Skupna vrednost eksterne realizacije je bila 468.244.924 dinarjev, povprečna cena pa 3.287 din/tono. Negativna razlika kumulativne količinske prodaje se je v maju spet povečala in znaša 4.481 ton ali 3,1 % izpod planirane. Ko ugotovljamo, da nam je ena tona blagovne proizvodnje v letoš-

njem letu prinesla 180 din ostanka dohodka (dobička), pomeni izguba 4.481 ton manj 0,8 mio dinarjev zmanjšanja rezultata pri ostanku čistega dohodka, ne da bi upoštevali prihranek pri ne-

katerih kategorijah stroškov, ki se ne bi proporcionalno večali z večjo proizvodnjo. Po posameznih mesecih je bilo odstopanje glede na plan pri blagovni proizvodnji sledeče:

mesec	+	—	kumulativa
januar	—	4.094	— 4.094
februar	351	—	— 3.743
marec	787	—	— 2.956
april	—	611	— 3.567
maj	—	914	— 4.481

Ob dejstvu, da je bila planirana proizvodnja v teh petih mesecih samo v marcu iznad 30.000 ton, v naslednjih

sedmih mesecih pa je kar petkrat, je naloga nadoknadi to proizvodnjo izredno (Nadalj. na 10. str.)

(7) Narava je kruta kadar se maščuje

Številčni sestav v posameznih sektorjih:

1. Kirurški sektor:

- 6 kirurgov — specialistov
- 6 kirurgov — stažistov
- 5 anestezirov
- 8 inštrumentark
- 7 medicinskih sester
- 1 rentgenski tehnik
- 1 laborant
- 3 mavčarji (gipserji)
- 7 bolničark oziroma strežnic

Skupaj: 46

2. Higijensko-epidemiološki sektor:

- 2 epidemiologa — specialista
- 1 infektolog — specialist
- 3 sanitarni tehniki

Skupaj: 6

3. Elektrotehnični sektor:

- 2 elektrotehnika

4. Radio-telegrafski sektor:

- 3 radiotelegrafisti

5. Kuhinja in ekonomat:

- 1 ekonom
- 2 kuharici

S tem se je celotno število ekipe povečalo na 60 ljudi. V svojem delovanju so bili popolnoma neodvisni od zunaj. Republiški štab SR Slovenije je težil skupaj z dr. Milčinskim, da napoti v SKOPLJE res celovito ekipo. Iz zgornjih podatkov je razvidno, da je bilo za kirurške posege mobilizirano troje teamov. Bili so po opremi in kvalifikacijski strukturi popolnoma neodvisni drug od drugega. Kirurške posege je kombinirana ekipa opravljala istočasno na treh mestih, saj je imela s seboj troje kompletov. Neposredno po prihodu v SKOPLJE, je delo ekipe normalno steklo, še preden so pognali v obratovanje lastni elektroagregat in avtoklave, saj so s seboj pripeljali večje količine sterilnega materiala. Poleg številnih sterilnih kompletov za male intervencije, je ekipa razpolagala še s sterilnim materialom za 36 večjih operacij in je bila sposobna, da v toku štirindvajseturnega ciklusa opravi vsak team po 12 zaporednih težjih operacij.

Ekipo je torej sestavljalo troje kirurških teamov. Vsak team za sebe, je imel naslednjo zavidanja vredno opremo:

- a) kompletni inštrumentarij za prvo kirurško pomoč
- b) kompletni inštrumentarij za abdominalno (trebušno), kostno in neurokirurško tehniko
- c) komplet za anestezijo in reanimacijo
- č) sterilizator, operacijska razsvetljava in reflektor s priključki na akumulator
- d) sterilni kompleti perila za operacije, rokavice in ostalega materiala za male in večje intervencije.
- e) sterilni in nesterilni ovojni material, mavec in Kramarjeve opornice
- f) osnovna oprema za operacijsko dvorano
- g) komplete za transfuzijo in infuzijo, krvna banka in infuzijske razstopine ter zdravila.

Celotna teža opreme vseh treh kirurških teamov je presegla težo 1000 kg.

Ekipa kot celota je imela v svojem sestavu še:

- 1 elektroagregat (16 Kwh)
- 1 portable (prenosni) rentgen aparat znamke ELIN, s popolno opremo temnice in zadostno množino filmov

- 1 avtoklav,

Ta oprema je tehtala cca 700 kg.

In končno še dodatna oprema:

- za nego hospitaliziranih bolnikov
- za kuhinje, rezervna hrana za osebje ekipe,
- sokovi in poživiljajoči napitki ter tekoča hrana za 100 bolnikov v naslednjih 48 urah,

kar je predstavljalo dodatno težo v iznosu 1500 kg

Celotna teža opreme ljubljanske ekipe je presegla 3200 kg.

Odkod ta oprema ljubljanski ekipi? Zbrana je bila izključno iz inventarja Klinične bolnice v Ljubljani. V začetni fazi kirurške obdelave prizadetih, ljubljanski ekipi ni primanjkovalo ničesar. Vendar kljub celovitosti ekipe, in njeni absolutni mobilnosti, je vendar primanjkovala voda in šotori. Zahvaljujoč srečnemu naključju, je na območju delovanja ekipe bilo pitne vode dovolj. Destilirano vodo za sterilizacijo instrumentov pa so pripeljali s seboj. V primeru, da bi pitne vode zmanjkalo bi se delo kirurške ekipe v kratkem času ustavilo in nadaljne delo bi bilo znatno oteženo.

Kompas mi je rešil življenje

Zapisano po pripovedovanju Karla Kozarja-Romija. Eden izmed dogodkov, ki se ga rad spominjam, se mi je pripetel 26. maja 1943 v Rudnem v Selški dolini.

Z dvema tovarišema smo bili prav v času velike hajke na službeni poti z Jelovice na drugo stran. Mimogrede smo se oglasili v hiši, kjer sta bila fanta doma. Kljub mojemu oporekanju, da je to nevarno, smo šli v hišo, da bi nam mama skuhalo čaj. To je bilo nekako ob polnoči.

Takoj zatem je dokaj neprijeten glas zavpil pred vrati:

»Aufmachen!« (Odprite!)

Mami sem naročil, naj nekaj minut počaka, da se mi zatečemo na podstrešje, kamor se je po lestvi prišlo iz kuhinje. Mama je Nemcem odprla vrata, mi pa smo medtem že bili na podstrešju. Zmenili smo se, da vsi trije splezamo skozi strešno lino na streho in odvržemo bombe, nato pa poskačemo s strehe s pištolami.

»Kar bo, bo!«

Ko sta fanta z okovanimi čevlji stopala po strehi, so zaropotali tudi Nemci. Bilo jih je okoli petdeset. Eden od tovarišev je bil ranjen, pozneje še jaz, tretji pa se je verjetno ranjen skril v seno. Drugi od ranjenih se je srečno prebil do dimnika in se tam skril.

Sam pa sem imel izredno srečo, da sem padel skozi

luknjo za spuščanje hrane za živino v hlev. Čez nekaj minut sem opazil okno, kjer sem pričakoval svojo rešitev. Vendar sem dva metra stran opazil dva nemška stražarja. Ukrepal sem naglo. Najprej ju pozdravim s kragujevsko nasekano bombo, takoj zatem z nekaj streli iz pištole, nakar sem se pognal skozi okno z nekoliko nalomljeno nogo v nasproti ležečo strmino.

Srečno je šlo. Ko sem tekel v strmino, so vpili Nemci za menoj:

»Halt! Halt!« (»Stoj!«)

Jaz pa sem si mislil:

»Hudiča, saj nimam časa!« Seveda, ko je pa petdeset Švabov za menoj teklo!

Srečno sem se rešil iz nemškega obroča, v gozdu pa sem se hotel prepričati, kje sploh sem. Znal sem se orientirati po zvezdah a smola — na nebu so bili oblaki. Spomnil sem se na svoj kompas. Z ranjeno roko sežem v žep, a tam so bili sami drobci, ki so nekoč sestavljali kompas. Tedaj sem spoznal:

»Kompas mi je rešil življenje!« Krogla je prebila prvo plast kompasa, se od druge odbila in padla ven.

Živ je ostal tudi tovariš za dimnikom. Skril se je za njim; Nemci ga niso opazili. Ker so mislili, da sem jaz odšel po partizansko pomoč, so se jezni umaknili. Tovariš pa se je tudi rešil.

Spomini iz NOB

BORCI PRIPOVEDUJEJO

Epilog: Ozadje dogodka

Nemce je izdajalec obvestil, da bo nekako isti večer prišel tod mimo partizanski kurir s pošto. Kurir je imel važno nalogo. Tod mimo je šel celo uro in pol prej, preden so Nemci obkolili hišo. Nemci, misleč, da prihajajo sem kurirji, so nas mirno pustili v hišo češ, zdaj ima-

mo tri bandite, a so se uračunali.

Pri preiskave hiše pa so se znesli nad ranjenim partizanom v senu, ga prerešetal z brzostrelko in ga potisnili skozi tisto luknjo, skozi katero sem se rešil v hlev.

Jože Zorc, 8. b osn. šola
Tone Čufar

Krvava Sava

Nedavno tega mi je očetov prijatelj pripovedoval zgodbo iz vojne. Močno mi je ostala v spominu. Takole je pripovedoval:

»Bilo je v juliju 1944. leta. Takrat sem bil borec minerskega voda na Koroškem. Štirje smo dobili nalogo, da gremo po razstrelivo v Martinj vrh na Jelovico.

Še isti dan smo se odpravili, da izpolnimo nalogo. Pod Stolom smo se pridružili Kokršemu odredu. Ta naj bi odpeljal tristo mobilizirancev na Jelovico, od koder bi odšli na Primorsko, ob povratku pa naj bi tudi oni prinesli orožje in municijo za njihov odred.

Odšli smo na pot. Srečno smo prispeli v bližino Podnarta, kjer smo prečkali cesto, prebredli Savo in se previdno premaknili čez progo.

Naenkrat smo zaslišali težke korake. Bila je nemška patrolja. Kar se je dalo hitro smo se umaknili nezaželenim nočnim sprehajalcem. Tudi oni so morali zaslutiti našo bližino, kajti nenadoma so odjeknili strelji v temno noč.

Srečno smo jo odnesli in brez posebnih težav nadaljevali pot v Martinj vrh. Tam smo zapustili fante, namenjene na primorsko stran. Nekaj tovarišev iz Kokrškega odreda in mi štirje (vseh

nas je bilo približno sedemdeset) smo prevzeli orožje in razstrelivo ter se po isti poti vračali.

Domenjeno je bilo z nekim domačinom terencem, da nam bo označil kraj, kjer bi najbolj zanesljivo in brez posebnih težav prišli čez Savo ob povratku.

Bilo je vroče julijsko popoldne, ko smo se utrujeni vračali in težko natovorjeni, zamišljeni in skorajda brez besed pomikali po strmini navzdol. Vsi smo čutili enako: priti srečno na cilj in opraviti nalogo. Sanjali smo o dnevu, ko ne bo okupatorjev na naši slovenski zemlji, ko bo naša zastava svobodno plapolala visoko pod nebo. Že ob sami misli na svobodo sem postal za trenutek neizmerno srečen. Še isti trenutek mi je bolečina sunkovito zarezala v srce:

»Tudi če dočakaš živ in zdrav svobodne dni, ali ne boš morda od vse družine ostal sam?«

»Brat Stanko si je sam vzel mlado življenje, tik preden so ga Nemci odkrili v bunkerju. Mamo je Gestapo neusmiljeno mučil do smrti. Sestre so v nemškem taborišču...«

Tomaž Iskra

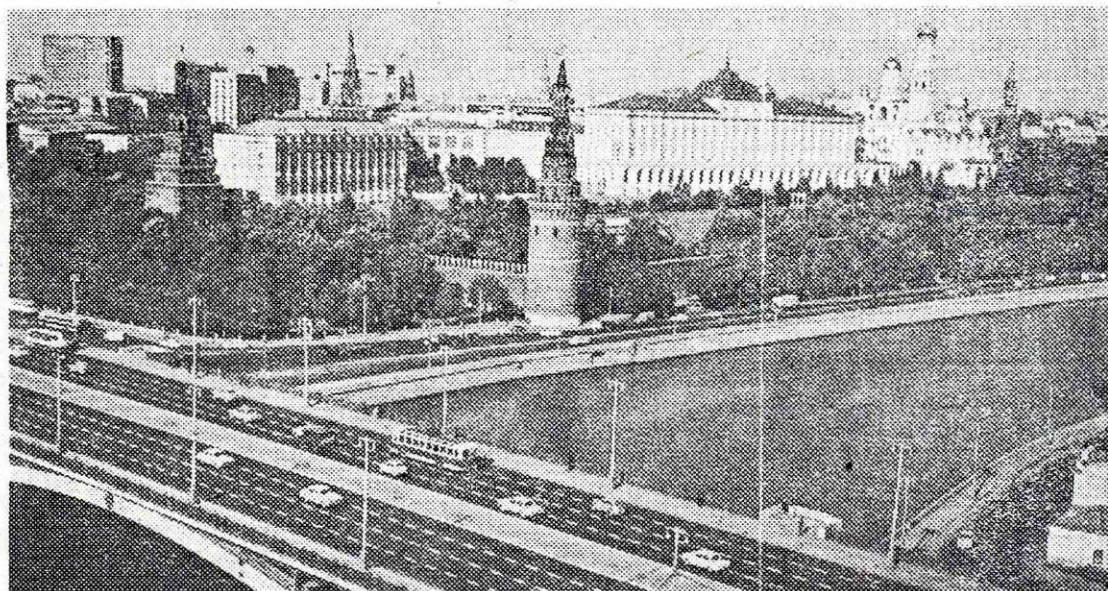
(6)

Vtisi iz ZSSR

Kmalu so nas razporedili v sobe, da čimprej oddamo prtljago, kajti bili smo lačni in mudilo se nam je že na kosilo.

Notranjost poslopja ni bila najmodernejše opremljena. Spominjam se, kako so deske škripale pod nogami, kako so vrata od omare cvilila, da mi je šlo včasih vse skupaj na jetra. Soba je imela posebej kopalnico in tudi tista vrata od kopalnice so škripala. Les, iz katerega je bilo pohištvo, je moral biti še iz carske Rusije, kajti izdajal ga je značilen vonj po trohnbu. Kar je bilo novejšega od opreme, je bil menda telefon in pa radio — zopet uglašen samo na Moskvo. Hodniki v posameznih nadstropjih so bili pravi labirint, dokler se jih nisi privadil. Predno sem prišel do svoje

sobe, sem napravil po nekaj zavojev na levo in desno, da sem nazadnje že podvomil, če je prava soba. Tisti, ki so bili v višjih nadstropjih, na srečo tega problema niso imeli, ker se je stavba pri vrhu vedno bolj ožila. V vsakem nadstropju je bila receptorka, ki je vodila seznam gostov. Brž, ko si sprejel ali oddal ključ, je receptorka prebrala iz seznama tvoje ime, ti si ga ponovil in ceremonija je bila tako zaključena. Kosilo je bilo nekaj izrednega. Začelo se je s kaviarjem in aperitivom — nepogrešljivo vodko, končalo pa s šampanjcem. Vmes pa se je vrnila predjed, maslo z nekakšnimi ribami, juha, nazadnje pa še pride glavna jed, ki je okrašena z nešteto začimbami. Vse skupaj smo devali v usta s srebrnim je-

Moskva ob kateri sta si »obrusila zobe« tako Napoleon, kot Hitler

dilnim priborom, ob zvokih prijetne lahke glasbe. Po vsem tem mučnem »trpljenju« je prišlo kar prav, da si se udobno namestil na svojem sedežu in zadovoljno opazoval okolico.

Ob takem razpoloženju nas je kmalu zamikalo, da se še tisto popoldne napotimo po mestu. Vendar smo imeli v programu ogled Moskve z

avtobusi in ker ne moreš v Moskvo kadar bi se ti zljubilo, je bilo vseeno vredno pogledati znamenitosti.

Še prej pa orišimo kratko zgodovino Moskve. Današnje mesto je prvič omenjeno kot naselbina v zgodovinskem zapisu iz leta 1147. Le nekaj let pozneje, leta 1156 je ruski knez Jurij Dolgorukij zgradil leseno utrdbo ob iz-

livu Njegline v reko Moskvo. Rusko ljudstvo se je od tod borilo proti Mongolom in Moskva je vedno bolj postajala politično, gospodarsko, versko in kulturno središče. Moskva je postala naslednik Carigrada, nekateri so jo imenovali »Tretji Rim«.

Hitler vzpon, ki ga je doživela Moskva, kaže svoje rezultate predvsem v živahni

»Kdo ve kako bo? Ali se vrnil živ?«

Sil sem se maščevati na švabsko sodrgo in se bor do zadnje kaplje krvi. Brez smiljenja so uničili našo nešteto drugih družin.

Vo bolj smo se bližali kraj pri Podnartu, kjer naj bi bili čez Savo. Nismo slusali kakšno krvavo prese-ne nam je pripravil ak, domačin iz Podnar-ta, je, kakor smo pozneje izve, delal na obe strani.

lec na uri se je pomi-kal pol osmo zvečer, ko smo vsi razgreti in premo-čen potu končno ustavili pri v. Nekateri tovariši so oblekli hlače, drugi so jih vimali, nekateri, med njimsem bil tudi jaz, pa smo oblečeni začeli bresti vodo.

Se je počasi tonilo za gor, še vedno se je prija-zno oigralo s svojimi sonni žarki ter zlatilo in prelo čudežne barve na površju Save, ko smo bredli čez to. Prve borce je lo-čilo še nekaj metrov od kopa, ko so iznenada za-sikale vinčanke. Nemci, ča-kajna nas v zasedi, so nas sno pozdravili. Mitra-ljezi nenehno regljali in borci padali drug za dru-gim izginjali v vodi. Vsak si skušal rešiti življenje, toda si ga je rešil, si ga golem naključju.

Sena toča, pljuskanje vodovražnikovo vpitje, kričanje, vse to je re-za-luša in srce.

Notniki, puške, kape, mrtvi ranjeni borci so plavali po vodi. Pogled na

ta strašni dogodek bi zmedel vsakogar. Kako rad bi po-magal ranjenim borcem, ki so v strašnih mukah mlo prosili pomoči! A bilo bi brez smisla, saj so švabski mitraljezi neusmiljeno kosili borce, voda pa je hitro od-našala njihova trupla.

Sam ne vem, kako sem se rešil. Spominjam pa se do-bro, da je voda nenadoma pordela. Mladi fantje, borci za svobodo, so pobarvali Savo pri Podnartu z lastno krvjo. Njihova življenja so zaradi domačega izdajalea ugasnila pod nasiljem nem-ških vojakov.

S poslednjimi močmi sem se zaganjal naprej. Še vedno sem nosil nahrbtnik z raz-strelivom, v roki pa sem stis-kal puško. Preživeli borci smo se razkropili na vse strani.

Nekaj metrov pred sabo sem zagledal enega svojih tovarišev, ki je prav tako nosil eksploziv kakor jaz. Naenkrat je od nekd pri-žvižgala tovarišu krogla v nahrbtnik. Pognalo ga je v zrak. Kot kamen je padalo njegovo telo na zemljo. So-vražniki, še vedno žejni par-tizanske krvi, niso mirovali. Pozno v noč je še pokalo.

Preživeli borci smo se vra-čali posamič in v skupinah pod Stol. Med preživeli sta bila tudi Kern in Žagar z Jesenic. Dva Jeseničana in nekaj drugih fantov pa so Nemci ujeli. Okrog dvajset se nas je rešilo, drugi tova-riši pa so našli svoj zadnji dom v deroči Savi.

Helena Beljan,
8. a r. osn. šola
Tone Čufar Jesenice

»Ne, Klemen, dovolj je bilo že skrbi! In jutri greš k spovedi! Morava biti pametna, ubogaj me, če me imaš kaj rad!«

Pogleda ga, da mu srce vzdrhti od sreče.

»Lizika moja, boš videla da pojde! Gospod so preveč hudo gledali. V nedeljo ne bi bil rad v oče-tovi koži. Kako so se danes nad menoj znesli, da sem kar trepetal!«

»In po pravici!« mu požuga dekle s prstom.

»Liza, Liza!« se zasliši naenkrat za hišo.

»Mati kličejo, noter moram! Lahko noč, Klemen! Jutri se vidiva, če prideš mimo nas!«

»Lahko noč, Lizika!« zašepče fant. »Kaj lepega sanjaš in pa name misli!«

»Kakor vedno, saj veš!« odvrne dekle, gre z roko hitru fantu čez obraz in steče urno proti hiši. Kle-men stoji še nekaj časa na mestu, si gre parkrat z raskavo dlanjo po licu, kjer je prej zdrsela vroča dlan dekletova, nato pa previdno stopi dalje po ko-lovozu proti domači hiši.

Ko pride do lese, ki meji Lizino in njegovo do-mačijo, se ozre nazaj in vidi, da v Lizini sobi gori luč. Dolgo stoji zamišljen in strmi v svetlobo. Opazi, da je Liza stopila k oknu in ga odprla. Ne vzdrži, iz polnih prsi zauka in nato še enkrat in še tretjič, da je vriskov polna dolina in reber in gmajna na njej. Rdeča zavesa zagrne Lizino okno kakor za še enkrat lahko noč. Klemen se šele čez čas obrne in stopi proti domu.

Doma sta oče in sestra v izbi.

»Dober večer!« vošči obema in postoji sredi hiše.

»Bog ga daj!« odzdravita oče in Mana. Klemen sede ob peč. Oče, ki bere, dvigne oči izza knjige in pogleda v sina:

Slavko Savinšek

Greče

(3)

»Kje si bil?«

»Kjer Vi!«

»Pri fari? — Pil?«

»Ne, kjer ste bili Vi!«

»V farovžu?«

»Da!«

»In zdaj si bil z ono skupaj?«

Klemenu zagori v očeh, pa se premaga in je tiho.

Oče vstane in gre proti njemu:

»Česa si iskal pri župniku?«

»Vas!«

»Kako?«

»Tako!« de rezko Klemen in vstane. Za hip si stojita oče in sin nasproti in si iščeta drug drugemu skozi oči v dušo in srce. Stari prvi umakne pogled, z roko si seže v belo brado.

»Lahko noč!« pozdravi Klemen in stopi v vrata. Sliši še za seboj, kako mu Mana vošči lahko noč, pa se ozre in vidi, da oče gleda za njim. Zapre duri in skozi vežo odide v nasprotna vrata v kamro. Že v postelji sliši govoriti v veži Mano, ki odide v zgornjico. Skozi špranjo v durih pa vidi v hiši še dolgo goreti luč in ve, da oče bede. In sluti, da morda mislijo nanj, na župnika, na Lizo...

2.

V lepem pomladanskem dopoldnevu sta orala stari Vršan in sin Klemen dober streljaj niže hiše. Nekam motno se je kisalo nebo in v južno stran okrog Triglava in gor do Mangarta se kar ni hotelo prav zjasniti. Samo doli niže se je nad Martuljkom dvigala oblačna prevlaka, dočim je v severno plat savske doline solnce veselo sijalo in se lastnih svo-jih žarkov veselilo.

Tako je počivala v dopoldanskih urah vsa strma reber podsmreška. In kakor kraljica se je na pro-

strani planici tik pod gmajnami Srednjega vrha v solnce ogledovala bela hiša Vršanova, najvišja v vsej gornji savski dolini. Veselo se je smejala v solnce in mu vračala svetlobne pozdrave v srebrnih in zlatih pramenih, ki so se razlivali iz njenih oken v trato pred hišo. Njiva, kjer sta v zemljo rila oče in sin, je ležala prav na robu planice, ki je nato kakor odrezana z eno platjo padala v porastlo strmo reber, navzgor in navzdol vzdolž doline pa je segala na eno stran v Belco proti Bovškemu, na drugo pa v borovske rovtje. Vsa prelepa gmajna od Belce pa noter v Rovte je bila Vršanova last in boršti so se neizsekani in jedroviti vzpenjali do slemena Sred-njega vrha in gor do Vršca, kjer jih je rezala nem-škoavstrijska meja.

Toda goli del Podsmrečja pa ni bil ves Vršanova last, še dva sta ga delila z njim, ki sta tudi oba postavila hiše na razsežno planico, seveda pohlevne, bolj na kraj, na rob, tako da je posebno prva gro-zila, da zdrsne raz rob v dolino. Bila sta to Belcjan in Smrečnik. Prvi, ki je imel za hčer brhko Lizo in dva sina, Franceta in Jako, je bil polgruntar in nje-gov rod je od pamtiveka v Podsmrečju. Drugi pa, Smrečnik, ki mu je gospodinjala edinka Micka, za-jeten in poln dekljč, je bil samo štrak in je pridelal komaj za pol leta hrane, drugo si je moral prislužiti z drvarjenjem pozimi.

Stara dva, Belcjan in Vršan, sta hodila drug mimo drugega kakor dve hudi uri. Ni se sicer bli-skalo, ali v daljavi nekje je zamolklo grmelo, kadar sta se srečala, in samo iskrice bi bilo treba, pa bi se vžgalo. Sovraštvo je izviralo še izza fantovskih let. Prej najboljša prijatelja, ko sta še oba postopala za Klinarjevo Lizo v Logu; a sta se do krvi stepla, ko se je Liza odločila za mirnega, tihega Belcjana in zavrnila precej raznesenega in bahaškega Vršana. Morda jo je odbijala tudi Vršanova polna brada, ki je bila še tedaj ponos komaj tri-desetletnega možaka. Od tedaj naprej sta se ogibala Vršan in Belcjan drug drugega. Belcjan radi ljubega miru, Vršan pa iz oholosti.

Ali mladi niso bili taki. Ko so bili živi še sta-rejši trije Vršanovi, so marsikatero fantovsko bitko izvojevali zmagoslavno skupno z Belcjanovimi doli v dolini, v Borovcu, Korenu ali v Logu. Liza je bila Belcjanova najmlajša, zato jo je tudi prijateljstvo zvezalo najbolj s Klemenom, Vršanovim najmlajšim. Edino Mana, Vršanova edina hči, ni nikdar mogla Lize. Morda, ker je bila prebrhka, ali ker Belcja-novih ni hotel nihče zanje barati. Bila je vedno za-dirčna in kakor že naprej določena, da ostane sam-ska in očetova gospodinja po materini smrti.

Ko pa je Vršana zadela v strašnem letu kuge nesreča in mu pobrala vse tri razen Klemena, naj-mlajšega, Belcjanovim pa je prizanesla, se je sov-raštvo v njej zakrknilo le še bolj in iz njega je često režala zelena zavist.

Iz mlade tovarišije Klemenove in Lizine pa je kar čez noč pognala ljubezen in se razrasla v njunih srcih, da sama nista vedela kdaj. Kar čez noč se nista več upala prav pogledati drug drugemu v oči; opazovala sta se naskrivaj in beseda jima je zastajala za drhtečimi ustnicami, če sta se našla sama. Pričela sta se kakor nalašč ogibati drug drugega, ali nehote sta se našla in oba vztrepetala ob svidenju ter često šla drug mimo drugega s kratkim pozdravom. Njuni pogledi pa so medtem govorili velike reči, in preden sta se prav zavedela kdaj in kako, sta si pred tremi leti sredi veselice v Borovcu trepetaje segla v roke drugače kakor do zdaj. Ko so se vračali domov, je Liza za časek za-ostala in Klemen z njo. In oba nista mogla zatisniti oči tisto noč. Od tedaj so Lizini nageljni cveteli samo za Klemena in Klemenove oči gorele samo za Lizo. Dokler ni prišlo na uho očetu Vršanu, ki je zarobantil nad Klemenom, ga skoro vrgel iz hiše in mu prepovedal enkrat za vselej, še kdaj govoriti z ono. Toda srce in oba mlada sta se še bolj oklenila drug drugega.

»Hi-hot, pram!« je udaril trdi glas Vršanov v mladega Klemena, ki se je sklanjal v plug in krepko oprjemal ročice ter pri tem zrl v cmokajočo, rjavo gmoto okrog lemeža.

»Daj no, Klemen, ali spiš?« se je vjedel stari v sina.

Sin je pogledal začuden v očeta in ni koj razumel njegovih besedi, ker so mu bile misli v prvih dneh njegove in Lizine ljubezni, ki je o njej razmišljal med oranjem. Šele čez čas se mu je potemnilo čelo in na zvratišču, ko sta se vračala, je ježno, sunil lepljivo prst z otiko od lemeža, da je kar odletela od železja.

Vsem borcem. Prešernove brigade

se nekdanje borce Prešernove brigade vabimo na pravo 30-letnice vstaje in na tovariško srečanje, ki bo v nedeljo, 11. julija, ob 10. uri v Leskovicah pod Stolom.

Tega dne ob 9. uri bo odkritje spominskega obeležja v Marju Prešernove brigade Ludviku Petelinšku — Na proslavi bo govoril nekdanji komisar Prešer-ove brigade Branko Karapandža — Matjažek.

Členski odbor ZZB NOV Jesenice vabi vse nekda-šnje borce Prešernove brigade, da se proslave v Lesko-vice udeležijo v polnem številu. Dohod v Leskovicah je možen z osebnimi in drugimi vozili.

Nekaj rezultatov preizkusa znanja za vodje delovnih skupin

(Nadalj. s 7. str.)

Delovna doba — ocena znanja. Čim krajša je delovna doba delovodij, tem boljši rezultat so dosegali. Spet za ilustracijo: vodje delovnih skupin z delovno dobo v železarni do 16 let (označeni z belim stolpcem) so uspeli narediti z oceno 4 in 5 kar v 47,3 %, z oceno 3 v 41,7 % in z oceno 1 in 2 le v 11,1 % primerov.

Ob tem rezultatu, ki je sprva videti paradoksalen, bomo pojasnili tudi vse tri odnose hkrati, kajti njihova prepletenost je ob vsem tem več kot očitna. Nesmislen je namreč enostaven zaključek, da samo mladost in (ali) krajša delovna doba v železarni sama na sebi vpliva na slabši uspeh v testu znanja iz vodenja. Podatki kažejo, da so mlajši delovodje s krajšim stažem večinoma tudi višje izobraženi in da potemtakem vsi trije faktorji (starost, staž, izobrazba) medsebojno povezano vplivajo na rezultate. Zakaj?

Razumljivo je, da bodo mlajši delovodje, ki so šele pred kratkim zapustili šole, bolje osvojili

znanje iz skript, ker imajo verjetno boljšo predhodno izobrazbo, so bolj sprejemljivi in prilagodljivi za novosti, imajo manj negativnih izkušenj iz same prakse in ker je navsezanje njihova kondicija za učenje boljša ter njihova izdajdljivost v težavnih testnih formulacijah uspešnejša. Nasprotno pa imajo starejši delovodje z daljšo delovno dobo v železarni večinoma nižjo izobrazbo od mlajših, njihova prilagodljivost za spremembe je že naravno znižana in tudi šolska situacija učenja in preizkušanja znanja je zanje že precej odmaknjena. Poleg tega je mogoče, da so v svoji dolgotrajni praksi delali v vodenju in postopanju z ljudmi nekatere napake, ki so se jim tako zasidrale, da jih sedaj niti »teoretično« niso mogli spreminiti.

PERSPEKTIVEN KADER

Rezultat, da so bolje uspeli mlajši delovodje z boljšo izobrazbo, nas ni presenetil; to je v skladu

s pričakovanji. Vendar je nedopustno narediti iz tega popolnoma enostranski sklep, da so pač »mladi« dobri, »stari« pa zanič. Vedeti je treba, da so dosegli mlajši boljše rezultate na preizkusu znanja o vodenju delovnih skupin iz že naštetih razlogov, ki so bili pričakovani. Kljub temu pa lahko zaključimo, da imamo verjetno v mlajših delovodjih (z omenjenimi pozitivnimi atributi) perspektiven kader za bodoče delo v proizvodnji.

ČIMBOLJ NEPOSREDEN STIK

Akcija nas je obogatila še za eno pozitivno izkušnjo: spoznali smo namreč, da je treba skripta pisati še bolj jasno in razumljivo, manj formalistično in z mnogimi praktičnimi primeri. Znanje pa naj se razčišči in pogloblja v neposredni, živi diskusiji s kandidati. Način vzvišenega, učenjaškega, katederskega predavanja bi se verjetno izkazal mnogo slabše, kajti ljudje iz proizvodnje navadno ne vidijo radi, da jim kdo od zunaj dokaj nepričakovano soli pamet.

(Prihodnjič bomo pisali še o najpogostejših napakah v dosedanjem vodenju naših delovodij.)

A. Tušar
F. Belčič

Analiza finančnega rezultata za maj in kumulativno za pet mesecev 1971

(Nadaljevanje s 7. strani)
težka, saj zahteva v naslednjem obdobju 221.415 ton blagovne proizvodnje ali 31.631 ton mesečno v povprečju. Boljši rezultat pa je bil v letošnjem letu dosežen samo v mesecu marcu.

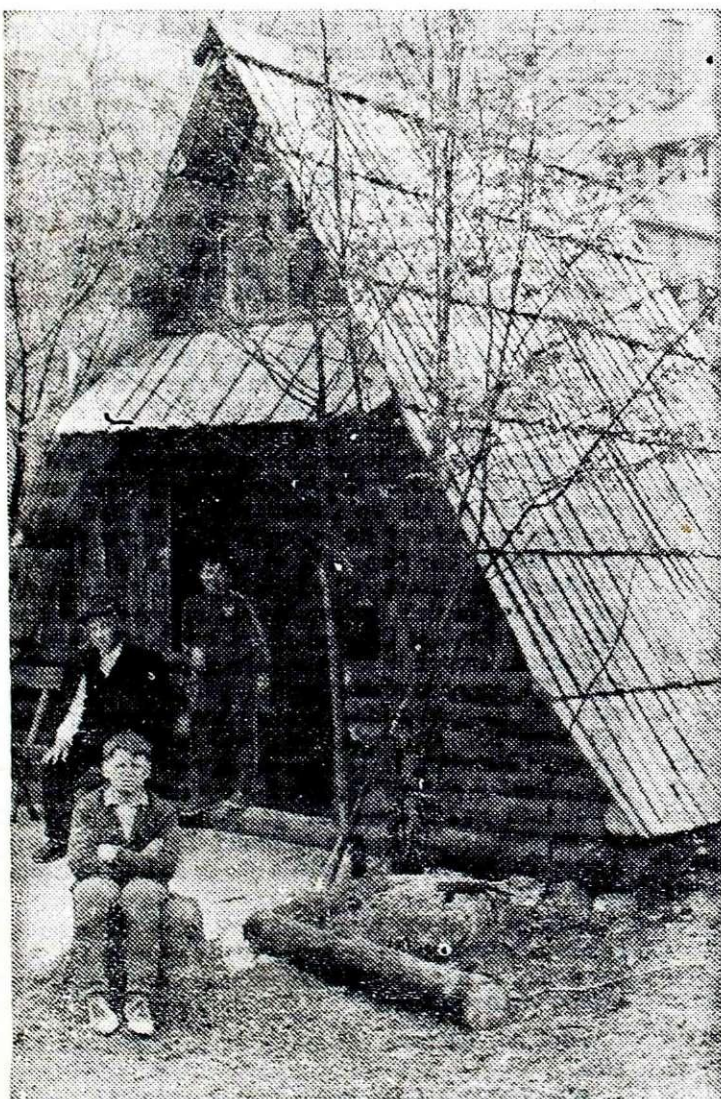
Vrednostni pokazatelji so

ugodnejši. Eksterna realizacija je za 68.094.664 dinarjev ali za 17,0 % nad planirano, povprečna prodajna cena pa za 563 din/tono ali za 20,7 %. Zanimiva je primerjava z nekaterimi povprečji med letoma 1970 in 1971 za obdobje januar — maj

	1970	1971	indeks
blagovna proizvodnja	28.882	28.487	99
cena osnovne dejavnosti	2.540	3.203	126
cena eksterne realizacije	2.576	3.287	128
vrednost eksterne realizacije	74.409.602	93.648.983	126

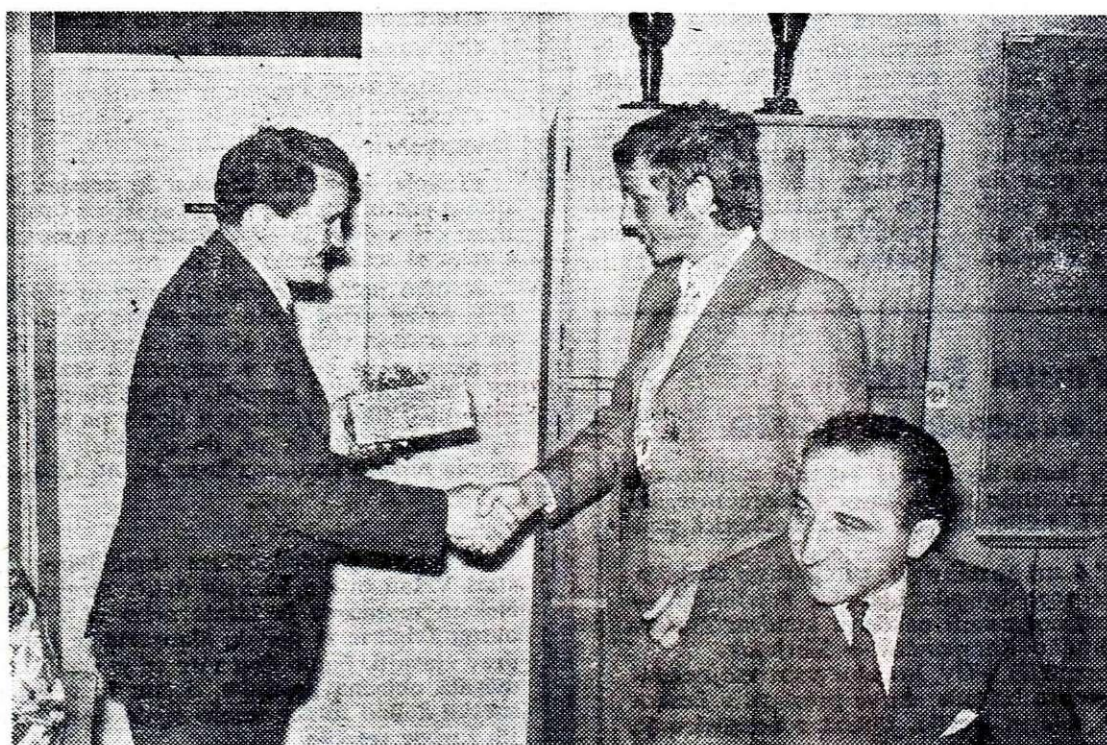
vrsta realizacije	količina	vrednost	cena	Ø vrednost
Realizacija osnovne dejav.	135.410	440.326.208	3.252	88.065.240
Šamotarna	2.386	1.713.125	718	342.625
Izvoz osnov. dejavnosti	4.438	12.635.556	2.847	2.527.111
Livarna	135	841.959	6.237	168.392
Livarna — izvoz	66	674.544	10.220	134.909
Skupaj prodaja osn. dej.	142.435	456.191.392	3.203	91.238.277

vrsta realizacije	količina	vrednost	cena	Ø vrednost
Zlindrina opeka	(248)	37.932		7.586
Kisik, aceten, dušik	(174)	144.492		28.898
Storitve tujim		6.557.103		1.311.437
Izvoz — usluge		87.767		17.553
Invest. v lastni režiji		194.119		38.823
Prodaja odpadkov		2.592.518		518.505
Prodaja mat. R 3		2.439.521		487.904
Skupaj ostalo		12.053.532		2.410.706
Eksterna realizacija	142.435	468.244.924	3.287	93.648.983

Letošnja posebnost jeseniškega kampa je tale pastirska koča. Postavili so jo ob grmovju ob Jesenici, tako da je sredi nje ostala skala, ki dobro služi za ognjišče. Vsa koča je ročno delo. Oporniki so iz preklanih tramičev, streha pa je iz skodel. Gostom bo ob slabem vremenu dobro služila za streho in kramljanje ob večerih.

B.

Eden najboljših na poklicni železarski šoli sprejema od ravnatelja inž. Zevnika priznanje

Delovne organizacije in samoupravljanje

Na posvetu direktorjev delovnih organizacij, predsednikov delavskih svetov in sekretarjev osnovnih organizacij oziroma aktivov ZK občine, ki ga je ob koncu junija sklical občinski sindikalni svet, je imel udeleženec II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije Slavko Osredkar uvodni referat, ki ga v celoti objavljamo.

II. kongres samoupravljalcev, ki je bil maja letos v Sarajevu, je sprejel 27 resolucij, kot dokument kongresa pa se šteje tudi referat predsednika Tita in referat Edvarda Kardelja. Pomembno kongresno gradivo predstavljajo tudi uvodni referati na sejah posameznih komisij. Celotno dokumentacijsko gradivo II. kongresa samoupravljalcev brez dvoma pomeni dragocen in obvezujoč prispevek k razreševanju posameznih problemov v naši družbi, pa tudi smernica za naš nadaljnji razvoj.

Dokumentacijsko gradivo II. kongresa pa je tako obsežno, da bi bilo iluzorno poskušati na današnjem posvetu obdelati gradivo v celoti. Zaradi tega so se organizatorji tega posvetovanja povsem utemeljeno odločili, naj današnji posvet obravnava le del gradiva in sicer tisti del, ki neposredno obravnava vprašanja delovnih organizacij. Zaradi tega bom v svojem uvodniku skušal opozoriti le na nekatera vprašanja iz tega področja.

I.

Drugi kongres samoupravljalcev je bil v času, ko samoupravljanje pri nas že praznuje 20-letnico svojega rojstva. Doba 20 let v zgodovinskem pogledu seveda ne pomeni veliko, v pogledu današnjega časa, to je časa, v katerem živimo, pa to obdobje že omogoča jasen in tudi argumentiran odgovor na vprašanje, ali se je samoupravljanje afirmiralo kot neobhodni družbeni dejavnik našega nadaljnega družbenega razvoja, ali ne. Samoupravljanje se je tako s svojimi rezultati kot s svojimi funkcijami v zadnjih 20 letih kot tak družbeni dejavnik afirmiralo in izbojevalo načelno bitko v smeri našega nadaljnega razvoja. Samoupravljanje je v tem obdobju prodrlo v večji ali manjši uspehom na vsa področja družbenega dela, vključno celotno družbeno-politično strukturo. Ideja samoupravljanja je v naši družbi dobila svojo praktično uresničitev — skratka samoupravljanje se je potrdilo v praksi. Sicer se tudi ne bi obdržalo, kot pravi E. Kardelj v svojem referatu. Samoupravljanje je v danih objektivnih pogojih najstimulativnejša oblika odnosov med ljudmi za razvoj proizvodnih sil.

Seveda obstajajo kritiki samoupravljanja, ki bolj ali manj glasno očitajo samoupravljanju vrsto pomanjkljivosti in ga celo smatrajo za poglavitni vzrok težav, kot so nelikvidnost, nestabilnost, problemi zaposlovanja itd.

Gotovo nismo povsem zadovoljni z razvojem samoupravljanja pri nas in zlasti ne s pojavi, ki se tu in tam pojavljajo pod firmo samoupravljanja. Samoupravljanje je kljub uspehom, ki jih je doseglo, še vedno na začetku svojega razvoja. Imamo še precejšnjo neusklajenost med afirmacijo samoupravljanja v neposredni proizvodnji in zaostajanjem v razvoju ustreznih oblik na področju družbene reprodukcije, na področju uresničevanja delovnih, življenjskih in kulturnih interesov ljudi. To neskladje ni naključje, ampak je neizbežen dolgoročni problem kot posledica omejenih materialnih možnosti, pa tudi obstoječih nesamoupravnih odnosov pod izgovorom, da je najvažnejše dobro poslovati, vse ostalo je postransko vprašanje. Nekateri skušajo z utemeljevanjem poslovnosti opravičiti vse nesamoupravne ukrepe in nastope, ki so izraz birokratskega samodržstva in zato grobo kršijo pravice delavcev. Pojem poslovnosti hočejo fetišizirati tako, kot da je poslovnost zaradi poslovnosti, pri tem pa pozabljajo, da so rezultati poslovnosti namenjeni človeku.

Samoupravljanje seveda nosi del odgovornosti za sedanje težave. Toda ne samo po sebi, ampak zato, ker se ni hitreje in dosledneje razvijalo v celovit sistem družbeno-političnih in ekonomskih odnosov, ki bi bilo sposobno na podlagi samoupravljanja poiskati ustreznih rešitev v ekonomskem sistemu. Še vedno imamo na eni strani ostanke določenih etatsističnih elementov (državni kapital, oblike odtujevanja sredstev od proizvajalcev), po drugi strani pa še niso dovolj zgrajeni samoupravni elementi in institucije (npr.: Samoupravno dogovarjanje, družbeno dogovarjanje...). Takšno stanje ima seveda svoj odraz tudi v delovnih organizacijah. Tudi tu srečujemo etatizem, predvsem pa tehnokratizem, ki izmaličuje odnose med ljudmi.

II.

II. kongres samoupravljalcev je opozoril na vrsto virov antisamoupravnih teženj v delovnih organizacijah. Med te vire nedvomno lahko štejemo omahovanje pri pojmovanju delitve po delu in delitve po rezultatih dela, zlasti pa težnje, da se povečujejo ekonomske in socialne razlike med ljudmi neodvisno od delovnega prispevka posameznikov.

Te težnje obstajajo, se tu in tam tudi uveljavljajo; obstajajo pa zaradi tega, ker nimamo dograjenega sistema

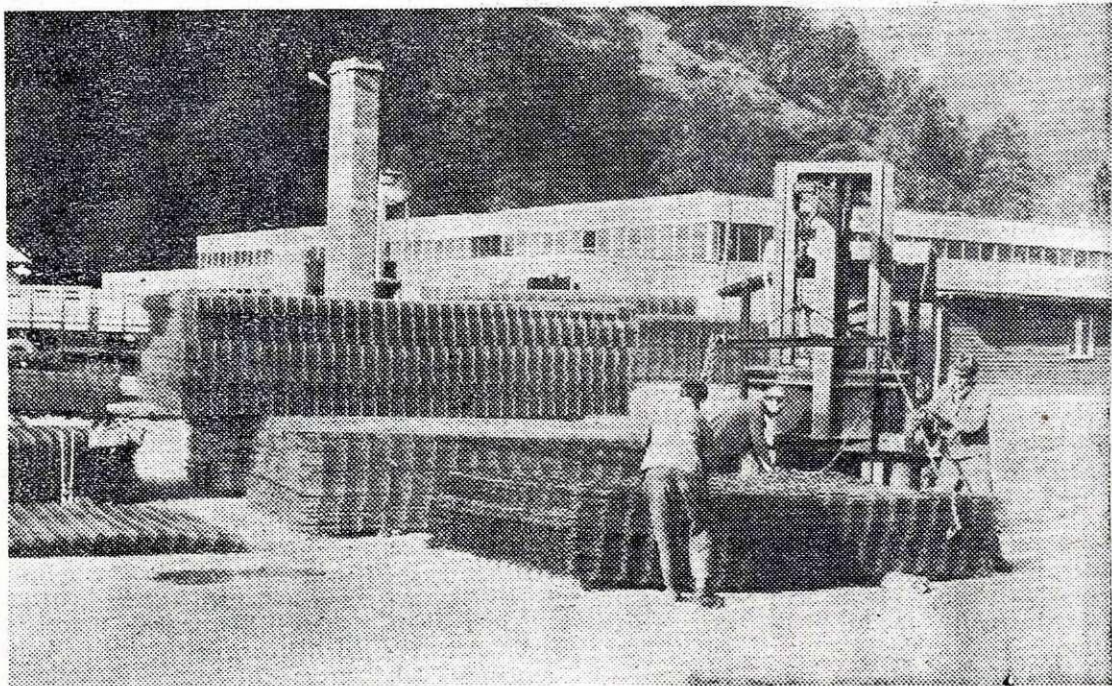
ekonomskih odnosov v pridobivanju dohodka. Na tej pomanjkljivosti se pojavljata dve skrajnosti. Ena skrajnost, ki jo goji določen sloj ljudi, je v tem, da se želi izogniti vsaki samoupravni kontroli glede načina in velikosti osebnega dohodka; druga skrajnost pa je v zahtevi po izenačevanju — to je uravnilovki osebnih dohodkov. Čeprav se ta druga skrajnost na videz kaže kot zagovornica delavcev z nižjimi dohodki, je v bistvu prav tako kot prva v nasprotju s samoupravljanjem. Samoupravljanje se v sedanjih pogojih lahko razvija samo na osnovi delitve po delu. Družba je še vedno odvisna predvsem od sposobnosti ter od subjektivnih umskih in fizičnih prizadevanj človeka pri delu, zato mora biti delež osebnega dohodka v skupnem dohodku družbenega dela odvisen od deleža osebnega delovnega prispevka. Zato pomeni pritisk k uravnilovki resno nevarnost za samoupravni razvoj naše družbe. Edvard Kardelj celo pravi, da postajajo težnje k uravnilovki naravni zaveznik birokratsko-etatsističnih teženj, saj pobudniki uravnilovke navadno iščejo izhod v državni prisili in iluziji, da lahko država zagotovi enak dohodek. Na splošno pa je kongres ugotovil, da delavci sprejemajo in podpirajo vse tiste razlike v osebnih dohodkih, ki so upravičene z razlikami v delovnem prispevku in produktivnosti dela. Njihovo ogorčenje — povsem upravičeno — pa povzročajo tiste razlike, za katerimi ne stojita ustrezno delo in produktivnost. Obstoječi razponi med osebnimi dohodki znotraj delovnih organizacij niso veliki. Pogosto celo premajhni in ne spodbujajo dovolj strokovnost, znanje, sposobnost in poslovnost. Razponi v osebnih do-

hodkih med skupinami, panogami, dejavnostmi pa so pogosto veliki in nesprejemljivi v vseh tistih primerih, ko ne temeljijo na rezultatih gospodarjenja. Glavni vzroki za te razlike so neenaki pogoji pridobivanja dohodka, pri čemer dobijo debelejši kos kruha tisti deli združenega dela, ki imajo zaradi cene, višje tehnične opremljenosti ali drugih vzrokov zagotovljen višji dohodek. V teh delovnih organizacijah so delovni ljudje zaradi ugodnejšega ekonomskega položaja tudi nezainteresirani, da bi notranjo delitev zasnovali na podlagi stimulativnih mehanizmov in kriterijev, tako da postanejo v mnogih primerih osebni dohodki plače po mestu v hierarhiji nazivov in poklicev.

Takšni pojavi sedaj še niso prišli v večji meri do izraza, predstavljajo pa potencialni vir resnih deformacij v naši družbi. Zato jih je kongres obsodil in se uprl takšnim stihijskim gibanjem. Svoj upor je kongres izrazil s popolno podporo samoupravnim dogovarjanjem pri določanju politike dohodkov in v zahtevi, da moramo nadaljevati v izgradnji trajnejšega sistema delitve dohodka po delu. V tej zvezi je kongres podprl predvidene ustavne amandmaje iz tega področja in tudi tisto ustavno določilo, ki govori o minulem delu. Nevzdržno je, da družba danes, kot je dejal Kardelj, zahteva od delavca, da v delavskem svetu glasuje na vlaganja v modernizacijo tehnološkega procesa, pogosto celo ob odrekanju svojega lastnega osebnega dohodka. Ko pa so vlaganja zaključena, postane ta isti delavec neredko takojimeno- vani tehnološki višek ter ga bodisi odpustijo ali pa obravnava kot odvečno breme.

Kongres je posebno pozornost obravnaval in postavil zahtevo po vsestranski krepitvi družbene in javne odgovornosti vseh in vsakogar v samoupravnem sistemu kot naravno posledico pogojev samoupravljanja. V delovnih organizacijah je potrebno krepiti odgovornost tako nosilcev samoupravnih funkcij kot tudi delovnih funkcij. Izgradnja demokratičnega, toda učinkovitega sistema odgovornosti je eno od najbolj perečih vprašanj nadaljnega razvoja samoupravnega sistema. Od tega, kako bomo v delovni organizaciji uredili sistem odgovornosti, je tesno povezana in pogojena poslovna učinkovitost delovnih organizacij. V procesu dela in poslovanja ima odločilno vlogo osebna odgovornost. Ta mora v enaki meri veljati tako za najbolj odgovorne strokovne in vodilne delavce, kakor tudi za delavce na nižjih delovnih mestih. Neodgovornost delavcev ali kakršnakoli oblika zlorabe hromi in omejuje delo ter vnaša nered v proces dela in v poslovanje. Zahteva po krepitvi odgovornosti ni le formalna, ampak izhaja iz dejanskih razmer v naših delovnih organizacijah. Mi danes sicer veliko govorimo o odgovornosti in se sklicujemo nanjo ob razpravah in pripravih pravilnikov o delitvi osebnega dohodka, saj je prav odgovornost eden od elementov, ki vpliva na višino osebnega dohodka. Praktično pa je ta odgovornost kaj redko potrjena. Sprejemljiva je le pri delavcih na nižjih delovnih mestih, pri vodilnih in strokovnih delavcih pa je pogosto neoprijemljiva — abstraktna. Da bi kdorkoli lahko bil osebno odgovoren za opravljanje določenega posla, mora biti v zadostni meri samostojen pri njegovem upravljanju.

(Nadaljevanje na 12. strani)

Proizvod komunalnega podjetja KOVINAR — Jesenice

Delovne organizacije in samoupravljanje

(Nadaljevanje z 11. strani)

Posebno vprašanje je samoupravna odgovornost in to osebna in kolektivna odgovornost vseh subjektov samoupravnega procesa odločanja pa tudi odgovornost vseh tistih, ki vplivajo na samoupravno odločanje. Prav ti so pogosto skriti za kulisami samoupravnega dogajanja in so zato redko poklicani na odgovornost za poslovni neuspeh, čeprav so v resnici pravi povzročitelji razmer. Zato bo potrebno izdelati celovit sistem samoupravne odgovornosti in ga »uzakoniti« bodisi v statutu ali v drugem normativnem aktu.

V tesni zvezi s samoupravnimi odgovornostjo je informiranje. Osnovni princip pri odločanju je, da morajo biti ljudje, ki odločajo, kvalificirani za odločanje. Toda to ne pomeni, da naj odločajo samo šolsko višje izobraženi kadri, kar nekateri skušajo uveljaviti s tem, da zožujejo pravice delavskega sveta, da skušajo zmanjšati število članov delavskega sveta, da skušajo vključiti v sestavo samoupravnih organov ljudi po svojem položaju, da skušajo uveljaviti za direktorja pravico, da predlaga kandidata za člana izvršilnih organov...

Ko govorimo o kvalifikiranosti ljudi za odločanje, mislimo na to, da vedo, o čem odločajo in da se zavedajo vseh posledic svojega odločanja. Zato je potrebno, da se samoupravni organi na vseh ravneh organizirajo tako, da bo delavcem zagotovljena vsestranska in objektivna informacija, ki je nujno potrebna za kvalificirano odločanje. Za vsestransko in objektivno informacijo pa mora biti odgovoren tisti, ki je tako informacijo posredoval. Zato je v normativnih aktih zakoniti odgovornost strokovnih služb in vodilnih delavcev do organov upravljanja za pripravo gradiva, predlogov... Nujno je treba izdelati postopek za ugotavljanje odgovornosti ter sprejemanje ukrepov in sankcij do tistih, ki so prispevali k neugodnemu ekonomskemu položaju in neuspešnemu poslovanju delovne organizacije. Energično je treba javno kritizirati in obsoditi ravnanja in obnašanja, s katerimi se kršijo načela samoupravljanja in odločanja, izkoristiti instrumente, kot so odpoklic, ostavka...

Na področju gospodarstva, pa tudi izven njega se vse pogostje uveljavlja integracija. Ti procesi se vrše tudi v naši občini. Kljub vsemu pozitivnemu kar prinaša integracija, se po izvršeni formalno-pravni integraciji pojavijo težave in to predvsem iz dveh razlogov:

1. S formalno pravno integracijo se pogosto integrirajo tudi problemi delovnih orga-

nizacij, ki so nastali že v prejšnjem razdobju;

2. Zaradi nezadostno usklajenih odnosov med neposrednim in posrednim samoupravljanjem.

Integrirane delovne organizacije predstavljajo posebnost delovne organizacije, v kateri so odnosi znatno bolj zapleteni kot to velja za normalne delovne organizacije. Zaradi tega ni dopustna šablona v samoupravni strukturi, ampak je nujno potrebno, da se ta prilagodi specifičnostim take organizacije. Celoten sistem samoupravljanja mora biti povezan v eno celoto toda ne hierarhično po sistemu višjih — nižjih organov upravljanja, ampak po demokratičnih principih. V integriranih podjetjih so pogosti spori prav zaradi pravice odločanja, saj imajo centralni organi upravljanja, ki so pogosto odmaknjeni od posameznih enot, največ pravice odločanja, osnovnim enotam združenega dela pa ostajajo v glavnem le pravica predlagati, obravnavati; odločati pa le o manj pomembnih vprašanjih. Takšno stanje nujno vodi k centralizaciji samoupravljanja, v njegovo omejevanje in odtujevanje od neposrednih upravljalcev. V integrirani delovni organizaciji je zato treba zagotoviti, da se bodo ustrezni sklepi sprejemali na tisti ravni, kjer se zagotavlja resnični skupni interes vseh delov in delovne organizacije kot celote. Če tega ne moremo zagotoviti, potem se lahko integracija izrodi v svoje nasprotje, integracija se spremeni v prisilo.

Organizacija samoupravljanja pa ni pomembna samo za integrirana podjetja, ampak za vse delovne organizacije. Če dosedanja prizadevanja na področju razvijanja organizacije samoupravljanja so bila usmerjena v to, da bi le-ta postala bolj smotrna in da bi kar najbolj omogočila krepitev samoupravnega položaja delavcev, zavest racionalnosti in učinkovitosti odločanja. Opušča se uniformiranost samoupravne organizacije, ki je bila nevzdržna glede na dinamična družbeno in ekonomska gibanja. Z uvajanjem avtonomne samoupravne organizacije pa nastajajo novi problemi. Porajajo se tu in tam takšne koncepcije in modeli kot npr.: zoženje pravice DS, zoženje števila članov DS, posebne pravice direktorja do predlaganja sestava izvršilnih organov... Kar vse je v principu v nasprotju z osnovnimi načeli ustave. Zaradi tega je nujno, da se istočasno, ko se zožuje zakonodajno urejanje samoupravne strukture, intenzivira vpliv družbenopolitičnih organizacij pri urejanju teh vprašanj z osnovnim ciljem, da se uveljavi odločilna vlo-

ga delovnega človeka v združenem delu, njegov neposreden in učinkovit vpliv na družbena gibanja.

Kot nujen pogoj za razvoj samoupravljanja so samoupravni splošni akti delovnih organizacij. Norme, ki jih vsebujejo ti akti, odražajo hotenje, voljo delavcev, da uveljavljajo določen samoupravni odnos. Zaradi tega je način priprave in sprejemanja splošnih aktov delovnih organizacij odločilen za njihovo vsebino. Zaradi tega, sem prepričan, je pripravljalna faza za sprejem samoupravnega normativnega akta ena od najpomembnejših faz; v tej fazi se namreč oblikujejo norme, ki odražajo voljo delavcev. Družbeno politične organizacije zlasti sindikalna organizacija, se zato morajo kar najbolj intenzivno vključiti v razprave o teh predpisih in nastopiti tudi kot organizator teh razprav. Pogosto se opaža gotovo slaba praksa, da se statuti in pravilniki sprejemajo kampanjsko in se potem spravijo v predale. Sam sem imel priliko ugotoviti, da imajo posamezne delovne organizacije statute, pravilnike, zastarele, sprejete že pred nekaj leti. Taki normativi akti gotovo ne odražajo hotenih medsebojnih odnosov in predstavljajo zadosten argument, da v tej delovni organizaciji ne obstoja organiziran sistem nadzorstva nad izvrševanjem samoupravnih norm. Tako stanje zato omogoča, da je uporaba in razlaga posamezne norme odvisna od norme posameznikov ali neformalnih skupin. Samoupravno normativno urejanje se mora nenehno izpolnjevati in pri tem izkoristiti izkušnje prakse in znanstvenih spoznanj. Normativno ukrepanje mora postati trajen proces, v katerem ima poleg samoupravljalcev samih sindikat pomembno nalogo.

III.

Tovarišice in tovariši, časovna omejenost današnjega posveta mi ne dopušča, da bi v svojem uvodniku opozoril še na druga vprašanja kot na primer povezava negospodarske dejavnosti in gospodarstva, sistema samoupravnega planiranja, družbene lastnine in podobno. Čas nam niti ne dopušča, da bi vprašanja, katera sem vedarle upošteval v svojem uvodniku, podrobneje obravnavali. Vsa-ko od načetih vprašanj je tako kompleksno, da bi lahko imelo samostojno posvetovanje. Res pa je tudi, da ni mogoče v tako kratkem času spoznati vse, kar je kongres prispeval, ampak je potreben daljši čas, da vse sklepe kongresa vnesemo v vsakodnevno prakso. Gotovo bomo imeli še dovolj možnosti, da si

na takem ali podobnem posvetovanju izmenjamo mišljenja in se dogovorimo o bodočem delu.

Zato mi dovolite, da na koncu poskušam na kratko nanizati naloge, ki so pred nami, za katere vsaj jaz mislim, da so aktualne. Seveda navajam te naloge le kot predlog današnjemu posvetovanju, na katerem se bomo dokončno dogovorili o nalogah.

Nahajamo se v obdobju, ko se intenzivno pripravljamo na sklenitev samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. Namen teh sporazumov je doseči, da se sredstva za OD in za druge skupne potrebe gibljejo v odvisnosti od rezultatov dela in da se spodbudi pri delavcih interes za dobro gospodarjenje, da so razlike v OD istih, sorodnih kvalifikacij po istih ali sorodnih organizacijah odraz razlik v delovni storilnosti in pogojev dela, da se zagotovi tolikšno izdajanje sredstev za razširjanje materialne osnove, ki bo krepila akumulativnost in reproduktivnost delovne organizacije.

Vsi ti cilji pomenijo hkrati uresničevanje sklepov — nekaterih, II. kongresa samoupravljalcev. Zaradi tega je potrebno, da zavestno organizirano pristopamo k sklenitvi samoupravnega sporazuma in da se prizadevamo spoštovati vse principe sporazuma. Glede na principe, ki slone na že večkrat izvršenem temelju dohodek po delu, je potrebno, da se v delovnih organizacijah ponovno prouče sedanji sistemi delitve OD posameznih organizacij. Organizirano — to je programsko se bo treba lotiti problema ustrezne ravni osebnih dohodkov delavcev na najnižje vrednotenih delovnih mestih in to na osnovi racionalizacije poslovanja in povečane produktivnosti dela.

2. Ponovno je potrebno pregledati organizacijo sedanje strukture samoupravljanja, ki naj bo organizirana tako, da bo omogočila slehernemu delavcu vpliv na odločanje ali neposredno odločanje o posameznem vprašanju. Ob tem bo potrebno upoštevati ustavne spremembe zlasti XXI, in XXII.

3. V samoupravnih aktih je potrebno posebej urediti vprašanja odgovornosti vseh delavcev v delovnih organizacijah in določiti postopek za ugotavljanje odgovornosti ter pogoje, ob katerih se lahko uporabi institut odpoklica, zamenjava kadrov...

Posebna pozornost se mora posvetiti organizaciji informiranja delavcev, ki naj omogoči, da bo sleherni delavec imel možnost, da se pravočasno seznani z vsemi vprašanji, o katerih mora odločati, pa tudi o vprašanjih, o katerih ne odloča, lahko pa vpliva na takšno ali drugačno odločitev. Delavci — člani delavskega sveta, poslovnega odbora... morajo prejeti gradivo, v katerem se bo odločalo na seji pravočasno, to je nekaj dni pred sejo. Le tako se bodo lahko z vso odgovornostjo obredni proučitev odločali za rešitve, ki se jim zde najbolj smotne.

Ob takih možnostih bo mogoče uveljaviti tudi odgovornost članov delavskega sveta ali drugih organov upravljanja za svoje odločitve.

5. Poiskati mora delovni organizaciji ustrezen način nadzora nad tem, ali se norme v samoupravnih — normativnih aktih dosledno izvajajo ali ne in se boriti proti samovoljni razlagi in uporabi določil statuta ali pravilnika. Prav tako je potrebno pravočasno prilagajati akte s spremenjenimi okoliščinami, ki terjajo spremembo statuta.

22. julija v Lokve pri Črnomlju

Osrednja slovenska proslava ob 30-letnici vstaje slovenskega naroda bo 22. julija 1971 v Lokvah pri Črnomlju, na mestu, kjer je deloval v času NOB glavni štab slovenskih partizanskih enot. Pričetek proslave bo ob 11. uri z govorom predsednika republiškega izvršnega sveta tovariša Staneta Kavčiča, na kar bo sledil kulturni program. V popoldanskem — zabavnem delu bodo nastopili narodni zabavni ansambli.

Družbeno politične organizacije občine Jesenice vabijo vse partizane, aktiviste, mladino, še posebno pa aktivne udeležence NOB, ki so med vojno delovali na Dolenjskem, da se udeležijo te osrednje proslave ob obletnici vstaje slovenskega naroda. Vsem aktivnim udeležencem NOB, ki so med vojno delovali na Dolenjskem, in ki se bodo udeležili te proslave, bomo omogočili cenejši prevoz. Prijave zbira občinski odbor ZZZB NOV Jesenice do 15. julija 1971. Ob prijavi bo vsakdo seznanjen z voznim redom ter stroški prevoza.

PROGRAMSKA IZHODIŠČA

skupščine občine Jesenice za uresničevanje nalog v zvezi z ekonomsko politiko in stabilizacijo v letu 1971

II.

1. Z ozirom na nenehno spreminjanje in zaostrovanje pogojev gospodarjenja je bilo že v sprejetih Smernicah razvoja gospodarstva občine za leto 1971 poudarjeno, da je nedopustno prepuščati poslovanje podjetij zgolj inerciji ekonomskih dogajanj. Poudarek je bil predvsem na iskanju ustreznih rešitev znotraj podjetij, kot so: boljša organizacija dela, večje izboljšanje strokovnega in produktivnega dela, preusmeritev proizvodnega in komercialnega poslovanja, revizija proizvodnih programov, medsebojno povezovanje podjetij in znižanje stroškov poslovanja. Zato skupščina občine vztraja na doslednem izvajanju sprejetih smernic gospodarskega razvoja in ponovno usmerja organizacije združenega dela na lastne sile. Kljub temu, da lahko ugotovimo, da večji del gospodarstva občine ne opira svojega poslovanja na samoiniciativnem zviševanju cen in pričakovanju rešitev od zunaj, je nujno poudariti, da je le takšen način gospodarjenja za našo občino sprejemljiv in v skladu z gospodarsko politiko občine.

Jasno je, da takšna gospodarska politika in tako izoblikovana in sprejeta stališča zavezujejo samoupravne organe in strokovne službe organizacij združenega dela, da tekoče spremljajo svoj položaj in poslovanje. Operativno zasledovanje položaja v gospodarskih organizacijah mora biti koordinirano z ustreznimi upravnimi organi občine. Na ta način bo skupščina občine lažje izpolnjevala svoje naloge in pravočasno intervenirala pri težjih problemih prilagajanja gospodarstva ostrejšim razmeram skozi usmerjanje sofinanciranja sanacijskih programov iz sredstev sklada skupnih rezerv gospodarstva občine in drugih virov ter načinov sofinanciranja.

Pri tem pa skupščina občine podpira stališče Izvršnega sveta SRS, da namen stabilizacije ne bi bil dosežen, če bi nastale težave v gospodarstvu reševali linearno, ker s tem ne bi bila izvedena potrebna diferenciacija in selekcija med delovnimi organizacijami.

Ena odločilnih komponent pri morebitni uporabi sredstev občine za sanacijo težav posameznih podjetij morajo vsekakor biti sprejete smernice gospodarskega razvoja občine. To pomeni, da se zavzemamo tudi za likvidacijo določenih dejavnosti in podjetij, ki svoje poslovanje ne prilagajajo konceptu razvoja gospodarstva občine. Tako bo omogočena skupščini občine tudi pravočasna intervencija s preventivnimi sanacijskimi ukrepi organizacijskega in materialnega značaja.

2. Že več let nazaj se skupščina občine intenzivno prizadeva, da skozi vsakoletne smernice razvoja gospodarstva občine usmerja tudi osebno in investicijsko potrošnjo. Osnovno izhodišče pri tem je bilo vskladiti porabo z realno danimi možnostmi. Zato je bila na področju osebne potrošnje močno poudarjena potreba po usklajevanju dinamike porasta osebnih dohodkov z doseženimi rezultati dela in s potrebo po krepitvi lastne reproduktivne sposobnosti gospodarstva. Kljub takšnim stališčem so se osebni dohodki delno tudi pri nas, pa vendar v manjši meri kot v zveznem in republiškem merilu, formirali pod vplivom nenehnega porasta življenjskih stroškov in inflacijskih tendenc. Sprejeti stabilizacijski ukrepi na splošnem limitiranju gibanja osebnih dohodkov so sicer zavirali pojave in ustvarili tzv. zadržano potrošnjo na tem področju.

Zavedati pa se moramo, da so to začasni ukrepi in da bodo le-ti odpravljeni s sprejetjem samoupravnih sporazumov, kar pomeni, da delno prehajamo na nove oblike in metode samoupravnega urejanja delitve. To zavezuje tudi naše delovne kolektive, da skrbno organizirajo razprave in učinkovito vodijo postopek samoupravnega sporazumevanja.

Prepričani smo, da samoupravni sporazumi pomenijo novo kvaliteto v objektiviziranju delitve po delu in da se bo akumulacija, ki ni rezultat konkretnega dela, prelivala v materialno osnovo združenega dela.

3. Področje investicijske porabe je po mnenju skupščine občine eden odločilnih faktorjev za uresničevanje stabilizacije gospodarstva tako v občini kot na nivoju republike in zveze. Kljub temu, da

lahko ugotovimo, da je bila investicijska dejavnost v naši občini skoraj v celoti usklajena z našimi možnostmi in da obstoječe investicije imajo redno finančno kritje, skupščina občine odločno podpira ukrepe, ki jih predvideva Izvršni svet SRS v svojem akcijskem programu. Tako kot dosedaj, tudi še naprej ne bomo podpirali nerealnih investicijskih ambicij in investicij brez realnih finančnih konstrukcij.

Že več let skupščina občine z lastnimi naložbami aktivno usmerja razvoj in prestrukturiranje gospodarstva občine. Menimo, da so takšni posegi nujni in da predstavljajo za naše enostransko razvito gospodarstvo edino sprejemljivo obliko usmerjanja in vračanja, sicer rednih proračunskih sredstev gospodarstvu. Takšen način ekonomskih intervencij in vračanja sredstev gospodarstvu namerava občina obdržati še naprej s tem, da se po realizaciji programa, ki je potrjen v letošnjih smernicah razvoja gospodarstva občine, prvenstveno skrb posveti:

— intenzifikaciji obstoječe proizvodnje z modernizacijo tehnoloških procesov;

— razvoja kmetijstva s pospeševalno službo, z regresi za določene pridelke in kar je lahko le izjemen in kratkoročen ukrep in z regresiranjem obrestne mere za nakup kmetijske mehanizacije, ki omogoča preusmeritev kmetijstva na pašno-košni način gospodarjenja, ter preskrbi ustreznih ugodnih bančnih kreditov zasebnim kmetom, ki se bodo odločili za kmetijski turizem penzijskega tipa;

— razvoja turizma s ciljem kompleksne izgradnje Zgornjesavske doline ter

— pospeševanju in razvijanju dejavnosti, ki se bodo vključevale v mednarodno delitev dela oziroma prispevale k izboljšanju plačilne bilance Slovenije.

4. Ker se predvideva, da bo pri realizaciji proračunskih dohodkov ob koncu leta prišlo do presežkov realizacije pri tistih postavkah, ki so limitirane na 10,8 % povečanje (prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, davek od prometa blaga na drobno, davek od plačil za storitve in sodne takse), se s temi programskimi izhodišči določi politika porabe teh sredstev, in sicer:

— del presežka se porabi za plačilo pogodbenega prispevka za zdravstveno zavarovanje socialno ogroženih kmetov za leto 1971;

— dve tretjini preostalih presežkov uporabi občina Jesenice za poravnavo svojih obveznosti, ki izvirajo iz ekonomskih intervencij in posegov občine pri aktivnem usmerjanju in prestrukturiranju gospodarstva občine po že sprejetih smernicah gospodarskega razvoja občine za leto 1971 in za kritje obveznosti, ki bodo nastale pri realizaciji stališč teh programskih izhodišč (našteti v tč. 3);

— eno tretjino preostalega presežka nameni skup. občine skladu skupnih rezerv kot brezobrestno posojilo za določen čas za reševanje težav posameznih delovnih organizacij, ki izvirajo iz prilagajanja

gajanja ostrejšim pogojem gospodarjenja eksterne narave.

Realizacija stališč iz te točke bo možna le v primeru deblokacije presežkov.

5. Enako kot smo opredelili gospodarske naložbe, je nujno opredeliti tudi naložbe in porabo v sferi izven gospodarstva. Pri določanju obsega in dinamike potrošnje sredstev v družbenih službah in samoupravnih skladih, je namreč nujno upoštevati tako materialne možnosti gospodarstva občine, ki dejansko financira to potrošnjo, kot potrebe gospodarstva po uslugah posameznih negospodarskih dejavnikov.

Poraba v tej sferi mora biti prav tako kot v gospodarstvu, racionalna in smotrna. Razen tega pa občinska skupščina zavrača vse programe in nove akcije, ki bi na kakršenkoli način dodatno obremenjevali gospodarstvo občine izven že sprejetih bremen.

6. Med osnovne naloge uresničevanja stabilizacijskih ukrepov prav gotovo še odpravljanje nelikvidnosti podjetij. Le-ta se negativno izraža v gospodarstvu občine predvsem skozi dolžniško-upniške odnose, ki močno hromijo našo gospodarsko aktivnost. Naj samo primeroma omenimo, da so konec maja letos podjetja s sedežem v naši občini imela okoli 316 milijonov din terjatev do kupcev in samo okoli 127 milijonov din obveznosti do dobaviteljev. Več kot 50 % terjatev se nanaša na gospodarstvo Slovenije. Zato skupščina občine odločno podpira stališče Izvršnega sveta SRS;

— da morajo poslovne banke v okviru svojega združenja sprejeti dogovor, kako bodo v sodelovanju s svojimi komitenti normalizirale medsebojne zadolžitve v gospodarstvu ter

— da mora SDK in poslovne banke v soglasju s komitenti do 30. septembra letos izvršiti medsebojno pobotanje dolgov in terjatev, starih nad 2 meseca napram komitentom v Sloveniji.

Skupščina občine prav tako meni, da je gospodarstvo naše občine dolžno takoj začeti reševati ta problem v okviru svojih lastnih možnosti.

7. Pri oblikovanju politike cen za proizvode in storitve, ki so v pristojnosti občine, se skupščina občine zavzema za takšno politiko cen, ki bo omogočala normalno oskrbo občanov z osnovnimi živilskimi proizvodi in komunalno-obrtnimi storitvami brez uporabe sredstev občinskega proračuna za subvencioniranje razlike v ceni teh proizvodov in storitev. Občinski upravni organ, pristojen za družbeno kontrolo cen, pa mora skrbeti za pravočasno vsklajevanje stališča naše občine s stališči republiškega zavoda za cene in s stališči ostalih gorenjskih občin.

Glede na to, da takšna politika cen zahteva tudi ustrezne ukrepe za zaščito ravni življenjskega standarda, zaposlenih z nižjimi osebnimi dohodki, se zadolžijo upravni organi občine, da v primeru občutnejšega porasta cen, pripravijo morebitne spremembe normativnih aktov, s katerimi bi v okviru danih možnosti reševali ta problem.

Kratke novice

V sredo, 30. junija je bila redna seja sveta za družbeni plan in finance pri Skupščini občine, na kateri so razpravljali o nekaterih zemljiških zadevah, na koncu pa so razpravljali še o potrditvi zaključnega računa prispevkov in davkov občanov za lansko leto. Pregled izkazuje med drugim za okroglo 1.516.000 novih dinarjev dolžnikov, ki še niso poravnali obveznosti za lansko leto. Na seji sveta so sklenili, da bodo izterjali vse tiste dolžnike, ki so dolžni nad 500.000 novih dinarjev. Sicer pa je posebna komisija ugotovila, da je bilo celotno vodenje prispevkov in davkov pravilno.

Skupščina občine Jesenice je na eni prejšnjih sej razpravljala o družbenem dogovoru o usmerjanju, štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov. Osnutek do-

govora so s pripombami odbornikov ter delovnih organizacij ponovno poslali v razpravo in podpis ustreznim delovnim organizacijam in organom. Podpisniki sporazuma se predvsem obvezujejo, da bodo povečali sredstva za izobraževanje kadrov, potrebnih za nemoten razvoj gospodarstva občine, da bodo usmerjali mladino v poklice, ki jih v občini potrebujemo, štipendistom pa podeljevali take štipendije, ki bodo v skladu z življenjskimi potrebami.

Prejšnji terek so v podjetju hotel Pošta na Jesenicah s referendumom sklenili pripojiti se k hotelskemu podjetju Gorenjka Jesenice. Za razliko od lanskega leta je letos referendum v celoti uspel, kar je mogoče sklepati, da je kolektiv uvidel,

da sam ne bo več kos zaostrenim pogojem gospodarjenja. Po referendumu so sklenili, da pripojitev opravijo takoj po poletnem obračunu dohodkov in izdatkov, to je s 1. julijem letos. V okviru večjega podjetja bodo tako imeli dosti boljše možnosti poslovanja, lažje bodo dokončali začete investicije in se menili o novih naložbah.

Taka pripojitev je končno tudi v skladu s smernicami gospodarstva občine za letošnje leto.

Ob tem se samo po sebi postavlja vprašanje, kdaj bo do podobne odločitve prišlo v trgovini. Tudi na tem področju smernice gospodarstva občine predvidevajo integracijo trgovskih hiš v močnejše podjetje. Organiziranih je sicer bilo že nekaj razgovorov, vendar kot kaže, brez kakršne koli odločitve.

V Žirovnici so praznovali krajevni praznik

Cankarjev bataljon je v noči od 26. na 27. junija 1942 požgal most v Mostah pri Žirovnici. Dva dni pozneje so Nemci na istem mestu ustrelili 28 talcev. V spomin na to eno najdrznejših partizanskih akcij na Gorenjskem in streljanje talcev, praznujejo v Žirovnici svoj krajevni praznik.

Letos so pripravili program za ves teden. V ponedeljek, 28. junija zvečer so pričetek praznovanja naznanili štirje kresovi od Most do Rodin, katere so pripravili in zakurili mladinci pod nadzorstvom starejših. V torek so člani ZB NOV Žirovnica položili vence na vsa spominska obeležja v dolini. Pri polaganju vencev v Mostah pa je sodelovala tudi šolska mladina in okrasila plošče padlih s šopki rož. Na vsa spominska obeležja na pobočju Stola so lovci lovske družine Stol v teh dneh položili vence in obenem uredili obeležja. Isti dan je bil v polni dvorani na Breznici poskusni »veseli tobogan« v domači izvedbi, ki ga je pripravila Julka Dolžan. Nastopilo je 60 predšolskih in devet šoloobveznih otrok z recitacijami, pesmi, igranjem na harmoniko in s prizorčkom v dveh slikah.

V sredo, 30. junija so zastopniki krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacij iz Žirovnice obiskali stare in onemogle starše padlih v NOB na Rodinah, Smokuču, Mostah in v domu onemoglih na Jesenicah. Vse so tudi razveselili s skromnimi darili. Naslednji dan, v četrtek, je bila v osnovni šoli Žirovnica odprta razstava osnutkov spomenika NOB v Mostah. Pred otvoritvijo so kratek kulturni program izvajali učenci osnovne šole Žirovnica. Predsednik KO ZB NOV Žirovnice Valentin Dolar je v pozdravnih besedah poudaril namen razsta-

ve. Med ogledom pa je podrobno razlagala Angelca Vidic-Vlasta.

V petek je bil odigran šahovski troboj med osnovno šolo, pripadniki JLA in člani DPD Svoboda Žirovnica-Breznica. Zmagali so člani DPD Svoboda Žirovnica — Breznica z 12 točkami, z 8 točkami so jim sledili vojaki JLA in s 4 točkami osnovna šola Žirovnica. Največ zaslug za izvedbo šahovskega troboja ima Stanko Lužnik, ki bi rad poživil to dejavnost na terenu.

Zvečer istega dne je bila odigrana otroška igrlica. Pojdimmo se partizane v dvorani na Breznici pod vodstvom režiserke Julke Dolžanove. Takoj za tem pa je imel predavanje pod naslovom »Zdravnik na Hindukušu« dr. Tomaž Ažman. Z besedami in z barvnimi diapozitivi je prikazal lepote gora in tudi težave, katere je morala premagovati ekspedicija na svoji poti.

V soboto, 3. julija je bila na programu slavnostna seja krajevne skupnosti, katere so se udeležili starši padlih v NOB, odborniki KS, zastopniki družbenopolitičnih organizacij in na žalost z občinskih organov samo zastopnika občinskega odbora ZZB NOV tovariš Konobelj in Pureber. Najprej je bil izveden kulturni program, v katerem so sodelovali vokalni oktet DPD Svobode Žirovnica — Breznica, kvartet Legat in šolski pevski zbor s spremljavo Orffovega orkestra osnovne šole Žirovnica.

V slavnostnem govoru je predsednik KS tovariš Špendov orisal borbo naprednih ljudi s terena pred in med drugo svetovno vojno, borbo proti okupatorju in izdajalcem in na koncu je prikazal probleme in načrte, s katerimi se danes ukvarja odbor KS. Izrekel je priznanje tudi vsem tistim kulturno političnim delavcem, ki še danes nesebično delajo in kateri so tudi pripomogli k praznovanju krajevnega praznika. Po slavnostni seji je vsem navzočim ob prijetnem vzdušju zapel še vokalni oktet in kvartet.

Zadnji dan praznovanja, v nedeljo, je bila pri spomeniku talcev v Mostah žalna komemoracija. Udeležilo se jo je mnogo domačinov in svojcev ustreljenih talcev. Poleg vokalnega okteta so v kulturnem programu sodelovale učenske osnovne šole, spominski govor pa je imel tovariš Šporen. Gasilci Zbrenice so za tem izvedli v Žirovnici mokre vaje.

Na Rodinah pa je bil odbojarski turnir na bodočem rekreacijskem igrišču. Sodelovalo je 46 članov v 6 ekipah. Zmagali so taborniki iz Žirovnice, druga je bila ekipa Partizana iz Žirovnice, tretja ekipa JLA, na zadnja tri mesta so se uvrstile ekipe osnovne šole. Največ zaslug za izvedbo odbojarskega turnirja ima Stanko Jauh iz Rodin, kakor tudi za zamisel rekreacijskega igrišča na Rodinah, katerega otvoritev predvidevajo ob krajevnem prazniku prihodnje leto.

Občani krajevne skupnosti so zelo lepo proslavili svoj praznik in obenem tudi 30. letnico vstaje slovenskega naroda.

— rr

Komisijsko - posredniška trgovina

Podružnica trgovskega podjetja Tobak na Jesenicah je pred nekaj dnevi uvedla zanimivo novost — tudi na Jesenicah smo dobili komisijsko-posredniško trgovino. Več o tem in o sami podružnici nam je povedal vodja podružnice Dani Klemenc.

Kdaj je bila podružnica ustanovljena?

Ustanovljena je bila leta 1960, danes pa imamo že 19 poslovalnic — od tega 6 loklov in 13 kioskov in sicer v Kr. gori, Hrušici, Jesenicah, Javorniku, Koroški Beli, Bledu, Gorjah in na Dobravi. Imamo štiri vaje in 26 redno zaposlenih.

Kje je največ prometa?

Naša osnovna dejavnost je tobak, vendar se od prodaje tobaka ne da dosti zaslužiti. Zato prodajamo tudi galanterijo, spominke in drugo, da lahko normalno obratujemo. Sicer pa prodamo največ v sezoni na Bledu, pozimi v Kranjski gori ter v kioskih pri Čufarju, na železniški postaji in pred železarno na Jesenicah.

Vendar niste ostali samo pri tem...

Danes imamo že dve trgovinici s carinsko »robo«. S prvo smo začeli pred tremi leti. Vse od 1945. leta dalje je bila edina carinska trgovina v Jugoslaviji v Beogradu, kamor je prihajalo blago z vseh naših mejnih blokov. S pomočjo takratnega carinskega upravnika smo uspeli, da se taka trgovina lahko uvede tudi na Jesenicah. V začetku pa smo lahko vršili samo komisijsko prodajo za trgovino v Beogradu. Od tega smo dobili

10% od prodanega. Ko pa je naše matično podjetje stopilo v stik s slovenskimi carinarnicami, smo začeli sami direktno kupovati stvari od slovenskih carinarnic in jih naprej prodajati. Centralno podjetje pa ima sedaj pogodbo tudi z drugimi carinarnicami. Mi dobimo blago s petih mejnih blokov — Rateč, Podkorena, Ljubelja, Jesenjskega in z jeseniške železniške postaje. Pri vsem tem pa sedaj zelo dobro sodelujemo s sedanjim upravnikom jeseniške carine.

Česa največ dobite in prodaste?

Največ je tehničnega blaga — gramofonov, magnetofonov, tranzistorjev vseh vrst in oblik, fotoaparatorov, daljnogledov, televizorjev, šivalnih strojev, veliko je tekstila, kozmetike (trepalnice, šminke, puder) itd. Kupci prihajajo k nam z vse Gorenjske, pa tudi iz oddaljenih slovenskih krajev.

Kako, da ste zdaj odprli tudi komisijsko-posredniško trgovino?

Menimo, da Jesenice tako trgovino potrebujejo. To je zdaj edina tovrstna trgovina na Gorenjskem. So še v Ljubljani, Novem mestu in Celju.

Kako poteka poslovanje v taki trgovini?

Lastnik prinese v trgovino stvari, ki jih ne potrebuje več. Določi ceno, pri čemer mu poskuša svetovati tudi prodajalka. Ko se najde kpec, prodajalka o tem obvesti zdaj bivšega lastnika in mu odda denar. Pri tem dobi podjetje 20% od prodajne cene, ostalo pa stranka (podjetje je kopiralo poslovanje podobne trgovine v Ljubljani).

Je zanimanja dovolj?

V prvih dveh dneh smo posredovali prodajo dveh televizorjev, pa čeprav ljudje o trgovini še niso dosti slišali.

Kaj vse lahko ponudnik prinese v trgovino?

Vse kar hoče, le da je čisto in uporabno.

Videti je, da ne morete mirovati in da se boste ves čas širili. Kaj pripravljate novega?

Kmalu bomo v stolpiču za »Čufarjevo trgovino« odprli novo prodajalno — miniaturno papirnico, saj jo Plavž nedvomno potrebuje.

To je bil razgovor z Danijem Klemencem, ki mu najbrž ne bo tako kmalu zmanjkalo idej.

Vsem tistim, ki imajo doma praktične in nepraktične stvari, ki se naberejo z leti in za katere ne vedo, kam z njimi, pa nasvet: Odnosite jih v nekdanjo slaščičarno pri hotelu Pošta in se jih znebite. Vam so povzročale nadlego, morda pa bodo komu drugemu prav prišle pa tudi vi pri tem ne boste

Veljko Mandič ostali praznih rok. Z

Ponovna skupščina stanovalcev

Stanovanjsko podjetje Jesenice je ponovno sklicalo skupščino stanovalcev dne 30. junija v sejni dvorani skupščine občine Jesenice, ker na prvi sklic skupščina ni bila sklepčna.

Na skupščini se je zbralo prek 90 delegatov in zastopnikov družbenopolitičnih organizacij. Namestnik predsednika delavskega sveta stanovanjskega podjetja Janez Pogačnik, je odprl skupščino in pozdravil vse navzoče ter predlagal delovno predsedstvo, ki je predalo besedo direktorici dipl. inž. Mariji Vičar. Po poslovnem poročilu je omenjala tudi nadaljnjo izgradnjo stanovanj. V naslednjih letih se bo gradnja stanovanj pospešila, ker delovne organizacije vlagajo znatno več denarja v ta namen. Gradili bodo manj luksuzna stanovanja, toda bolj primerna za delavske družine.

Sledila je razprava, v ka-

teri se je Jože Rozman dotaknil aktivnosti hišnih svetov, ki bi morali biti bolj aktivnejši v svojem delu in bolj povezani s krajevnimi skupnostmi. Poudaril je, da se na osnovi takega sodelovanja lahko bolj smotrno koristijo sredstva, obenem pa se je zavzel za skupno popravilo poslovnih lokalov.

Peter Gasar je dejal, da so posamezni hišni sveti gluhi, čeprav bi morali biti bolj zavzeti in pozorni pri popravilu stavb in bolj skrbno varovati, da ne pride do večjih poškodb. Zavzel se je tudi za kvalitetnejšo izdelavo novih stanovanj. Ostali govorniki so izrazili mnenja, da naj se v novih stanovanjih ne vgrajuje inventar v

kuhinjah, ker bo tako stanarina nižja. Govorili so tudi o neučinkoviti uporabi denarnih sredstev. Postavljali so tudi vprašanja, koliko dobi Stanovanjsko podjetje obresti za posamezne sklade, naložene v banki in kako so visoke obresti. Inž. Vičarjeva je pojasnila, da se denar v banki obrestuje z 2%, te obresti pa se stekajo v sklad za gradnjo novih stanovanj, kar je tudi določeno z republiškim zakonom. Pojasnila je tudi vprašanje podražitve stanovanj in dejala, da je v pripravi predlog za sprejem novega stanovanjskega zakona. V tem zakonskem osnutku so variante, da bi delavcem z manjšimi osebnimi dohodki pokrivali razliko iz posebnega sklada.

Pojasnila je tudi, da se v jeseniški občini trenutno gradi okoli 200 stanovanj

in da se nadaljuje gradnja novih stolpnice za gimnazijo.

Na skupščini je bila izražena želja in zahteva, da stanovalci bolj pomagajo pri delu hišnih svetov, da se njihovi sklepi uresničujejo in da se denarna sredstva racionalneje koristijo. Skupščina je naročila DS podjetja, da se sklepi skupščine tudi resnično uresničijo, izrekla pa mu je tudi priznanje, da sodeluje s hišnimi sveti in da jim pomaga pri delu, da lažje premagujejo težave na katere naletijo.

Skupščina poziva vse stanovalce, da pomagajo hišnim svetom pri njihovem delu. Posebno pa je bilo poudarjeno, da se morajo bolj spoštovati hišni redi, da se izognejo konfliktom s hišnimi sveti ali konfliktom med stanovalci.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

10. in 11. julija amer. film **NEKATERI SO ZA VROČE**, v režiji Billy Wilder, v gl. vlogi Marilyn Monroe, ob 17. in 19. uri.

12. julija franc. barvni film **ASTRAGAL**, v režiji Guy Casaril, v gl. vlogi Horst Buchholz, ob 17. in 19. uri.

13. in 14. julija šved. barv. film **BAMZE**, v režiji Arne Mattsson, v gl. vlogi Ulla Jacobsson, ob 17. in 19. uri.

15. julija amer. barvni film **UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO**, v režiji Stanley Kramer, igra Spencer Tracy, ob 17. in 19. uri.

16. julija ital.-bolgarski CS barvni film **UPORNIKOVA**

17. julija amer. barvni film **UBIJ VSE, VRNI SE SAM**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

10. julija amer. barvni film **MINER JOE**.

11. julija ameriški barvni film **ZADNJE POLETJE**.

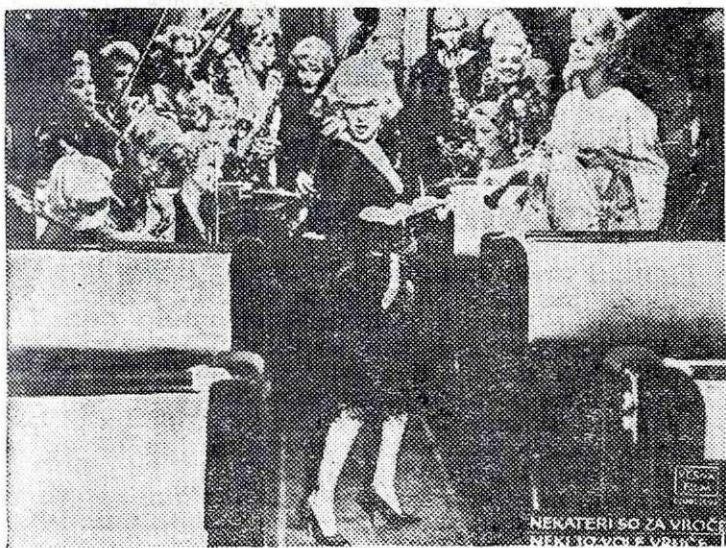
14. julija amer. film **NEKATERI SO ZA VROČE**.

17. julija italij. CS barvni film **ZIDOVIGREHOV**.

Kino KRANJSKA GORA

10. julija ital. špan. barvni CS film **DOLGI DNEVI MASCEVANJA**.

11. julija ital. CS barvni film **ZIDOVIGREHOV**.

Film **NEKATERI SO ZA VROČE**, je ameriška komedija z neizčrpno vrsto domislic in komičnih situacij. Film je v prihodnjih dneh na sporedu v naših kinematografih

LJUBICA, v režiji Carlo Lizzani, v gl. vlogi Gian-Maria Volonte, ob 17. in 19. uri.

17. julija amer. barvni film **LADJA FANTOM**, v režiji John Frankenheimer, v gl. vlogi Faye Dunaway, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

10. in 11. julija švedski barvni film **BAMZE**, ob 18. in 20. uri.

12. in 13. julija amer. film **NEKATERI SO ZA VROČE**, ob 18. in 20. uri.

14. julija amer. barvni film **UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO**, ob 18. in 20. uri.

15. in 16. julija italij. CS barvni film **ZIDOVIGREHOV**, ob 18. in 20. uri.

13. julija franc. barvni film **ASTRAGAL**.

15. julija šved. barvni film **BAMZE**.

17. julija amer. film **NEKATERI SO ZA VROČE**.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK

10. julija amer. barvni film **ZADNJE POLETJE**, ob 19. uri.

11. julija franc. barvni film **ASTRAGAL**, ob 17. uri.

11. julija ital. španski CS barvni film **DOLGI DNEVI MASCEVANJA**, ob 19. uri.

14. julija italij. CS barvni film **ZIDOVIGREHOV**, ob 19. uri.

17. julija šved. barvni film **BAMZE**, ob 19. uri.

RAZPIS

Društvo upokojencev na Javorniku, Koroški Beli

razpisuje

prosto delovno mesto hišnika in

delovno mesto točajke ali točaja v društvenem bifeju. Delo hišnika in točaja je primerno nagrajeno. Stanovanje hišnika je v domu (dvosobno z vsemi pritliklinami). V pošteve pridejo samo taki, ki imajo ustrezno stanovanje za zamenjavo.

Prošnje pošljite na naslov: Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela, c. Otmarja Novaka 7, Javornik, 64270 Jesenice ali pa se zglasite osebno v domu upokojencev na Javorniku, vsak torek od 9. do 12. ure. Prošnje sprejemamo do 1. 8. t. l.

Pred 60-letnico jeseniškega nogometa

Današnji razgibani športni in telesno vzgojni dejavnosti na območju naše občine in zlasti na Jesenicah ima svoje korenine daleč nazaj, celo nekaj desetletij. Iz teh prvih pionirskih začetkov so se posamezne športne zvrsti ter telesno vzgojne dejavnosti razvile do vrhunske ravni in se z njimi upravičeno ponasamo. Nekatere športne zvrsti pa so se zelo obetajoče razvijale pa zatem zašle v določeno krizno obdobje, se spet uredile ter zaživele svojo renesanso. Med te lahko prištevamo naš nogomet, ki bo prihodnje leto slavil visok jubilej — 60-letnico svoje aktivnosti.

Že kratek zbirni pregled te dolge šestdesetletne poti jeseniškega nogometa kaže, da so ga spremljali obetajoči vzponi pa spet stagnacije in zaskrbljujoča krizna obdobja. Da nismo doživeli najhujšega — prenehanja nogometne aktivnosti, gre zasluga peščici ljudi, ki so ostali zvesti tej nekdanj tako popularni športni panogi. Vse to obdobje, ki je povezano z okroglim usnjem, čaka kronista, da ga zabeleži in ovrednoti. Pri nogometnem klubu imajo namreč namen, da ob tem jubileju izdajo podrobnejši pregled razvoja jeseniškega nogometa, ki bo zajel tudi bližnja območja, v katerih so delovali nogometni klubi, ki so svojo aktivnost zelo zavzeto zastavili, vendar so jo zaradi določenih okoliščin morali po nekaj letih opustiti.

Jesenški nogometaši pa so prispevali pomemben krvni davek v času naše NOB. Športniki in nogometni delavci so izkrcavali v boju ali omahnili kot talci ali usahnili v koncentracijskih taboriščih. Tem junakom — nogometašem smo dolžni posvetiti ob tem jubileju posebno pozornost. V nadaljevanju navajamo imena teh nogometašev, ki so zbrana po spominu in po nekaterih virih, najbrž pa še nepopolna.

Padli nogometaši in nogometni delavci kot borci NOV ali kot žrtve fašističnega terorja:

1941. leta:

Pavel Koren — padel 8. 8. na Partizanskem vrhu na Jevlovici.

Slavko Oman — padel 12. 9. na Mežaklji.

1942. leta:

Karol Kozjek — ustreljen kot talec 21. 1. v Dragi v Begunjah.

Franc Benedičič — padel 13. 4. po izdaji za svojim domom.

Joža Čufar — padel 1. 5. na Mežaklji.

Joža Gregorčič — padel 9. 9. na Lipniški planini na Jevlovici.

Albin Zemva — padel 5. 10. v Hrašah pri Lescah.

Ed Sušec — umrl 11. 11. v taborišču Stutthof.

1943. leta:

Karol Preželj — padel 7. 4. v Mišacah pri Podnartu.

Drago Ažman — padel 10. 12. pri Pijavi gorici na Dolenjskem.

1944. leta:

Matija Verdnik — padel 2. 2. v Svečah na Koroškem.

Marjan Ledrer — podlegel ranam, ki jih je dobil v boju z Nemci na Koroškem koncem decembra 1943. leta in podlegel v začetku januarja 1944 na Mežaklji.

Tone Štrumbelj — padel 16. 7. v Čepovanu na Primorskem.

Drago Knific — padel 18. 9. na Gorjušah na Pokljuki.

Ivan Ropret — padel 24. 9. v Logu nad Škofjo Loko.

Pavel Straus — padel 15. 10. v Radovni na Mežaklji.

Ivan Ulčar — padel 15. 12. pri Tovorniku —

1945. leta:

Karol Šebek — padel 2. 4. na Primorskem.

Silvo Vavpotič — padel 17. 4. pri Čepovanu na Primorskem.

Jože Ravnik — padel 18. 4. v bojih pred Zagrebom.

Za večino navedenih padlih in umrlih nogometašev — borcev in žrtev fašističnega terorja nam manjkajo fotografije. Ni izključeno, da ta seznam ni popoln. Vse tiste, ki nam lahko pomagajo pri izpopolnitvi seznama, vabimo k sodelovanju. Pošljite nam imena s podatki, ki so razvidni v navedenem seznamu in fotografijo na uredništvo železarja do 31. 7. 1971. Fotografije ali drugo gradivo bomo po uporabi vrnili.

— m

Spet v zahodni conski nog. ligi

Jesenški nogometaši so si v minuli sezoni priborili naslov gorenjskega prvaka in pravico direktnega vstopa v ZCNL. V tej ligi so bili naši nogometaši člani že pred petimi leti in sicer v dveh zaporednih sezonah. Najprej so osvojili četrto mesto v razmeroma močni konkurenci, naslednje leto pa so se vrnili v gorenjsko nogometno ligo. V zadnjih štirih letih, ko so nogometaši Jesenic tekmovali v gorenjski nogometni ligi, je v moštvo prišlo do sprememb in je sedaj sestavljeno izključno iz mladih obetajočih nogometašev. Prvo moštvo trenira Ljubo Radovič, naš sodelavec iz elektrodne oddelka. Povedal nam je, da je moštvo kot celota lepo uigrano, še bolj važno pa je, da fantje igrajo požrtvovalno in z velikim veseljem. Prvo mesto v gorejski ligi so osvojili z veliko premočjo, saj je kar pet točk razlike med prvacom GNP in drugouvrščenim moštvom »Alpes« iz Železnikov.

Tako vodstvo, kakor nogometaši se zavedajo, da jih v ZCNL čakajo kvalitetne enajsterice, zlasti pa to velja za vseh šest moštev iz Primorske ter enajsterice iz Ljubljane in Zasavja. Moštvo NK Jesenice bo moralo napeti vse sile, da si zagotovi v prvem letu tekmovanja obstoj v ligi ali pa celo eno od boljših mest. To bodo dosegli le z nadaljnjim načrtnim delom, tako kot so bili vajeni doslej. Na Jesenicah bomo v prihodnji sezoni gledali kvalitetne nogometne tekme, saj pridejo k nam v goste nogometni klubi: Izola, Piran, Adria iz Mirna, Tolmin,

Primorje iz Ajdovščine in Vozila iz Nove Gorice, Zagorje, Hrastnik, LTH Škofja Loka, Usnjar iz Vrhnike in Litija. Trener Ljubo Radovič ima na voljo igralce, ki so v zadnji sezoni nastopali v prvem moštvu in osvojili naslov gorenjskega prvaka, po potrebi pa bo lahko v moštvo vključil tudi nekaj igralcev iz mladinskega moštva.

Predsednik NK Jesenice tovariš Milan Budja je ob vstopu v ZCNL dodal nekaj misli. Povedal je, da je vodstvo kluba še pred začetkom tekmovanja v ZCNL oskrbelo nekaj prijateljskih tekem s kvalitetnimi enajstericami. Takšne tekme so ponavadi zelo dobrodošle v okviru priprav za težja tekmovanja.

Do jeseni bo treba usposobiti pomožno nogometno igrišče, na katerem bodo lahko nogometaši nadaljevali s treningi. Razen tega bo treba odbor izpopolniti z nekaterimi delavoljnimi tovariši, predvsem po organizacijski plati.

Tekmovanje v republiški ligi je dokaj zahtevno tudi glede na organizacijo tekem na domačem igrišču, a še posebej izven Jesenic. Potrebno bo oskrbeti vsaj 60 tisoč novih dinarjev, da bi pokrili stroške tekmovanja v ZCNL, v jesenskem in spomladanskem delu tekmovalne sezone, saj klub razen najnujnejše opreme in rekvizitov potrebuje še dokajšnja finančna sredstva za potovanja na tekme izven domačega kraja, za stroške sodnikov in trenerjev, čiščenje in vzdrževanje opreme ter še za vrsto drugih izdatkov.

OBVESTILO

Obveščamo vse člane kolektiva železarne Jesenice in upokojene sodelavce, da bo mala prodaja zaprta od 19. julija do 2. avgusta zaradi letnega dopusta uslužbencev.

Mala prodaja

KK Jesenice : KK Trnovo- moški 67:76 (36:34)

V zadnjem kolu slovenske košarkarske lige sta se na Jesenicah pomerili domača ekipa in ekipa KK Trnovo. Zmagala je zasluženost, psihično bolj zrela ekipa iz Ljubljane z rezultatom 67:76 polčas 36:34.

Koše za Jesenice so dosegli: Šarič 10, Lozar 4, Franko 7, Vauhnik 14, Jurišič 16, Bunderla 13, in Dragojevič 3.

Kljub odsotnosti treh standardnih igralcev prvega moštva, bi morali Jeseničani odločiti tekmo proti poprečnemu nasprotniku v svoj prid.

Prvi polčas je bil izredno dramatičen in težka psihična preizkušnja za igralce obeh moštev, ki sta se stalno menjavali v vodstvu. Domačini so odšli na odmor s prednostjo dveh točk, ki so jo v začetku drugega polčasa povečali na 7 košev. V odločilnem trenutku, ko bi morali potek tekme dokončno speljati v svojo korist pa so jih izdali živci. To je dalo poleta gostom, da so rezultat izenačili in celo povedli. Očitno živčno prenapet center domačih, Bunderla, je napravil četrto osebno napa-

ko in ko ga je vzel trener Katnik začasno iz igre je zapustil igrišče. Drugi center Šarič pa je igral preveč ravnodušno, da bi lahko zamenjal Bunderla. Igra domačega moštva je bila medla. Igralci niso sledili navodilom trenerja, naj prodirajo pod nasprotnikov koš, ker je imelo večina gostov že po štiri osebne napake. Taktično povsem nepravilno so metali od daleč in grešili. Gostje so igrali preudarno na čas in obdržali do konca tekme vodstvo ter zmagali z devetimi koši razlike.

Drugi del prvenstva se prične sredi avgusta. Moštvo Jesenic bo do takrat verjetno zelo pomlajeno in ga bodo poleg nekaj sedanjih igralcev, sestavljali mladinci na kate re klub resno računa v prihodnjih letih. Glavna naloga pomlajene perspektivne ekipe bo borba za obstanek v ligi in nabiranje izkušenj za prihodnje sezone.

Smrt »mojstranske veverice«

Še predno smo razdelili zadnjo številko Železarja, v kateri smo poročali o uspehu mojstranske naveze, dveh od štirih »mojstranskih veveric« Zvone- ta Koflerja in Janka Azmana v 7400 m visokem Istor-o-Nal, kot članov tretje jugoslovanske odprave v Hindukuš, nas je pretresla žalostna vest, da je za posledicami prometne nesreče na poti domov umrl ZVONE KOFLER. V prometni nesreči, kateri je botrovalo nesrečno naključje je edinole pokojni Kofler dobil hude opekline, ki niso kazale najhujšega. Iz tega razloga so ga tudi tovariši, razen dr. Iva Valiča zapustili v bolnici in nadaljevali pot domov. Medtem pa se je zdravstveno stanje čez noč poslabšalo in izdihnil je eden od vrhov slovenskega in jugoslovanskega alpinizma.

Zvone Kofler bi letos v septembru dopolnil 27 let. Po poklicu je bil mizar, zaposlen v LIP Bled, obrat Mojstrana. Skromen, tih in plemenit tovariš je opozoril nase šele s svojimi prvimi velikimi

podvigi v domačih in tujih gorah. Med njegove največje alpinistične uspehe sodijo prvi vzpon po Walkerjevem stebru v severni steni Grandes Jorasses, Obaz sfinge v severni triglavski steni, prva direktissima v naših stenah — severozahodna stena Stenarja, Mrtvaški prt v severni steni Grandes Jorasses, severni steni zahodne Zine itd. Nenadna smrt mu je preprečila še večje uspehe, ker v svoji alpinistični karieri še ni pokazal vseh svojih sposobnosti.

Na plezalni vrvi štirih mojstranskih veveric je ostala praznina, ki jo bo le težko nadoknaditi. ZVONE KOFLER pa bo blestel v naši alpinistični zgodovini kot neustrašen borec z domačimi in tujimi previsnimi stenami, kot junak, ki je slovenski in jugoslovanski alpinizem pomagal dvigniti na svetovno raven.

Pogreb pokojnega alpinista bo danes 8. julija ob 15.30 iz osnovne šole v Mojstrani na dovško pokopališče.

»Mojstranske veverice« v popolnem sestavu, drugi od desne pokojni Zvone KOFLER

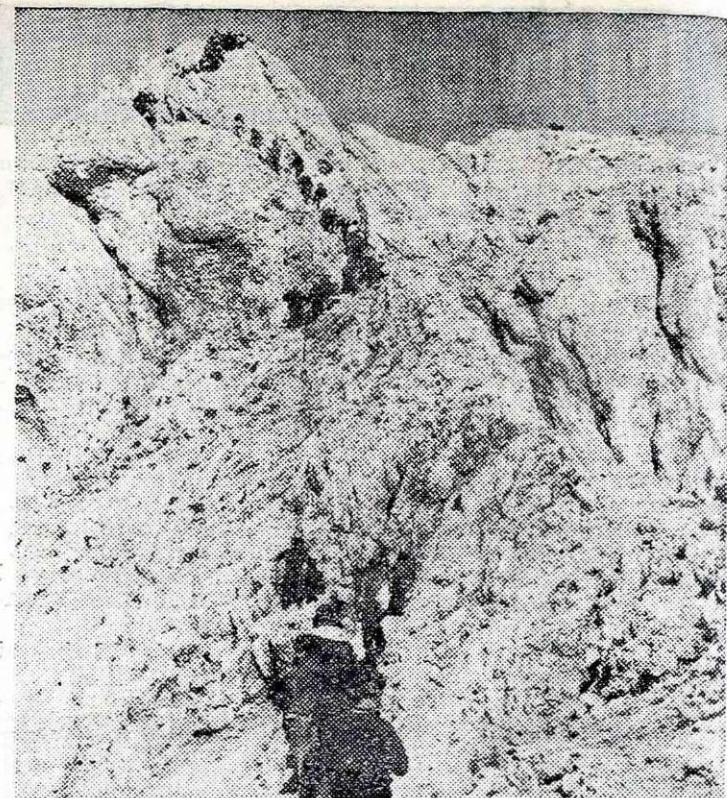
Jesenice: Slovan - ženske 74:30 (41:14)

Naša dekleta so po dolgem času spet zaigrala v kompletu postavi. V igro se je zopet zelo uspešno vključila Ivnikova, ki je poživila napad domačink. Napad naših deklet je zopet deloval brezhibno, to pa je bilo tudi dovolj za učinkovito zmago. Kot zanimivost naj omenim, da je Slovan v letošnji sezoni premagal že ekipo Ježice, z ekipo Olimpije pa je izgubil le za en koš. Našim igralkam pa se gostje niso znale upreti in če srečanje ne bi motil dež, bi bila zmaga domačink še uspešnejša.

Koše so dosegle: M. Vudrič 33, Bertonec 27, Ivnik, Vujačević 3, Koren 1.

S tem srečanjem so košarkarice prekinile tekmovalno do jesenskega dela. V boj za naslov četrtega zaporednega prvaka Slovenije se bodo spustile zopet konec avgusta, do tedaj pa vodijo z dvema točkama naskoka pred ekipo Ježice, ki pa pride še na povratno srečanje na Jesenice. Pred ekipo bivšega zveznega ligaša Olimpijo imajo štiri točke naskoka in za to imajo naša dekleta ob vestnem treningu realne izgleda za osvojitve najvišje lovorike. Seveda pa bo za to potrebno še precej vestnosti in resnega dela.

B. F.

Opozorilo udeležencem pohoda na Triglav

Prijavni termin za pohod železarjev na Triglav je potekel. Okoli 200 jeseniških železarjev in njihovih svojcev, 105 iz Stor in 100 iz Raven je prijavljenih za pohod v dnevi 10. in 11. julija. Za pristopno smer po dolini Krme—Kredarica se je prijavilo le 12 oseb. Premalo! Zato se ta skupina priključi skupini Rudno polje—Vodnikov dom—Kredarica.

Avtobusi za smer Bohinj—Rudno polje (Pokljuka) imajo začetno postajo na Jesenicah pred Cufarjem (Zdravstveni dom). Odhod 10. julija ob 6. uri zjutraj.

Avtobusi za smer Mojstrana—Vrata, imajo začetno postajo na parkirnem prostoru pred železarno Jesenice. Odhod 10. julija ob 7. uri zjutraj. Odhodi so točni!

Udeleženci naj pridejo pravočasno na začetne postaje oziroma na postajališča medkrajevnih postaj.

S hrano in pijačo so dobro založene sledeče planinske postojanke: Aljažev dom v Vratih, Staničev dom, dom Planika, Vodnikov dom in Kovinarska koča na Zasipski planini (za povratek). Triglavski dom na Kredarici pa je zaradi oteženega prenosa skoraj brez hrane. Dobili se bodo le čaji in juhe. Udeleženci pohoda, ki prenočujejo na Kredarici naj upoštevajo opozorilo in vzamejo s seboj primerno količino suhe hrane.

Ponovno opozarjamo, da so v triglavskem pogorju še vedno mestoma večja snežišča. Udeleženci morajo biti obvezno obuti v uhojene visoke gorske čevlje s profiliranimi gumi podplati. Alpinisti, gorski vodniki in reševalci bodo že poskrbeli za varnost svojih skupin pri vzponu in povratku, toda za primerno opremo in potrebno disciplino (upoštevati navodila vodnikov) pa mora poskrbeti vsak posameznik. Tudi na povratku iz vrha v dolino Krme se izogibajte vseh drsanj po snežiščih, ki se lahko končajo z odrgninami ali celo hujšimi posledicami.

Previdnost in zavestna disciplina vsakega posameznika so jamstvo, da bo pohod železarjev na Triglav tudi letos uspešen in nepozaben.

Vodja pohoda
Janez Krušič

Majda Kralj republiška prvakinja

Za nami je prvi del republiškega prvenstva z malokaliberskim orožjem. V soboto in nedeljo, 26. in 27. junija 1971, so se v Ljubljani zbrali najboljši strelci in strelke iz naše republike in se potegovali za naslove republiških prvakov z MK puško serijske izdelave.

Ceprav v času pred prvenstvom vreme ni bilo naklonjeno našim strelcem glede priprav — dež, veter —, kar zelo vpliva na normalen potek treningov, smo z uspehom lahko zadovoljni.

Ze drugič zapored je po-

stala pri članicah republiške prvakinja delavka naše železarne Majda Kralj s 474 doseženimi krogi, srebrno medaljo pa je osvojila Vera Otrin s 465 krogi. Pri članih je Janez Otrin v zelo močni konkurenci osvojil zelo solidno 8. mesto s 494 krogi.

K. doseženim uspehom jim iskreno čestitamo in jim želimo na državnem prvenstvu — članice v Skopju, člani v Zagrebu — obilo uspeha, enako pa tudi na republiškem prvenstvu z MK puško standard v mesecu avgustu v Ljubljani.

Jo

rezultat za delo 1971 na osnovi rezultata 1. kvartala, oziroma na podlagi grobe ocene celega leta. V kolikor bodo rezultati gospodarjenja v letu 1971 to dopuščali, smatramo za realno in umestno, da organizacije združenega dela naše grupacije uvedejo izplačilo tovrstne stimulacije.

SPECIFIČNOSTI METALURŠKEGA INŠTITUTA

Metalurški inštitut Ljubljana se po svoji kvalifikacijski strukturi bistveno razlikuje od sestava v podjetjih. Razen tega je pa za Metalurški inštitut značilno, da je po sedanjem nivoju OD precej nižji od drugih sličnih institucij. V 6. členu sporazuma določamo za Metalurški inštitut 10 % za pogoje dela (lastne delavnice, laboratorij, teami strokovnjakov, ki občasno delajo aplikativne naloge neposredno v podjetjih) ter v 14. členu sporazuma 20 % na KOD, s čemer se izenačuje nivo OD za enaka strokovna delovna mesta, kot je predviden v organizacijah združenega dela podpisnikov sporazuma. Tako rešitev glede Metalurškega inštituta v sklopu naše grupacije smatramo za pravilno, ker na ta način poudarjamo najbolj tesno vez med podjetji in inštitutom.

DIREKCIJA ZP SLOVENSKE ŽELEZARNE

Glede specifičnosti velja enako kakor za Metalurški inštitut tudi za direkcijo ZPSŽ, zato smo v 15. členu sporazuma osvojili faktorje, ki že veljajo glede odnosov v nivojih OD med direkcijo in povprečjem slovenskih železar

SPECIFIČNOST PODJETJA IMPOL

Pod posebna določila v čl. 16 navajamo tudi predlog za terenski dodatek ne glede na določila 7. člena, ker je to specifično samo za podjetje IMPOL.

V kolikor bodo zahtevani še nekateri drugi podatki in izračuni, jih bomo takoj posredovali. Vsekakor pa želimo, da verifikacijo sporazuma izvedemo v predvidenih zakonskih rokih.

Predsednik skupne komisije:
Ivo ARZENŠEK, l. r.

PRILOGA ŽELEZARJA

Železar 26/XIII

Jesenice, 9. julija 1971

Na podlagi sklepa 1., 5. in 8. člena zakona o samoupravnem sporazumevanju in dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov (Ur. list SRS št. 4/71), na podlagi določil splošnega družbenega dogovora o načelih in merilih za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah z določili zakona (Ur. list SRS št. 19/71) ter na podlagi sklepov organov upravljanja sprejemajo organizacije združenega dela

- direkcija ZP slovenske železarne, Ljubljana
- Železarna Jesenice,
- Železarna Ravne,
- Železarna Štore,
- IMPOL Slovenska Bistrica,
- TGA Kidričevo,
- Cinkarna Celje,
- Tovarna dušika Ruše,
- Mariborska livarna in
- Metalurški inštitut, Ljubljana

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

2 OSNOVAH IN MERILIH ZA DELITEV DOHODKA IN OSEBNIH DOHODKOV V ČRNI
IN BARVASTI METALURGIJI SLOVENIJE

I. TEMELJNA NACELA

1. člen

Delovni ljudje v organizacijah združenega dela črne in barvaste metalurgije Slovenije (v nadaljnjem besedilu: podpisniki sporazuma) sprejemajo samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov (v nadaljnjem besedilu: samoupravni sporazum), da bi tako skladneje reševali vprašanja, ki zadevajo medsebojne odnose v izenačevanju in izboljševanju materialnih osnov združenega dela, s tem pa boljše delovne in življenjske pogoje ter enakomerno in stalno naraščanje standarda zaposlenih delavcev, skladno z ekonomskimi rezultati gospodarjenja.

2. člen

Pri sestavi tega samoupravnega sporazuma je upoštevano, da sta črna in barvasta metalurgija kot bazna industrija kapitalno intenzivni, da imata relativno nižji faktor obračanja sredstev, da imata večino svojih prodajnih cen pod kontrolo oziroma na ravni domicilnih svetovnih cen ter da sta kot taki relativno nizko akumulativni, vendar pa s svojimi proizvodi dajeta smer in utrip industrializacije.

II. OSNOVE IN MERILA ZA UGOTAVLJANJE OSEBNEGA DOHODKA

3. člen

Za ugotovitev sredstev, namenjenih za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev, ki niso podvržena plačilu prispevka na presežna sredstva, uporabljajo podpisniki sporazuma naslednja merila:

- Kalkulativne osebne dohodke, izračunane po stopnjah strokovne izobrazbe, ki jo zahtevajo delovna mesta — za delavce v proizvodnji in po stopnjah dejanske izobrazbe — za administrativno-tehnične in vodilne delavce.
- Dejansko izplačane dodatke v višini, določeni s 5. členom šamoupravnega sporazuma.
- Delež osebnega dohodka, priznan posamezni organizaciji združenega dela za pogoje dela.
- Prejemki delavcev, ki pomenijo povračila stroškov, vezanih s službenim potovanjem, terenskim delom in ločenim življenjem.
- Udeležba na ostanku dohodka.
- Delež, namenjen za kritje skupnih potreb delavcev.

4. člen

Kalkulativni osebni dohodki po stopnjah strokovne izobrazbe se ugotavljajo tako, da se za število delavcev, izračunanih iz števila plačanih ur v obračunskem obdobju, prizna delež osebnega dohodka za posamezno obračunsko skupino v naslednji neto višini:

Obrač. skupina	Obstoječa kvalifikac. označba	Pogoji za uvrstitev v obrač. skupino	KOD/mes.	index
	NK	Delovna mesta v proizvodnji, kjer ni zahtevana kvalifikacija niti praksa in delavci v administraciji, ki poleg osnovne šole niso pridobili dodatne izobrazbe	800	100
II	PK	Delovna mesta v proizvodnji, kjer se zahteva izobrazba polkvalificiranega delavca, in delavci v administraciji, ki so se poleg osnovnega šolanja priučili za določeno delo preko tečajev	900	100
III	KV NS	Delovna mesta v proizvodnji, za katera se zahteva izobrazba kvalificiranega delavca in delavci v administraciji, ki imajo izobrazbo poklicne šole po zakonu o srednjem šolstvu	1450	181
IV	VK SS	Delovna mesta v proizvodnji, za katera se zahteva izobrazba visokokvalificiranega delavca in delavci v administraciji, ki imajo izobrazbo srednje šole	1700	213
V	VS	Delavci, ki imajo z javno listino priznano izobrazbo I. stopnje fakultete ali višje šole	2000	250
VI	VS	Delavci, ki imajo z javno listino priznano fakultetno izobrazbo	2500	313
VII	VS	Delavci, ki imajo z javno listino priznano dodatno specializacijo (magistratura)	2700	338
VIII	VS	Delavci, ki so si pridobili doktorat znanosti	3000	375

OBRAZLOŽITEV

K osnutku samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v črni in barvasti metalurgiji SR Slovenije dajemo za lažje razumevanje nekaterih kriterijev, ki vplivajo na formiranje mase OD, naslednje pojasnilo:

Za ugotavljanje in določanje nekaterih meril sporazuma so nam služili izračuni, ki so bazirali na doseženih rezultatih leta 1970 ter na oceni poslovnega rezultata leta 1971. Pri tem smo ugotavljali predvsem sledeče: kvalifikacijsko strukturo, nivo izplačanih OD vključno z raznimi dodatki, pogoje dela, odnose med OD in poslovnimi rezultati ipd.

KVALIFIKACIJSKA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Komisija se je odločila, da uporabi za izračun KOD pri administrativnih delavcih dejansko izobrazbo, pri delavcih v neposredni proizvodnji pa strokovno usposobljenost, ki jo priznavajo splošni akti podpisnikov sporazuma. Iz podatkov podpisnikov sporazuma pa izhaja, da ni bistvene razlike med posameznimi organizacijami združenega dela pri dejanski kvalifikacijski strukturi, pač pa nastopajo zelo velike razlike pri zahtevani usposobljenosti proizvodnih delavcev in sicer zaradi neenotnih kriterijev sistematizacije delovnih mest. Uporaba kvalifikacijske strukture po zahtevnosti delovnih mest bi tako povzročila velike razlike v KOD med posameznimi organizacijami združenega dela, ki bi bile povsem neosnovane. Zato se je komisija odločila, da velja za vse podpisnike sporazuma enotna kvalifikacijska struktura delavcev v neposredni proizvodnji, ki predstavlja ponderirano aritmetično sredino kvalifikacijskih struktur grupacije kot celote.

SEDANJI NIVO IZPLAČANIH OD

Iz podatkov za leto 1970 in 1. četrtletje 1971 je razvidno, da se giblje nivo OD grupacije (z izjemo Metalurškega inštituta in direkcije ZPSŽ — višja struktura) od 1.100 do 1.640 oziroma od 1.250 do 1.725 din neto na zaposlenega mesečno. Na spodnji meji je Cinkarna Celje, ki pa po izjavi njihovega predstavnika popravlja nivo za ca 10–15 % tako, da lahko računamo ob polletju nivo grupacije med 1.400–1.700 din neto na zaposlenega mesečno. Približno tak nivo OD želi grupacija za leto 1971 obdržati z eventualnim porastom za kritje povečanja življenjskih stroškov.

POGOJI DELA

Razvrstitev organizacij združenega dela grupacije črne in barvaste metalurgije po pogojih dela je izvršena po oceni za posamezno organizacijo kot celoto, kar je podano v 6. členu sporazuma. Sporazumno določeni odnos med organizacijami združenega dela smatramo za realen in predstavlja skupno s KOD in ostalimi dodatki nivo OD, ki je v rahlem porastu nasproti sedanjemu nivoju.

Kakršnakoli omejitev teh pogojev poruši sistem v celoti ter bi v tem slučaju masa že sedaj izplačanih OD zapadla v obdavičitev, kar pa bi istočasno pomenilo zniževanje sedanjega nivoja OD in bi imelo za posledico še večjo fluktuacijo delavcev v tej panogi.

FAKTOR STIMULACIJE

Pri udeležbi na ostanku dohodka smo se odločili za formulo, navedeno v 9. členu sporazuma in sicer iz razloga, ker so pri tako ugotovljenem faktorju stimulacije upoštevani kriteriji racionalnega gospodarjenja. Izračuni na osnovi ocene finančnega rezultata kažejo, da bi PS znašal za grupacijo oziroma organizacije združenega dela od 1,04–1,12 z izjemo Mariborske livarpe, pri kateri znaša faktor celo 1,25. Vendar so vsi ti izračuni zelo problematični, ker je spričo sedanjih gospodarskih gibanj zelo težko realno oceniti poslovni

- za vse ostale dneve terenski dodatek največ v višini reto 40 din dnevno in stroške za prenočevanje po predloženem računu, vendar do največ neto 30 din dnevno.

Za montažna dela na terenu, kjer je organizirana prehrana, se terenski dodatek po prejšnjem odstavku zmanjša za 20 %; če je organizirano tudi stanovanje, se krijejo dejanski stroški stanovanja.

VI. DOLOČBE O POSTOPKU

17. člen

Samoupravni sporazum je sprejet, če pristojni republiški organ sindikata da soglasje in če ga sprejmejo najvišji organi upravljanja podpisnikov sporazuma v enakem besedilu.

18. člen

Vsak od podpisnikov lahko kadarkoli predlaga spremembe oziroma dopolnitve samoupravnega sporazuma. Za spremembe in dopolnitve velja enak postopek kot za sprejem tega sporazuma.

19. člen

Za spremljanje delovanja sporazuma s pravico avtentičnega tolmačenja posameznih določil obstaja komisija, ki jo sestavlja po en imenovani delegat vsakega podpisnika sporazuma. Predsednika in tajnika izvoli komisija iz kroga imenovanih delegatov. Komisija opravlja svojo funkcijo samo v okviru sklicanih sej.

20. člen

K sklenjenemu samoupravnemu sporazumu lahko naknadno pristopijo organizacije združenega dela, ki niso sodelovale v samem postopku za njegovo sklepanje. Svoj pristop sporočijo v obliki sklepa pristojnega organa upravljanja vsem podpisnikom sporazuma in za registracijo sporazumov pristojnemu upravnemu organu.

S pristopom prevzame taka organizacija združenega dela vse pravice in obveznosti kot podpisnik samoupravnega sporazuma.

21. člen

Podpisnik samoupravnega sporazuma lahko odpove samoupravni sporazum s pismenim in obrazložitenim sklepom najvišjega organa upravljanja. Sklep mora poslati vsem podpisnikom samoupravnega sporazuma in za registracijo sporazumov pristojnemu upravnemu organu.

Odpoved začne veljati s 1. januarjem naslednjega leta. Z istim dnem začnejo za take organizacije združenega dela veljati določila splošnega družbenega dogovora.

VIII. KONČNA DOLOČBA

22. člen

Ta sporazum začne polnopravno veljati z dnem vpisa v register pri republiškem sekretariatu za delo in je obvezen za vse podpisnike sporazuma. Uporablja se od 1. maja 1971 dalje.

Za vodilne delavce, imenovane s splošnim aktom delovne organizacije, se KOD, ugotovljen po dejanski izobrazbi, poveča za 40 %.

Glede na podobno zahtevano kvalifikacijsko strukturo delavcev v proizvodnji se podpisniki sporazuma strinjajo, da se za ugotavljanje KOD za delavce v proizvodnji uporablja enotna struktura, ki opredeljuje število delavcev v posamezni obračunski skupini, in to:

od skupnega števila delavcev, ugotovljenih iz števila plačanih ur, se opredeli v:

- I. obrač. skupino (NK delavci) 3 %
- II. obrač. skupino (PK delavci) 25 %
- III. obrač. skupino (KV delavci) 53 %
- IV. obrač. skupino (VK delavci) 19 %

Podpisniki sporazuma soglašajo, da se mora isti postopek ugotavljanja kvalifikacijske strukture delavcev v proizvodnji uporabiti tudi pri preverjanju izplačil s strani SDK in v tem smislu ta sistem zamenjuje splošne akte podpisnikov.

5. člen

Dodatki

Dodatki za nočno delo, delo v podaljšanem delovnem času, delo ob nedeljah in na dan državnih praznikov znašajo:

- za nočno delo od 22. do 6. ure od 20 % do 30 %
- za delo v podaljšanem delovnem času od 40 % do 50 %
- za delo ob nedeljah od 25 % do 50 %
- za delo na dan državnih praznikov od 50 % do 75 %

Dodatki se obračunavajo po določenih splošnih aktov podpisnikov sporazuma.

Osební dohodki, ki jih podpisniki sporazuma lahko izplačujejo v skladu s svojimi splošnimi akti v obliki drugih dodatkov (npr. dodatek za stalnost, odpravnina, dodatek za popoldansko delo), ne povečujejo skupne mase osebnih dohodkov, ki ni podvržena plačilu prispevka na presežena sredstva v smislu 21. člena uvodoma citiranega zakona.

6. člen

Pogoji dela

Podpisniki sporazuma ugotavljajo, da delovni pogoji bistveno diferencirajo organizacije združenega dela črne in barvaste metalurgije od ostalih grupacij. Pod delovnimi pogoji podpisniki sporazuma razumejo vpliv temperature, ropota, prahu, plinov, fizično težino dela, povečano nevarnost neizgled, kemične vplive ipd. Zato se sporazumno določi, da se KOD, izračunan za delavce po vseh obračunskih grupah, poveča glede na ocenjene pogoje dela, in to:

- za organizaciji združenega dela: TGA Kidričevo in tovarno dušika Ruše . . . 26 %
- za organizacije združenega dela: Železarno Jesenice, Železarno Ravne in Železarno Štore 24 %
- za organizacije združenega dela: Cinkarno Celje, IMPOL Sl. Bistrica in Mari-borsko livarno 20 %
- za Metalurški inštitut 10 %
- za Direkcijo ZP slovenske železarne 0 %

III. PREJEMKI DELAVCEV, KI BREMENIJO MATERIALNE STROŠKE

7. člen

Podpisniki so sporazumni, da se izdatki, ki pomenijo povračila stroškov za službena potovanja, terensko delo ali ločeno življenje, urejajo s splošnimi akti podpisnikov sporazuma, s tem, da najvišji zneski posameznih povračil ne smejo presežati:

- dnevnice za potovanja v Jugoslaviji do neto 80 din in stroški prenočišča po predloženem računu;

- dnevnice za potovanja v inozemstvo v višini, določeni s predpisom, veljavnim za upravne organe;
- povračilo za uporabo lastnega vozila v službene namene do neto 0,90 din za dejansko prevoženi kilometer, s čimer se izloča obračun pavšala; prevoz tovora se obračuna posebej;
- povračilo zaradi zvišanih stroškov za ločeno življenje do neto 500 din mesečno;
- nadomestilo za večje materialne stroške, ki jih ima delavec med bivanjem in delom na delovišču izven svojega stalnega bivališča (terenski dodatek), znaša največ do neto 700 din na mesec. Terenski dodatek in nadomestilo za ločeno življenje se med seboj izključujeta.

8. člen

Nagrade za novatorstvo, racionalizatorstvo ter za koristne predloge, izplačane v skladu s splošnimi akti podpisnikov sporazuma, bremenijo materialne stroške oziroma povečujejo neobdavčeno maso osebnih dohodkov.

IV. UDELEŽBA NA OSTANKU DOHODKA

9. člen

Poleg kalkulativnih osebnih dohodkov (4. člen), osebnih dohodkov za pogoje dela (6. člen) in dodatkov (5. člen) lahko podpisniki samoupravnega sporazuma izplačajo za osebne dohodke še del dohodka kot stimulacijo za produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Tega se izračuna z uporabo naslednjega postopka:

$$MFS = \frac{PSR \cdot 4 + PKOD \cdot 20}{100}$$

$$FS = \frac{D \cdot 2 + MFS - PKOD - SP}{D + MFS}$$

$$DOD = PKOD \cdot FS$$

$$SOD = DOD - PKOD$$

Posamezni simboli pomenijo:

- MFS = masa fiksnih stroškov
- PSR = uporabljena povprečna poslovna sredstva (seštevek poslovnega sklada in vseh kreditov)
- PKOD = s tem sporazumom določeni kalkulativni osebni dohodki, povečani za pogoje dela in dodatke
- FS = faktor stimulacije
- D = dodatek, ki se ugotovi tako, da se od ustvarjenega celotnega dohodka odšteje materialne stroške, storitve, najmanj minimalno predpisano amortizacijo, pogodbene in zakonske obveznosti;
- SP = s tem sporazumom dovoljeno izplačilo iz sredstev skupne porabe za regresiranje stroškov letnega dopusta in družbene prehrane
- DOD = skupna za izplačilo dovoljena masa osebnih dohodkov, ki po 21. členu uvodoma citiranega zakona ne zapade v obveznost plačila prispevka na presežna sredstva
- SOD = sredstva za osebne dohodke, ki se smejo izplačati kot stimulacija za produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost poslovanja.

V. FINANCIRANJE SKUPNIH POTREB DELAVCEV

10. člen

Podpisniki sporazuma so soglasni, da lahko znašajo najnižji oziroma najvišji zneski za financiranje skupnih potreb delavcev:

- od 300 do 600 din neto letno na zaposlenega kot regres za letni dopust; ta sredstva vključujejo tudi regresiranje oskrbnega dne v počitniških domovih;
- do 50 din neto mesečno na zaposlenega delavca za regresiranje prehrane, ki pa se ne sme izplačevati v gotovini posamezniku.

11. člen

Za strokovno izobraževanje nameni vsak podpisnik sporazuma najmanj 1 % od izplačanih bruto osebnih dohodkov.

VI. POSEBNA DOLOČILA

12. člen

Povečanje življenjskih stroškov

Kadar Zavod za statistiko ugotovi, da so življenjski stroški na območju SR Slovenije porastli za več kot 5 %, podpisniki sporazuma povečujejo kalkulativne neto osebne dohodke skladno z 2. členom uvodoma citiranega splošnega družbenega dogovora.

13. člen

Najnižji in najvišji osebni dohodki

Podpisniki sporazuma soglašajo, da znaša najnižji osebni dohodek za redno zaposlenega delavca ob normalnem delovnem učinku v polnem delovnem času 800 din neto mesečno.

Podpisniki sporazuma soglašajo, da naj bi najvišji osebni dohodek za normalni delovni učinek v polnem delovnem času ne znašal več kot 6.000 din mesečno.

14. člen

Specifičnosti Metalurškega inštituta

Zaradi posebnih raziskovalnih nalog, ki se odražajo v odrejanju specifičnih raziskav, vodstvu delovnih skupin, specifičnih znanjih in podobno, se Metalurškemu inštitutu prizna pravica, da kalkulativne osebne dohodke, izračunane po določilih tega sporazuma, poveča za 20 %. S tem je zagotovljen enak nivo osebnih dohodkov, kot je dosežen za strokovno enaka delovna mesta v organizacijah združenega dela podpisnikov sporazuma.

15. člen

Specifičnosti direkcije ZP slovenske železarn

Osnova za ugotovitev osebnega dohodka, ki ni podvržen plačilu prispevka na presežna sredstva, so za direkcijo ZP slovenske železarn povprečni izplačani osebni dohodki vseh zaposlenih v združenem podjetju, pomnoženi za posamezna delovna mesta s sledečimi faktorji:

- za generalnega direktorja faktor 4
- za vodilne delavce faktor 2,5 do 3,6
- za strokovne delavce faktor 2,0 do 2,8
- za ostale delavce faktor 0,5 do 1,7.

Faktorji v mejah teh razponov so določeni skladno s splošnimi pravili direkcije ZP na osnovi individualnih odločb in morajo zagotavljati enak nivo osebnih dohodkov, kot je dosežen za strokovno enaka delovna mesta v tovarnah združenega podjetja.

16. člen

Specifičnosti organizacije združenega dela IMPOL

Ne glede na določilo 5. alineje 7. člena samoupravnega sporazuma se zaradi specifičnosti montažnih del v organizaciji združenega dela IMPOL Slovenska Bistrica prizna v breme materialnih stroškov terenski dodatek v naslednji višini:

- za prvih 15 dni terenski dodatek največ v višini neto 50 din dnevno in stroške za prenočevanje po predloženem računu, vendar do največ neto 30 din dnevno,